

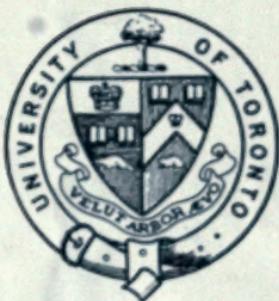
UNIVERSITY OF TORONTO

A standard linear barcode consisting of vertical black bars of varying widths on a white background.

3 1761 01328793 3

Sgeuluidheacht Chuige
Mumhan

PB
1395
M7S54
1895

From the Library

of

PÁDRAIG Ó BROIN

S E U L U I O E A C T

C U I S E M U M A N .

(Céadú Cuio).

45
Páirteis o Laochairé,
Comhairleach de Connacht na Gaedhilge.

Ap n-a Cúri i g-Cloch
le
Páirteis o Íriam,
45 Uileipí 46, i Spáid Cúinne,
i m-Baile-átha-Cliat.

Luaé Ólá Sgíllinn.

Sgeuluidheacht s g e u l u i d h e a c t

C u i s e m u m a n .

(Céad Cuir).

45
Páiríusig O Laoighre,
Comairleac de Connraig na Gaeilge.

Ari n-a Chúri i g-Cloch
le
Páiríusig O Órlaigh,
45 Uíbhír 46, i Siáin Chúinne,
i m-Baile-átha-Cliacht.

1895.

ní fuil ceapáit ag aon duine na gceulta go bláthúil aodh i oideangair eile gan ceann o'n éigeanar.

ROINN-RÁÐ.

Ag cloj mórlán r̄seul dom agus me go han-
dsg aonúbaйт réim dá mbailleóċaiōe iad, agus iad
do clóðualaú go ntaijibeoċau ré d'á lán—
dóib-geo go hájjiče ná cuala iad. B'fjorac me
go jaħbaħaqi luacċmaji, ójji tajrbeána idu tuijn
intinn agus intleac̄t na n̄saoväl nioj roléihe
rolurmatihe, b'férivij, ná aonniv eile atá fágħa
anoir agħajnejn, agus aonjuu roillriżżeaf ari a
nόrjaib-jañ iż-ċoġi tuijn beit fuimeamni u ann.
Má' r bluixieaċċa iad féin, agus bluixieaċċa tjuail-
liżże, ari uajjiib, iż-ixxhaeac̄t jařobbiż iad i n-a
ħidaiż jañ.

Cionnuj nári cunjieað cùjiam ionnta i b'farad
jumme geo ni heolaċ domha. Luċċájum go
nneáġġiñar idu "C̄laoribin Aoibinn" nioj mó ná
aonneac̄ eile mo b'jortużzað ċun cnuajraċ na
r̄seul fo. Ni għix iajji jé opim a vdeanam, aċċet
"nuajji Léigioj ari ċluuinniż ré féin tioħ, tāniż
fonn opim fuċċaint le beagħan d'á luuġea, u
"nuajji naċċ jaib aonneac̄ eile ag claoirée ċuige.
Bí a fior agħam go jaib mianac̄ com jařobbiż
agħamha im' ċuige féin agus oo bí aix-rijon i
n-a ċuige féin. Fágħam jaqi'n Léigteoij a
nneáġġina mo għnó mait nō olc.

Iż-żejt luċċ te na r̄seal-fo Luġioj cló-
ħuallaw tuuille d'á leitέirotiib, ójji tioltpi a

niān-luigeadh-ron ne leabharai b̄ Saeóilge gur
mírde vo'n té caitceaf mórián v'a aimseiri leá

Ní fuaigar acht ríbialtacht, capitanacht, agus
féile ó'n muintir éug na rísealta vam. Do
Óonnall O Néill, éor agus of cionn cácc eile
buiðeacaf ó chioróde.

Do gac n-aon do caitluisig liom i leit ríseil,
airgín, agus uile táim an-buiðeac. Ám mun
mberdeas an luict vo vioil ar tabhairt-imac an
leabhair-geo ní feudainn-ge a faijnéis go fóil,
nó b'férivid eile go veo.

Do léig Seagán O hOgáin na fionntá dom
agus bí com mairt agus na focail agus na
piaróte ba vioig leis beit vo-éuigte vo'n léig-
teoiji coitcónn vo éupi i n-iúl dom.

PÁDRUÍG O LAOÍSAIRE.

NA TRI PREACÁIN.

Do b'í truiúr buachaillíod comárasan gan ór gan airmíosan gan talamh gan tréos, gan aon traió-bheas eile acht raoisgal gaoðair agus ríláinte an bhriathair. Do éuadair i dtuiúr do'n domhan tróir, agus deintearpi fíri feadóma díobh i n-apmáil mís áiríte. Feapí rocairi foilbhir teilgeoc tairiúiseac b'eadh ceann aca, acht i dtaoibh na beirte eile, do raigheoirí trí poll tráchtairne ari ñraon biotáille, no bainfhorí an tréidion do'n áróbeirfeoirí ná dtceangócaidh fé leó i dtíortha. Oíshanadar le cois an mís-reo go ceann feacáit mbliathair.

"Imeo caidhbaile imbháireac," aipí an feapí rocairi leis an mbeirte eile.

"Raigam-na leo' cois," aipí an beirte eile.

"Cao doibh áil libhé abaile" aipí feirion, "agus gan pingin 'núr bpóca?"

"Ó b'férdir ná fuileam cónaí vealb agus ní d'óig leat," aipí ceann de'n beirte.

An lá aip n-a báireac t'imtríseadair i dtuiúr leo, agus do ghaibh oírla fein tríall n'a mbaile vuicéair. Do biondair ag dul ó vúicair go vúicair go utáplúis coill móri uairgneac oírla trí n-apáitíteacáin dóibh ghabáil. Agus iad i n-a comhleathan iug an beirte aip an bheasair rocairi agus

do ceangal le cóirtearib caola cnáibe de chéann é, agus do bain na rúile ar; do fios a thairbh d'airgead aige uad, do rsgaoileadair annfaid é, éug a mbótarí oifia, agus d'fág seisean marí a thairbh aige i gcofraib crio.

D'fan ré marí roin go ceann tui lá. Annfaid do chuirilis tír pheacáin ari chéann taobh leis. Do bhí a meamharí aige fós. Do chomhluigeadar aig caint le n-a céile; agus b'férdirí leis-rión a gcaint agus caint gac éin 'fan domhan do éuigrint.

"Náir focairí fásta bertiúeaú an duine dá mbertíúeaú mo éuio feasa-pha aige," aipí an céad pheacán leis an mbeirt eile.

"Cionnusf ran?" aip riad-ran.

"Marí is eol dóimhre," aip seirion, "dá mb'férdirí leis an bfeairí ar ari baineaú na rúile iad d'fágail—agus táid le hair buin chéinn i n-aice leis—a láthair éumilt do'n trúcht, agus na rúile éupi 'n-a n-áit aipí do bertiú comh maic agus do biodairi miam."

"Náir focairí fásta do'n duine dá mbertíúeaú mo éuio feasa-pha aige?" aipí an tairme pheacán leis an mbeirt eile.

"Cionnusf ran?" aip riad ran.

"Ná fuil ré," aip seirion, "ag dul ve dochtúiríib an domhan in gionnig na haithe-seo

Leigearf, agus luit ag fár thíreacáid vóinn mairt a bhrúil na rúile, órántaod i leigearf i leacánimiot, acht i baint agus do bheilbhéad, agus an t-uifge i n-a mbeirtheobháid i éabdhaiti vó le n-ól; annan do bheirdead sí cón maicte faoi faoisgal agus faoi fáilte agus do bí piomáin poinne finn."

"Nápi fócaip fácta vó'n duine dá mbeirdead mo éuio fearta-fa aige?" aifir an tríomhaodh prieácadán leis an mbeirte eile.

"Mai," aip reifigion, "atá piúcháin na hártaí feo chun árto-éacáin a mheacásta érléigion, do bhrúch go bhrúil earrbaird uifge ag curi aifigh. Dá gcuimhfióde poll móri 'fan gcairpriúis cíoradhúibh atá ag an gceann toipi vóen éacáin do fágéáit uifge go leóri do fíeáct gcairpriúibh aifte."

Annan v'ímteig na tíri prieácadam leó. Do chuaírtai gaeilge; do ghuairí fé a rúile, do chumil a láma vóen an t-riúct, do éurí na rúile i n-a n-áit aifir, agus lomláctaireacáid do bí a piúdaris aige cón maicte agus do bí aon lá piomáin, nó b'fíordúp niachan níos feárr. Do ghuairí fé an luit aileir, do éurí i n-a pórca i, agus éug a bocáir aipí guri fíoriúc fé cuírti piúcháin na hártaí finn. Ghuairí éamainc go piúch gcairpta na cuírite, do buail agus v'íarúi cead é leagan iústeac.

"Cáu tá uait?" aipí an gcairpriú.

"Inghíon an mhs t'fheicfint éun a leigear," aip reifion.

"Tápi ipteacá," aip an geatóir, "má'r mait leat do éann do bheit caitte viot."

"Do baineadó na rúile céana aparam," aip reifion, "agus t'a ñeagairb-rin ni berdeadó iongna oípm dá mbainti an ceann a nois viom."

"Ipteacá leat mapi fin," aip an geatóir.
Leartig ve'n geata bi na céanta plaois.

"Cao é an mi-ád raothiuis na plaois-reo 'fan áit seo," aip reifion, "nó cao doib'áil leó ann i n-aon éop?"

"Sín cinn na nvoctúirí," aip an feair eile.
"Le nápi eisius ingíon an mhs leigear; agus if geárrí go mbeirí do éann-ja i n-a éann i n-a meais, má céideann viot, agus if docha guri t'a céile riib."

Níor lagus isin mísneacá an voctúra. Cuanó fé of cóimair an mhs, agus duibhírt guri teastuis uao a ingíon t'fheicfint go leigearaú i.

"Is beag an bhus óuit bheit léi," aip an mhs.
"agus go ndeagairí fan, de gniorí go deo de voctúribh céana; voigeóbaipi-re vo éoil am; aict mura mhiérí leat hainfeair an ceann ón geolainn viot mapi dogeineadó le cár eile, níomhat."

"Atáim pásta," aip an voctúr, agus u'ois-

Laoð dojur fœromja inȝine an juȝ ḫo. Ḫo bi ȝi
 i n-a luirȝe i n-a leabaró, beag nað le béalair
 báir. Ḫóþrounȝ ré an áit o'fágaint faoi féin,
 agur o'fágad. Ḫo tógs ré imac an luirȝ annræn,
 do þeipib i, agur tugs tappiac na téi aijpi, agur
 annræn tugs cuiro de'n uirȝe i n-a mþeipibeað i
 do'n minaoi ȝþeoite. Ni tuiȝge bi ólta aice 'ná
 bi ȝi i n-a rán-ȝit aijpi, agur do ȝuarið go juȝig
 a haþaiþ, agur go veimín ni mó an t-áctar do bi
 aijpi féin 'ná aijpi-ȝion. Ḫo ȝlaoið ré an
 doctúriþ ȝuige láitþieac bonn, agur duðairit —

“Tiuþlann vuit m'inȝion anoiȝ i ȝcleamnað
 aet doȝeóðbað ȝib bár o'earbaró uirȝe 'rjan
 ȝcatair þeo.”

An lá aji n-a ȝáitþieacé do ȝuarið inȝion an juȝ
 agur an doctúriþ aȝ aejwirðioct doib féin i
 ȝcatair an juȝ. Ḫo ȝiomáineatapi leó go juȝig
 an ceann toip do'n ȝatair; do ȝonnaic an
 doctúriþ cappiaig ȝiojvub an-móji ário ann.

“Atáim lán-veimneac,” aji reifion le hingin
 an juȝ, “go ȝfirl uirȝe go leoip do'n ȝatair i
 ȝcomileaðan na cappiaige jin vâ mþljiffi i, nó
 poll mópi do ȝupi mnti, agur do ȝiocfað an
 t-uirȝe aijti annræn”

Do ȝuarið inȝion an juȝ riȝe feapí de ȝapa-
 goin, agur do ȝorunȝgeatapi aȝ léaðaró na cap-
 piaige go lom lútmapi láitairi ȝupi ȝléaȝs ȝi i

nitheireadó ná dála. Annfhan do iarrfeall an t-uifge imáé; do iarrfeall agus do leaté ar fuaid na háite, ar éuma go nuaigairí iarrfeall i dtiúis-tíb na caochraí. Tug an mhg a iníshón annfhan do'n dochtúir, agus do pórtaí iad, agus doib' fíú é i.

I gcionn bliaóna d'éir an pórta, do bíreisíon, lá ag riubal leis féin 'nuair cé buailfeadó i n-a tpeo aét an bheirt biceannnaé do bain na rúile ar. D'aitín reisíon iad, aét níor b' é fín dála d'oirí-pan. D'innír reisíon d'oirí, ámaict, cia'ri b' é réim. Do bí iongna oírra cionnuis do fuaipi ré iongion an mhg, agus níor mó ná ran 'nuair d'innír ré d'oirí go raibh tosca an phadairic aige. D'aitílur ré d'oirí a imteaccta ó éuir veiriúid. Annfhan do biondari ag cmit, i n-a gceoireann le heagla go gcuimhfeadó ré tógaínt oírra, agus go gceocheairde iad leis an mbeart mbriéan d'imítheadair aip, aét dubairt reisíon leó gan aon iúd do bheirt oírra, i n-a éaoibh pan, mar leis féin de, mar guri maiúear agus ní vioighbáil do táinic ar do féin.

"Atá ré comh maist d'úinne leis," ar iarrfan, "nul agus minn féin do ceangal vo ériann, agus b'féríodí le Dia go n-inneóraí ná preacáin céadna d'úinne, no preacáin éigín—ba éuma

Linn marí leisr jún de—cá bfaighmadoir inngíona jús
le páraó."

“Imníodh eadair oppia annraon agus do éuadair
faoi óén na hártaí marí piocadair na rúile ar
an bfeair eile agus do ceangladaí iad féin
férfin do thá ériann. Ba gheárr d'oidh ann gur
túiplig trí prieacáin ar ériann taobh leó.

“Bliain amach an tseicí seo biomarí i dtíortha annro
chéana,” oppa prieacán leisr an mbeirt eile, “bi
fearí ag éirteacht linn an uairí jún, jús leis a
nouðramarí, agus atá ré go lán láidirí anoir.
Atá beirt eile tagtha ariú ám, le rúil go bfaighmadoir
judo éigín do bárrí ár gcainte.”

“Seo, má’r eaó; beiró ráfam agaínnne aphaon
ar an mbeirt-seo láitheac, agus bainfeam a
rúile aifta,” agus ar n-a riad rian d'oidh do léim-
eadair anuas agus seo ag gobadh rúil an thá beirt-
eamnaí iad gur piocadair amach aifta iad. Do
ghearradair leó annraon, agus do fuaireann na
bíteamnaíb bár’jan éoill de gheárta agus de
gabair.

PÁIRTÍN O DÁLAIRG.

Do bí feair de muintíri Dálairg ag a pairb beirteach, dapi ab ainm Páirtín agus Seagán. Is éis chomhaú agus liatáu ó, fuailear ré bár, agus niorb é aon náisiú ó é, marí an t-fág an beirteach-peo fuaig i n-a óiriú.

O' éis báis a n-aíapí do ébhuairí an faoighial ar an mbeirteach bionánaí agus a mátaípí, agus do éuairí ré comhwocht gan oppia gupi glas u fheud-ádapi a bhríaca viol, gan teacáit éapí an gcioc i n-aon éorí. Do bí an tigseapna talamh ag baogairt oppia fadó gacé n-oiliúid, aict ni móide táinig leóta aon gniomh do véanamh leis. Is ndeiríuodh éapí tall do éuipí an tigseapna an rípmhaim agus a luict leanamhna uairí éun tig na nDálaíc do leagaí. An lá éapí a dtangadapí do éuipí Seagán agus Páirtín a gcomhairle faoi céile, agus 'fan gcaint doibh duibhphadapí gupi ceapí doibh eipi i n-níl vo(r) na hiteannúnisibh go pairb an rípmhaim ionnta. Bí cáil na macán-taicta imníos oppia, agus dapi ndoirí táinie na páparainne go deaasmóid éun éipilis marí ba bhearr doibh. Do éuadapí go léir i gceart, marí do bí na ndoiríre ari neamhsleactaú, agus gan gos ná gios ó aonan(aé) leorais. Do bí na Dálairg i bpolairc

Uttis áthasct, agus cónm luat agus do fuaireadar iad ari faid faoi tónion tigé do léimeadar fuaor lomláitriac, agus do éarrhai(n)geadar i maic a gcloróimte glana gáraí glarai agus d'imir beata na n-éag ari luict a léirísgur, aict 'fan gcommeasgari dóibh do cùipeao pléar i gcoraidé Seagáin uí Dáláig, agus do éait an feair bocht bár d'fagáil d'á ñeaghsaibh. Do éuairiuig Páirtín i bpócaroibh an trípmhaim, agus do fuaire fe ionnta mile púnt, agus do tóig iad agus tús d'á máctaip iad. Ba féigion do féin teicíos ari eagla a chrocta. I gcionn tréimhre mait aimprié támair ré taoi n-airt cún a máctaip, agus d'innis vi go pairb mile púnt geallta d'asonne(ac) do gheanáao é bhrac, agus go pairb ré ari aigne anoir go háinite an bótaip do bogaó, agus a aghairt éabairt ari áit éigin eile. Tús a máctaip a fpropán éuige, agus adubairt leis é éuri éuige féin i gcomhair na flíge; aict do tús feirion leat a pairb fa' fpropán d'á máctaip, ag paird go pairb lút i n-a lámaib féin do faochtócaó biaó agus beata ó do dá níruairfeao an gábatar leis. Do ceannuig ré culait bhréag éasnuig, agus níor ñeapáintu do dá piortal oet n-áruáctar n-éag do éuri éuige, agus annraí do fuaire ré feanbalcairidé ó feanfeap fribail, agus do éuri learmuig do'n éulait eile iad,

agus vo gáib marde dealgaé taoisgin i n-a Láim, deir, agus mála leathan láidir teann tuigteamhail i n-a Láim clé, agus o' imcig air, agus vo bí ag cup de go ceann fuaict Ló, gan furiúe fuaimnír ná fuaimh boinn, acht 'máin an fáid vo béaldeád ag catúeam a chua, ná ag coílaod tataimín vo'n oróche. An t-oícheád lá éonnaic ré meitioll ag baint aifbeal, i bpáipe fada fárrfaois. Do leig a. uict ari an bpáil, i n-aice buin an ionaire go dtangadair énige tap éig an tseiríait ériocnuigád. Ní raibh tipeam riám d'a feabas naé raibh rnoic-óinne éigin i n-a meairg, agus b'in é a ndála ro. Do Labairt curio aca énige gan eafionóiri ná eafumblaict an uair vo énige feirion oppa, acht dubairt geócaíc éigin leis go near-béalaíc —

"Cao vob áil leat annfan? ná an dónig leat go bhfuil aonniú le véanam againne acht beit ag caint leat?"

"Ní fuil aonniú uaim" apha Páidín, "acht bamaist liom beit ag feucáint ari na feapaib ag baint maoí bhoí féin lá, acht o' imcig fán fojaoiř"

"Seo, seo," aphi an buachaill "na foighmhois a tuille óe feasta, acht ghearr oírt go meap, agus glan ar óri liontaib, maoí d'a fáid u' fhan-éairi annro, sin a mbeir ó u' a bárr agat."

“Ní gábað óuit an doicéall ná an doibhacht, a Óairleán,” appa Páirtín, “ní fuilim-re ag iarríaró pioc oifte, agus b'férionn ná fuil puinn fág-altaif agat i n-aon éoir, éun beit ag caiteamh mo bochtaine 'ra trúil oifte; acht,” aip reifeson, ag Lárað le feirigh, “táimre cóm maití o'fearai leat; ná cuimhní acht go b-fuilim.”

“Is ann thíb i gcomhainníde,” aip rian geóscáe agair, ríslós ríslónaír agus gan puinn le cupí leis agair—feadó bacaé map tufa cóm maití o'fearai liomfa,—scloirftí aip ro a cárthae l”

“Seo, feadó,” appa Páirtín, “agus gacé aon muanne leis, agus 'fpeánpainn óuit é aip nóimiot, tá mbeirtheadó feapí véanta cíjtí agam mapí atá agat-ja anndan tímchioll oifte”

Dubairt an feirmeoirí go feapamhail imara go ndeanfaró pe féin ceaptí agus cóirí do, agus gan aon eagla beit aipi, i n-a éaoibh rion de, agus do éuirí se feapí do'n meitíill de fteangs peata ag iarríaró óá marde ophoigín go huisce éig. Táinig re agus na marvóde aige go faoirthaí agus cúbair le n-a béal le anaíte ionfhaonáisi agus earfhair anáil

“Seo marde,” appa an feirmeoirí le Páirtín.

“Tá maitín agam féin” appa Páirtín, “do déanfaró an gnó, go haibh mile maití agat. Ní iarrífar scíopeatal oifte, acht ceaptí do deanaíom dom.”

Do fuaipi an feapí eile a márde agus b'i ag ceánpáil anonn 's anall é cun fsgáinpháim, maraige, éupi ari Páidín, i leait ar gupi feapí marbhá céad é. Annfan éug ré tailm faoi buille tabairt do Páidín aet níor eisig leir é amhrusgád. Éug Páidín rogha faoi eisíon, do fsgaoil an mala clé ari rileaod leir agus feadáin folá ag fsgéit aistí. Tuit ré ari faoilpleargs a dhroma; agus d'imirig agus do éuairó feapí eile agus do fthrac an márde imac ari a láim agus dubairt go haighaod féin leir.

"Atáim fárta," aifra Páidín, "aet b'fseárr liom go móri go gceapfar do fuainniof,"

"Tápi annro," aifr an feapí eile, "ní déanfar go bhráic óeilbe an domain ná pairb ciorúe agamra joim do leitéro-je te leathbán bacairg, seo, seo, tápi annro, no bioú oírt féin."

Seo cun a céile iau, aet b'ionann fsgéal do féin agus do'n céad feapí do éuairó leir. Do tréaill feapí eile é agus ní pairb a márdeirte ve fsgéal aige, agus feapí eile ari, agus marí roin doibh riap riop go dtí go pairb cácc i n-a marbháin marluisge, ag tabairt a gcoir pola i n-aon cùil énáin amáin gan feapí roinntair a céile aca.

"Is tréan an feapí éu," aifr an feapímeoir.

"Ó bhoi! cosúineasac uairi," aifra Páidín.

Uain agus tráchté cé coifearúe cùca aet pheab-

aipie tuincéaraí agus a mealbós ari faoisil-áriú a óroma. Ári utearct do i n-aithíomairiúct d'oidh do éonnaic gac aonniú marí a b' agus duibhaint—

“Cao é an t-eípleacá-jo ari láimheib agairb, n'ú cé an mac mi-áriú éuili fan ancaí-jo iad-jo?”

Do innír an feirmeoiri do jún a fseil ó tús deirfiúid. Tug an tuincéiri agairb cónmháirb ari agus dá infhuicáid go gceapí ó fál jinn duibhaint—

“Cé an diabhal duine seo tu?”

“Mise me féin,” aifreann Páirtín, “aict cé seo tu?”

“I f cuma óuit,” aifreann an tuincéiri, “aict if uóig liom go gcuimhfead do maliúde ari cnochaid leat.”

“Mise if beag binn oírt” aifreann Páirtín.

Do gairb an riapairte tuincéaraí an mairé uisioigín i n-a láim agus tugs foigh faoi mala le Páirtín aict do éuairb te i amhrinseadh. B'í gac pe mbuille aca aphaon go mairb buille agus fíche buailte ag cáid ríob, aict níor luirneadar féin a céile. An capna buille ari fíche do éuili Páirtín a mairé ag luirge go neamh-clé i mala deir an tuincéaraí agus leis an mbuille i n-a Óriard v'imir an cleas céadra ari an mala eile agus tugs na caithe cnoibh anáirte ari.

“A dhruil do uóitín fágálta fós agat?” aifreann Páirtín.

“Ghléid, ghléid, oíú,” aifreann an tuincéaraí, “agus

ná marb aip fao me, ní beag liom vioct."

O'Éirig an tuincéapí faoi céann tamaill an-mairt, agus duibhseart le Páidín nápi bhuaird aonan(aé) miám aip acht aon duine amáin.

"Is é sin Páidín O Dálairg," aip seifion "agus déopfainn guri tufa é acht ná seaca miám i n-a bacaé é."

"Is me atá ann óm," appa Páidín, "agus anois ó túgas an aoidhe-fao oírt, seo cùig púint duit do céannócaró do bóiúnctin jtáin duit do chuirfí ceol ro' cluasraib fao do beiò na mailiúise-sin agus ag cneasaighsáú."

Tug na cùig púint do, agus do ghléasadh aip, agus do bí ag cuí de go luat léiri guri ghlán aip phadraig na háite sin, agus annsan go mhisin péist aip a fuaimhniú. Agus an antoimhíocht ann do mhus rsgolós aip agus capall agus cùpacail aige. O'iarrí Páidín líft aip agus do fuaish. 'Nuairi éangadap go dtí tig áirithe, adubhseart ré leis teacht imac aip an dtúpicail, agus dul isteach fa tig agus go bfaigheád lóistin na horóice ó'n té bí ann.

"Agus an leat féin an tig?" appa Páidín.

"Ní liom," aip seifion, "acht le feap oibre bionn agam. Do éinbhíann éun mo éighe féin éu, acht do beiúeaó mitteacás opim riom mo minaoi, aip eagla go mbeiúeaó sí 'fa dhuimhriuas

ópm i n-a éaoibh."

"Ná bac leif," appa Páirtín, "ni b'fheabhsa ag
deunam aon báistí an dhoibh."

Do ghearráil fé an capall leif agus o'fáis
Páirtín ag baint teineadh éigearta ar dojus tigé
an fír oibhre. Do ghlac an dojus do agus
leigioadh iptimeáit é, agus o'iarr Féileachán go
lá, agus do fuaip. Duibhseart an feapí riubail,
i. Páirtín, tá mbu mairt le feapí an tigé é go
riagád fé réim le n-a éoibh ghuinig an rgioból ag
fúilteáil mit an lae, 'fír fín tá mbu aon luing-
eauisgád gnóta ná lagachair alluis do-fan fom.
Dapí noónig ní pairb ó'n fclábhuróe bocht acht an
focal. Is é glac an tappai(n)grint go macraif-
eac buidheac. Do éuadapí go dtí an rgioból, agus
feo Páirtín ag bualaú, agus comh meap agus
o'fheud an fclábhuróe punanaíca éaireamh éuige
biodapí rgoct-buailte agus glan-buailte aige.

"Is tu an buailteoiri tigé is luartha agus is
léirfe o'á bpreaca miam," ap feirion le Páirtín.

Do éaireadapí an lá ap an nór fan, agus
isf oróche éuadapí i baile, agus má óeaighapí ní
pairb aonniú mairt ná roghanta le n-icte pómha.

"Ni b'fheam 'fan ailti-reo," appa Páirtín,
"fan atá ailtiú agamfa; feo éuig púint,"
ap feirion leif an fclábhuróe bocht, "agus
ceannuig lón túinn; ní ceapt túinn fén

do leogon api leis an fáid atá ulúr éaitte agus coimeádta agaínn."

An lá aip n-a báipeacá do éuairí an bheirt aipír faoi d'éin an rgiobóil agus aubairt Páirín leis an sclábhuióde gan innriunt do'n rgolós cé'i b'é féin, agus go dtiubhao dé do a beag nó a móri aipír do éuillfead. Ni mó ná fada óib ag fúisteaíl 'nuairi taimic an feirmeoirí oppia, agus doib' iongna agus olplaet leis fúisteaír maoi Páirín o'fheicint. "If mó ab' fiú é jin," aipí feirion, "ná tinnír feap."

"Tabair pád tinnír feapí domha agus fanfar agat," aipí Páirín.

"Tiuibhan," aipí an feirmeoirí.

Do éuairí Páirín aip aimpíri éun an feirmeoria, agus éug a pád do'n sclábhuióde docht. Do bí aon inéidí amáin ag an bfeirmeoirí, agus ba han-bheagán an carlin i. Niop b'fada vo Páirín fan tig imara nuairi éuit ríre i ngrian leis maoi do bí feirion cóim deallplaetáe o'feapí agus do fiubhal mian aipí feapí ná aipí fáitce. Éug ré mairlin beag vi; if ann do bí a dá piostal; dubairt léi é congbaile go n-iarrfaod ré aipí aipí é, aict aipí a báis gan é orgailt. Lá uá noveagarí an rgolós éun na ghláide, connaisc ré páipéiriúde poitáilte tall 'r abur i ngeáct gheo v'áip éait catrúl; do léig. If amblairí bí 'ná mile

púnt geallta u'aonne(ač) béalraō ḡéal nū tuaiplijs ař Páirín O Dálairg, agus do bi a čuma, a čruč, agus a čeaptaighaō ann riost go cnuinn. Nuairi čáimic an feirmeoiri i baile v'infiuč ré Páirín ó fál pinn, aét níor leos faic ař dorán ař. Ař leabharó ijt oisiche, čumri ré i gceas d'á mnaoi a mbraitheoā ré Páirín cun an aigisiođ d'fagáil.

"Ař do bář ná vén," ař an bean, "iř feirbheac̄ maič é, iř veacaip a leitέiro d'fagáil."

"Tá a riost agam é rín," ař an feirmeoiri "ař a fion foin fém iř veacaipie ná fan crioiceann do čum ař mile púnt."

"Ař foin Dé," ař ríre, "agus ná vén a leitέiro rín; do beróeaō ré i n-a bhoon-anuas ořt an dá lá fagáil. ař do mairpeá, agus ní geobhaō do čuio čloinne iř óiaró aon bárra fáganta go bráč."

Aét níor b'aon bpič tó i berit leir. Ař marón i mbairpeac̄ do gléar agus do gáb a čapall, agus do čuairó go dtí bárraic na fionnúinjú, agus v'inniř go haib Páirín O Dálairg go Lán láviji i n-a tig fém, agus go utáinie cun é bpreit fuař vóib roip fuit feadó, agus gan aon milleán do berit ař fém ó ař rín fuař. Nuairi do bi ingisiođ an feirmeoria ag cnuč ař marón, fáilfeučaint éigim u'á utug Páirín do éonnaic

i sḡ pileadó na noeoir; agus ḫim̄eis̄ agus do éuaird faoi n-a déin, agus ḫílaíppuis̄ cao ba bun le n-a curio goil. "Ni fúil aonniú," aip ríse.

"Sín é an céad uairi píom̄ do connac bean ag ḡol gan páit; acht ní maipi roin atá," aip reisrion. "Innif̄ tuim an páit, a éogaíp, má tá aon baint aige liom."

Acht niop̄ innif̄ sí pioc do. Do glan pé uaire annraian, agus faoi éann tamall tám̄is̄ tár n-aip̄ aip̄ éuicé agus do éeirtis̄ i go eisuaró. I noeiríuó na dála do bhuíp aip̄ an tocht aici; do innif̄ do an feall do bí 'gá hataíp le lúiníte aip̄, agus vo éuip̄ na vpiomanta duba éuip̄ fionn leip̄ na báimnaigib̄ gan leogan aip̄ le haonne(ac) go dtug sí réin aon briagádaoil do aip̄, le heagla go mbeitti aip̄ n-a majib̄taib̄ maola léiti dá ðearsgaib̄.

"Ni gabád óuit aon eagla beit̄ oip̄," aip reisrion, "agus dapi mo bhuadapí, ni leosfrao mun mo éluasraib̄ oip̄, me éup̄ aip̄ m'iongáin. Beidh annro inoict̄ go háiquíte, nuairi beidh na ba epiúitte agat beiri éuigam mo mealbhógs."

Do rug, 1 otemiú an lae tám̄is̄ an feirmeoip̄ go raotraíac. agus niop̄ leos aonniú aip̄. Aip̄ teacht na horúce dubhaijt̄ pé le Párvín dul agus feucáint i ndiairú an éapaill.

"Ni pagáv," aip̄a Párvín, "teip̄is̄ réin. Do-

geobainn le n-air beit níó b'fearáipí 'ná táim inoict."

D'imirteadh an feirmeoirí imac annfaid, agus do téalluit Páirtín imac le n-a fálairb, agus do éuairí i n-aice an geataid le hairc épíann moír, agus d'fhan ann go ceann tamaill. Ba ro-geárppi do gur spéad ruspéad ruspéacóige riapí agus amaiapí épi n-a innéinn, agus do léim ceitíre faráividíup i gheataid an geataid. Ói na piortail i Lámaib Páirtín agus iad lán. Ári iontáil éapt do gheim ceitíre pleisfeanna marba do na faráividíupairb. Seo i gheataid i dtír an feirmeora é, seo imac an feirmeoirí le rúil go pairb Páirtín ag tabhairt an fáraigh, acht iug Páirtín ruar ari ghlúlaois air, agus d'fhiarruig ne cad é an aorúe nó cipic ab feáipí leir. Niop labhairí ré giosg ari dtúir, maru do baineadoí ari a meamairí é, acht i gclonn tamaill táinig ré cungé féin, agus leo ari tluairinteaí ari Páirtín é gan é cùp cùn báir, agus do geall na huipic agus na heanpic do, acht niop ghein Páirtín acht an folus vo ruspaoileadó ériu. Táimic a bean oppa dípteac donn agus d'fiaipí ari ari son Dé i féin d'fágaint ruar, agus d'fág acht atubhairt ari bhoíán buiré go ndéanfaid an iúd céadna Léiti-ri, maru dá mbeirdead aon fpanaing innici ni leogfaid vo'n diaibhlí ppimhúnloige bi ceangailte ói é uiol maru

Giúll ari Laethairt beag aipisgo. "Acht," ari seirion, "bíod aige anoir, ni beinn-ri ag manaoir Leif."

Do éuir Páidín uime a éulairt bacaig, o'fág a éuir aipisgo roipr fuit feadó ag inéin an feirimeola go dtí aon trí raoil amáin do éongairb ré aige féin, agus do rgaol éun riubair. Niop b'fada do ari bóthar 'nuairi caraib bocaíc aipi. Do beannuig do agus do beannuigseadair féin d'a céile.

"Ari roim an Aoin Tílic," ari seirion le Páidín, "agus tabhairi juv éigín tam—pingin éimis aipisgo. Táim ag cuí alluis diom de cheal reac Tobac. agus rcheatail na ngráis ni fuil agam do ceannócaib blaib ve. Tug Páidín paol vo, agus do rgaoladair aphaon le n-a céile. Ba tian-geárrí ám guri duail bacaíc eile uime, duibairt go raib a bolg ceangailte do énáin a órioma le gorraib agus le gábatar. "Ni fuil raic ari domhan agam, agus an oiriad agus do éuirfead feoilis ari vo fuil ni bfaigainn ó aonne(ač) annro. Táim feigte glan imac!"

"Ni fuil agam féin," appa Páidín leif "acht feillinn, agus ciubhras a leac roim duit-pe." Agus do éug, agus do bog ré an bothar aipi, agus do caraib bocaíc eile aipi, agus duibairt go raib ré ag dul ar a ériuiceann le hiocain, agus go raib a ionatari agus a raib uile iptis

ann cóm típm turí gan go raibh eagla airí gur
geárrí go raibhaois ériú teinio.

Oimicí geadaí a raon ó céile annraí, gac
n-aon aca ar a raon féin; ba geárrí an rcpib
do fiubhal Páidín 'nuairí cártaó dhuine uafal an-
bheádach éap báilli airí, agus do labhairí cún Páidín,
agus atubairic le Páidín gur b' é féin ár
Slánuigtheoirí, agus guri b' é buail leis na trí
huairé, gac aon uair i bhfoirb bacairg. "Anoir,"
ar feisíon, "ó b'is cóm fairsingis liom, "tiub-
haoi duit aon trí atáinse iŋ maiet leat, acht ar
ntúir," ar feisíon le Páidín, "cúimním ar a
bhusil véanta ar an tsrlíse agat, agus ar do
báir ná dearmad t'anam, an ceathair atáinse
anoir."

"Mo pórcaire ñeit Lán uairígiúr gac aon
uair do éuirífead mo láma ionta," aifí Páidín.

"A Páidín," aifí ár Slánuigtheoirí, "níor
cúimnígír ar t'anam, acht anois atá fúil agam
go mbeiri níos mó i n-a raocáil an atáinse. An
tarpa atáinse anois—acht ar do báir, cúimníg
ar t'anam."

"Cúimneócha," aifí Páidín, "an tarpa at-
áinse iarrainm ort—gan aonniú téidéalas iŋteac
im mala éeacáit amach ar gan mo chead."

"Faire! a Páidín," aifí ár Slánuigtheoirí,
"níor cúimnígír ar t'anam bocht, acht ar do

bár. Ó! a Páirín, ari vo bár, cuimníg ari t' anam aonair nū piom, nū beiò i n-a féala opt."

"Cuimñeócaid go deimhn," aifra Páirín, "an tpiomhaó atáinse—buarò imiopta i ngacé cleas."

"Ó mo náipe é, a Páirín," aifra ári Slánuitéorí, "me violta leat go bpráct ari."

"Faire! faire! a Slánuitéorí, ná habair rín," aifra Páirín, "atáim óg láirí fór, agus tá bpeit leisgir ari m'anam—cuimñeócaid ari n-a óiaró-ro 'ari mo bár,' marí aduinphaois féin, a Slánuitéorí."

Oimicíg ári Slánuitéorí ari annsan, agus d'fág Páirín marí a bi. Do ghuair Páirín ari aileir, aét ba gceápp do ghuair am, guri buail feap móri leir, agus culait bpeas uime ná pairí fumuit ná fmaírt i n-a cónlaó innse. Do labairt éinse, agus vo labairt feisíon leir agus aduinphairt—

"Náe tu Páirín O Dálairg!"

"Is me dípeac," aifra Páirín, "aét cé tu féin am?"

"Míre an feap móri!" ari feisíon.

"Seoibh go dípeac," aifra Páirín, "ní móri duit."

"Táim ag teacht éun éura tabhairt liom," aifra an diabhal, "marí is liom éu aonair ó taoi violta le Dia."

"Céangaoir an eadó?" aifreann Páidín, "aict ní
raighear-fa leor' éoir ám. B' fáit liom fán, go
braighe bár ari utúr go hájuité!"

"Imara mairge caiteáil," aifreann an Feapí Mór,
"cuipean-fa d'fhiacaint opt é; d'feudhainn-
fe aonniú i fiaim liom do déanamh."

"Ní feudhá, i fiaim," aifreann Páidín.

"D'feudhainn go deimhní," aifreann an Feapí Mór.

"A nteanfá riubal ari do thá Láim?" aifreann
Páidín.

"Do gheanfhainn i nójmiocht," ari feisíon, "d'a
caiteamh féin ari a thá déanlainn, agus reo ag
riubal é gan mairg."

"Oí a amadán," aifreann Páidín, "ná feudhainn
féin fán do déanamh; aict a raigheá éibí óló na
fhnácarde-sín?" ari feisíon.

"Do raigheáinn," aifreann an Feapí Mór, "agus do
thiocfaidh éap n-air comh maic céadna." Agus do
éuaró agus taimic éap n-air ari ari iompáil na
baile.

"Is viaibéalta an feapí éu," aifreann Páidín, "do
buaibhír ari a bfeaca muamh; aict cogáin, a raigheá
i gteach im mála go fóil?"

"Is me raigheáú," aifreann an Feapí Mór, "agus
thiocfaidh imád as ari go meají."

"Ní raigheá, i fiaim," aifreann Páidín.

"Ní raigheánn imád!" aifreann an Feapí Mór, ag
ráid le Páidín béal a mála v'orgaile do,

agus ḫ'orgail agus do léim iptimeac ann i n-a r̄teille-beatais, acht má éuairó iñ aip Páidín ba ḡiolla moill dúnais aip agus ní leosfaid imac é.

"Seao! feao!" aipra Páidín leif an b̄feap Móir, "do bi Lán móir fút le fada, acht atá leorca opt i nveirios na vála, mo buachaill, agus geallaim-je óuit go n-agairócas-ja mo óisgalcas opt fula ḡeóbaip ceao do c̄or ariú." Do éait ré a mala aip a óiom, agus níor fíod go dtáinig go ceárdcainn, agus do éuairó iptimeac, agus ḫ'fiaispisig do na gcoibhí a léasúidis an mala agus a pairb ann, agus go nvoilpaoi ré iao go tian-maic ar a gaocári. Do leig ré ve a mala agus do éuirí a láma i n-a p̄ocairíb agus do bi ag r̄teallaib aipgíod aip an úpláir cúcá go pairb ré tuilleoed cnáitce Seo iao-řan leaítce anuas aip i nómíot, acht dubhaingt seirion leo i ndomhac congábail glan ve go tciullpivid é. Daip nvoig beipt aip a n-óirvaid agus aip a ḡceapórpoidib go meap agus coipnusigis ag liupas agus ag leabábaí an mala go pairb allus ag tuintim leo annas aip an tcalam.

"Atá a óróim fágalta fearta aige," aipr an áirvghoba, "dá mb' é an feapí Móir féin do beiúeað ann!"

"Agus a b̄fuis a fíor agaib i n-aon c̄or gupi

b' é, a ghnéimn?" apha Páivín.

"Ní fuil oíré," aphi riad rian.

"Sé go deimhn," apha Páivín. Agus do fhuigeadar ari a n-óiruaibh agus ari a gceapóiruaibh ari, agus éigeanadh tamall eile u'á léasach go raibh fé ag buirfeac agus ag béisigh mairi leanbh lomnochtuithe go mbeirófróe ag a phortáil le plait.

"Seo, bailis an t-airgíos anoir," apha Páivín, "ní beag óróibh ve," agus do éait an mala agus a raibh ann ari a órion, agus éigeanadh aibh ann go dtáinig go muilionn neamhruiigthe.

"A neamhróctá an mala-ro agus a bfuil ann?" apha Páivín leif an muilneoir.

"A bfuileann tú ari do meabhair, oíré?" aphi an muilneoir, "nú cao é an viabal atá opt?"

"Ní fuilim ari aon meabhair," apha Páivín, "de roga agam viabal do bheit opim ní óiom Diolrafh-ra é tu go vian-áluinn ari do faocháin, ag cartheam a mala ari an úpláir, agus ag cupa a thá láimh i n-a pórcaibh, agus ag bpreacad an talamh muarprotimcioll ari, i n-iontáil na baile le piopairíb óir. Do éiom an muilneoir ari láitreach, agus do bhí ag piocadh ari lán a tícheall, marí iñ dócha gupi fada riomhe fin do connaic fé an oibreao, má connaic miamh.

"Fan go fóil," apha Páivín, "go mbeiró mo mala agus a bfuil ann neamhruiigthe agat."

Is aip an mhuilneoirí ba giorra an mála éupi 'dip na blocaib, agus vo rsgaoil leis an mhuilinn aip riubhal annsan. Plub plab anonn 'fanall ag an mála agus a phair ann go phair ré ana-tamall ag a neamhruijsaó. Annsan vo éog an muiilneoirí imac é, agus vo cait an mála aip an dtalam, a' phád. "Tá ré neamhruijste a tóitín, dá mb' é an tiabhal féin vo bheitheadh ann."

"Oíú, a ghearr, agus a bhfuil a phios agat i n-aonachóri guri b'é?"

"A ghearrfead éu?" aip an muiilneoirí.

"Céird nú ná céird," aip reifion, "aict aerípim-re leat guri b'é an feanbuacaill céadna atá ann.

"Mhuire," aip reifion, "ó rúig ré oípm vo fóláir faoisail an rógaire bheit faoi mo rmaect agam, cuimhead ilteacá aipír é, agus ciubhaoi gheas eile neamhruijste do uaim féin—ní féidirí go bhfuil aon bhrúid oírt!"

"A óine na n-ápann," aipha Páidín, "an tiabhal bhrúid oípm-fa—agairi vo óioigoltúr aip 'n fáid vo bheit ré agat."

Do éupi ré a tó a oípeas uirge le pot an muiilinn agus vo bí an céad uair, aip fliúe náip b'aonnió a bhfuair ré aip dtúr i gcomhnáit vo'n taipna huair. Do éait Páidín a mála aip a óíom aipír, agus 'nuair vo éuair ré tamall

do'n trúige v'fíorluis do'n feap Mór a nai'b
ré copta ve pór?

"If me atá," aip reifion.

"Seo, if mai't liom fan do éloj," aip an
feap eile, "fín marp if mó leanfaod viot ám, go
mbainfead cuiro do'n teafbaic viot."

Do éuairó Páidín go tiğ: n-a nai'b an t-éact
ve ghréasuitib. "Cait bup scip uai'b agur faiğ
bup meannaitiōe go bhrúaitfiò ríb an mala-ro
dom," aipra Páidín. O'fheuchadapí fuaç aip, agur
doğeimiodapí gáiríó agur magadó go leóri faoi
fém agur faoi n-a mala.

"Cao é an galapí mispáin-fín ja' éeann
agat?" aip fiaò fan, "nápi círtírí go mój vuit
na leabhaaca-fan aip do éoraid vo òeiríusgáó.
Féuchuitó, a cálvde, atá a óludóga ag bhríseadó
imaç tóriota." Aict vo cait reifion a mala v'a
ðrom, vo éuir a láma i n-a pócáitib, agur reo
ag stpeallaó aipgivo é, gupi larf rúile na
ngréasuite le fglumádó cpoitóe éuige, agur if
vóca go léimpidír v'a bailiugáó, aict ni leog-
faó an fglumádó vóib é; ni aict go nai'b
fglumádó go leóri aca cun an aipgivo, nió naé
loct oppa. Vá mbeinn fém ann doğéanfamn
feap i n-a meafg.

"B'férionj anojr," aipra Páidín, "go bhrúait-
feadó ríb mo mala 'nuairi éuairó balaicte'n aipgivo

raoi n'újí fionnaibh."

"Oíjú," aip ríaoi fan, "an amhlaidh meafann tú a rád go bhrágam an t-airgead—agus do dhí níos mó ní airgead é féin acht ór bheag buiré—acht 'máin do mala d'fhuat óuit?"

"Cao eile, a Ówine?" aipra Páidín.

"A laoigh ríaoi a n-áruaí aírtear a gcuip; seo curio aca ag cuairt aodh do meannuicibh, curio aca vo fánáit, curio aca vo céirí agus vo ghuairdeácaibh, agus an chuid eile ag fuat go meap daingion le túdraict, aip é cuma nári fágadair ghuairpe gan úráid, bláirpe céimeacé gan ioeacá, ciorúdeacán gnátha gan caiteamh, ná tuinte gan a érip i bpreidim fuaitte, agus i dtaoibh na meannuicé níor fágadh ceann beag ná móri raoi Ówine gan bhriseadh agus a bhrágaínt i n-a gcooldaó fan mala agus a náibh ann.

Ní feudaraidh a tuille óeanamh annfan. Rug an t-árho-ghréasaithe aip an mala, agus do chait raoi Ówin Páidín é, ag rád, "Is doisg liom-ja go bhrúil fé fuaitte go leóir, dá mb' é an mac mallaíctan féin vo bheideadh ann."

"Agus náic é aileir, oíjú?" aipra Páidín.

"Dóripírbh í?" aip reifion.

"Dóripírbh epiunn," aip an feap eile.

"Aip t'focal í?" aip reifion.

"Aip m'focal go deimhn," aip an feap eile.

“Ari t'anam ?” ari feirion.

“Ari m'anam agus ari mo éorip,” ari an fear eile.

“Ari foin Dé ?” ari feirion.

“Ari foin Dé agus Muire agus ari a bhruid tior agus anáilte; agus ná bioó a tuille ann anoir,” appa Páivín.

“Oíú,” ari feirion, “ná c' tluasḡ maoi atáim jitté imac ar gac aon nro; mura beirdeadó ran, ní beirdeadó teiriodó agam-ra leis go róil. Atá daod agus díméir agam énige le fada ó chuirí ré i gceann mó mná téalluigadó léi lá agus imcheacáit i n-ainm an diaibail di, i bhoícaip fíri eile; acét is doúca taoí éis an méid vo fuaipi ré i gcaiteamh an lae inuium ná beir sé comh riabhlóideacá collpléacá agus vo bi le fada. Ní fheadar an tagta ar vo, ó'n dtuimpseann-ro a tuille? Acét tiocfaidh daip nroígs, maoi atá an diaibail véanta aip le phigineas. A Muire, tá bheanfaidh é taictaó irtsig 'ra' mála, náip bheasḡ an faoigal vo beirdeadó agann annra; 'ré an buachaill — agus milleadó agus mile milleadó féin aip i vteannta a bhruid fáigalca aige — 'ré an buachaill seo tá ag véanam builcín ainglis vo'n domhan.”

“Ní fheadar mairfe, cé heile,” appa Páivín.

Do chait ré a mála aip a ólom, agus vo leog

vor na ghléasaitibh beit ag bailiúgha ó an aigisír, agus beit ag dul ari róirnaiś a céile mar ghnáill airi. Do labairi éun an fíri vo bì ari a mhuin dà uairi, agus d'fhiarfhurc cionnur vo biochtair aige, acht ní fuairi aon fheagrasa. "Labairi," ari róirion, "mura bhfuileann tú marb imníos 'r imac." Do labairi agus atubairit, "Is geárrí uaim." "Gur ab gioppa ná ran é," appa Pároin.

Do bì an feoir Móri ag tadhginteacht ari é leagan imac, acht níos é cumhinní ari a leitέiro do véanam go n-oifreao ó do férin. Do éuairí Pároin go bappia cnuic do bì an-árho lán de riplinceaċċaib geujja ġajiba, agus vo leog a mǎla agus a jaib ann riop le pánarū. Bì jaċ aon buille i gcoinnib na għloċ agus na għap-paigseac aige, agus ni tuiġże bioō ré tgħażżea le ceann aċċa ná bioō ré buailte i gcoinnib ċinn eile faoi xumneam, céaw uairi níos mó, agus do bì ari an ġeuma ran go vtámic go vtí an bun. Annran ni jaib aon ċuma i n-aon ċop ari, do bì ré an ojjeau ran rereiobta rereiħtie, agus an viabel cnám ann ná jaib comi bixxte b'huiġte comi taħbiċċa-ran v'ā céile ná jaib jaic veiřpiċċa iwji feoil agus enám ann, acht é ixtiġ i n-aon rgeaċċie fproġ amán.

"Seav," appa Pároin, ag reaċt anuaf do'n ċnac, agus ag dul faoi n-a vēlin, "ciannor

तातापर अगत?" आट नि प्राई शिंग अ-पन. दो
चैर्टिं रे अन अत्वाई ए, आट निंप लाभाप फोकल.
"Seab!" अप रेस्प्रियन, "मुपा लाभिं चुगम-
पा, मो बुआचाल मार्ट, मिनेओ-पा अ चुल्ले तु.
पुला रजाप्पात लेत." "अ पार्विन, अ पार्विन,"
अप रेस्प्रियन, "रजाविल अप गुबाल मे." "लेग्फान,"
अप्पा पार्विन, "मापि तामि तुप्पीपाच तेन्न ओ बेट
अ गबाल वित, आट कैर्पि जेल्लामान दो
ताबाप्पि दोम नां तिओफाई ताओ लिम गो वेद
अपि." "जेल्लाम-रे दुवित," अप्पा अन फेअप मोर,
"दा ब्राह्मण अपि ग्लान वित आन उपि
अमान गो ग्लोमेआव्हान फात शेिमे ना बो उवित
अ चुल्ले, मापि दो लेटेठो द' आर्थेप्पीपोपि निल पन
अपि चुप नां अ न-इप्पिण्ण चिय." द' ओर्गाइल पार्विन
अ माला. "इमाच लेत," अप रेस्प्रियन, अगुप नि गबाल
दोम अ प्राव गुपि अपि नापि चोग अ ब्राह्मण ग्लानाल अप
अ प्रावापि; निंप दाच ले फेउकांत चापि अ चुलाल
आट एम्ह बेअ.

1 ज्ञातेआन ना हाम्पिपे चाचि मो पार्विन लाप
उ' फाग्हाल, अगुप द' इंतिं अगुप दो चुआल गो फ्लाइ-
क्यान्नोप, अगुप दो बुआल अग अन न्वोपुप; तामिक
अ जेतोपि इमाच अगुप उ' फ्लाप्पिंग एपि ब' ए ज्म.
दुबाप्पि रेस्प्रियन गुपि प्रेट रे लेप गुपि ब' ए फेम दो
बि अन्न

"अगुप दाव अता उवित?" अप रेस्प्रियन.

"अन फेअप गो प्रावाप अग कांत फात ओ लेप," अप
पार्विन.

"Agus é cá riost vóimha cé fén?" aip reifion,
"nú nári énugair a comhairleoiré nios feárru dom?"

"Agus na c cuma óuit opú?" aip Páidín,
"aict gileas oírt, agus abairt go bfuilim-re ag
reicim ancho leis." Do óún fé an doisir, agus
má hein ba ghealpí guri oifiglaod ari, agus tainic
aip Slánaigcheoirí imac.

"Na c tu Páidín O Dálairg?" aip reifion.

"Smot ve," aip Páidín.

"Cá bfuil an smot eile?" aip reifion.

"Cá mbeirdeas fé aict 'ra baile im thiaró,"
aip Páidín.

"Cao atá ag teastabail buait?" aip reifion.

"Me leogan ipteacá," aip Páidín.

"Cá ionad ipteacá?" aip reifion.

"So flaitéamhais opú!" aip Páidín.

"Is roth liom go bfuileann tú violcha buaim,
imteig oírt go híppionn anoir," agus v' imteig.
"Nuairí connaic an Feapí Móri ag teacht é, v' ór-
duis na vóiríre go léiri do óunaod agus do óaing-
niusgaod, agus gan poll 'ná poppán v' fágaint
aip oifigailt, aip eagla éri aon mi-aod go reolfaidé
éuca ipteacá é, "Mári," aip reifion, "vá aonaid de
thiabal mire, ní fúr faic me i gcomhnáit do fúd." Do
buail Páidín ag an doisir le na linn fín,
aict má buail ba beag an bhríd do fán; ní leog-
faidír oppa amáin go scualadóir é. "Comhar-

an t-fhilige ag dul agus ag téadct," appa Páirín, ag imteacdt aipi aipi, agus níor lág corp ná láim go dtáinie go geata na bplaicear. Do buail buille; ñi an doiriúr iadóta, agus ba gheárr gur orglaó.

"Cao do éusg aipi tu?" appa an geatóir.

"Cao do éisibraó me," appa Páirín, "aict mo chóra."

"Agus cao tá buait máigeao?" aip feirion.

"An feapí le n-a piabas ag caint céana," appa an feapí eile.

"Tá a fíor go maic agam anoir cé tceartuigeannt buait," appa an geatóir.

"Seao, má tá," appa Páirín, "tceartig énig, agus abair go bhfuilim-re annso aipi."

"Agus ca fíor dómha cé tu féin, a óuine," aip feirion.

"Naic cuma duit 'ra diabhal," appa Páirín "aict déin iuto opim." Agus imbafra féin do gheim; d'iaró an doiriúr i n-a òiaró agus ba óian-géárrí gur orglaó é aipi, agus taimic aip Slánuigteoiri imac.

"Oíru," aip feirion, "naic tu ran; cao atá buait?"

"Sileas," appa Páirín, "go gcuala agus me im beataró—ré éusgar im éluagairb liom, pé aip domhan é—go mbioú ifrionn aip orgaile ' gceannurúe."

"Bionn ailearí offú," appa éri Slánuigtheoir.

"Maire, go deimhn féin, ní ro' fáruigtheadh-ja é, ní mairi jin do bhi pé an uairí do ghábaigh-ja an bóthar," appa Páirtín, "aict wánta go daingion; agus ní bhraigheann dul i gceácad; darp ndóiríg niop bhreáppi Liom-ja fghéilte, 'ná beic imius ar, an fadó ar feudhar, mairi deipitíor ná fuilctíor nómairt ag an gcuirte is feáppi aca annfú." "

"Raighean féin," appa éri Slánuigtheoir, "i n-éim-jeacáit leat aonair, agus go deimhn carpeapí tu leogaint i gceácad, te éoir ní u'veac;" agus do éuairí; agus dá mb'at a pád guri b'éigíon orgaileadh do annfán. Nuairí éuairí ré i gceácad do teicé gáe aon triabal agus deamán n'á paib ann pormis, agus do bhrú ag bhrúneadh a gcor d'fheuc-aint eia'ca ba fia ó Páirtín bérdeadh. agus aip an t-riaoighealaíct ni éiocfaraidh i n-a gsoipe. Nuairí bi ré tuinneacáid do beicé i n-a aonair i o éuairí ré go dtí an Feapí Mór agus atubhairt leis guri ghem-eadarí féin móráin ar an t-fhlíseadh aip a céile juamh, agus guri éoirí nóbh a chaitteamh ar a gceann fad ó.

"Faigheam blas aip do éamh," appa an Feapí Mór; "a mberdeadh tamall aip cártaíb agat!" aip feirion.

"Ní feáppi Liom puto eile," appa Páirtín, "aict ceo é an mairgtheadh bérdear eadairainn!"

"Fan go mbeidh deimhnoú imioiteá agann," appa

an Feapí Mór, "annsan iappadó an té is mó cluicín bero aon níu is toil leis ari an bhean eile agus caitheamh a tabhairt do; a bhfuil róta?" ari reisfion. "Táim," aifis Páidín.

Do éisfniúigeadar ari imírit annsan, agus níosr stadaradar lá ná oróche go raibh reacáit lá na reacátmhuine caitte aca ari an nój-fan, agus do riug Páidín gac aon cluicé, marí do bhi buaird imiochtá i ngeac cleas aige. "Cao d'iaillíofaip?" ari an Feapí Mór, ag craití i n-a chioiceann, le Páidín. 'Sé an fáid guri ghein ré an mairgád ari dtúis marí fil ré guri aige féin do bheirdeadh gac cluicé.

"Gac aon tuine miám," aifis Páidín, "atá i n-íspionn do ríaoileadó imacé, aict 'máin an té éog an bheab éap mo éeann-ja agus má tá aon áit nios meagha 'ná an ball i n-a bhfuil reisfion, cuipe ann é, agus rin go tapairí leis!"

Imac leo go léiri i n-a nuaodhamaibh, agus Páidín ari a bhoscthíoc i n-a nuaidh, agus níosr stadaradar go nneagádarai go flaitheamhais agus do ghlaorú ari Slánuigcheoiri eisfion i gteacé comh maite le cár. An uairí óráidionac do éonnac-ja é, bhi ré taoibh-írtig vo úrinn flaitheamhuis, agus in gision an feirmeoiria róta aige, agus iad afraon ari a utoil. Ní fuairtar-ja d'á mbárrí go léiri, pé ríseal é, aict bhróga phaireir agus gairtearúne bainne jumíri.

Rí na mBréag.

Do bí baintreabhaí ann, agus do bí mórfheisíorí mac aici. Bí an cead mac comh i gciol ran ná feudraí capall lá Mairt a bheit ari mullaíc a chon' ghuairge. agus bheit ag mblíop 'fan páirc is Lóimhe v'a bfeacairú fúil pham; an tsoinéar mac comh beag ran ná phairb ré v'aoríte ann tarsi-ghaoth úgáime aghaileann a mátarí do bunaíodh gan fuitriúint do éigí faoi n-a éorairbh féin; an ceatramhaí mac mairi aon fheadar; an cúngeasú mac comh áit Leif an phae; an ré-amhaí mac comh mórfheisíorí leibhéal caipín do chaitreamh fulaí pléarthaí ré an spéir, agus an reacramhaí mac nioph fheadairí pham acht ag Lamacán i gcomhnuisce, agus áit a tóna ag cuimhle leif an spéir.

Do bí jú 'fan Domhan Tóirí, agus do bí aon inéidí amáin aige, an bean ba bpreáistí v'feneáil ari ari 'ná ari éolam. Do bí ré féin ag tuimh éun aoríe, agus do ghéall go dtiubhraí a inéidí i gceileanníar do'n céad fheadar do chuirfeadh v'fearaí ari "Cúsaip v'éiteac," ná "Cúsaip do céad éiteac" do phao. 'Sé an ainm do bhoí ag luéit magairí ari acht Rí na mBhéag, i utaribh ná

naibh fé do ghlúocar ann an oipead ar aon bhréag
atháin d'innriunt pham.

“Do éuairí mac na baintreáibhce éuige agus
d'innis do cad éugas é. An céad lá éugas an sí
imac leis é, agus do thairbeán a éuir ba é. “Cuirfíodh mé geall,” aip reisfion, “ná facaorí an
oipead-phan ba i bhfochair a céile pham.” “Ní
facaim ár,” aip phan feapí eile. “Ca'n a taoibh ná
feicfinn opú,” aip reisfion, “Tá an oipead-phan ba
gom mátarí im óiríó-re 'ra baile, go scuireann
an bláthac do bionn agairt éas na
cuigínne óeanamh reacht gceád muiillionn aip
riubal.” Niop, éuige an sí huf ná haf ar acht
éiftiúch leis aip a fuaimean.

An tairne lá, éugas an sí ag feucaint aip a
éuio émíseágs é. “Cuirfead geall leat, inniomh
go háinnte,” aip reisfion, “nápi leogair do fúil
pham aip an oipead-phan émíseágs.” “Opú,” aip
an feapí eile, “nig geárrí do pháistí aip a bhrúil
'ra baile gom mátarí tioibh.” “Acht má'r ead
fém,” aip an sí, “ní bionn an oipead torairí aip
rathairb vo mátarí agus do líonn aip mo éuio-re.”
“Opú, a óinne.” aip reisfion, “dún fuar do héal
dom, agus innéoradh-ja duit ná fúil ro' éamh
acht bolgán-bhéic. Is mise bionn ag tabhairt aip
do émíseágsaibh mo mátarí; agus atá reacht
gceád mile émíseágs aici. Caisim na beacha go

Léiri do cónai agus, ari utúir ari marún, ari eagla
 go bhráfaú aon beac aca ixtis jít an lae tpi
 leisge agus leiceact, agus ixt oróce ari te
 heagla go bhráfaú aon céann aca muis uainn.
 Tíatóna, bioj beac geáppi; mar ari go pairt an
 curo eile fuithe rocaip ari a suamhios, ixtis
 i n-a gcuimiceógaib v' imtígeas ja' éuanro. Do
 baineas imac an cnoc agus do buail geappán
 liom, do lámuigios é agus do pheabas ari a
 muin, agus do bioj ag cupi diom go utánaig éun
 coille. Ixtis i gcuimhne móri do bi mo beac go
 bpeág ari a rocaipnocht vi réim; do geappias cura
 do éalltíníubh na coille agus do gheimios vá
 éipeán; do éaireas mo vá éipeán triarna an
 geappán agus do lionas fuas go bapraib na
 ráitte iao lem' mil—polat ari aon lae amám.
 Beirmos ari an mbeac agus do leogas anuas
 ari órom an geappán i 'viri an vá éipeán. Le
 luomapca ualaig do bhrú cnám-órom ari geappán.
 Rugas ari marde móri dapairge, fátar
 ixt eač i n-a béal é, agus tpiúr riap imac, agus
 annsan éiománaib isairle é réim agus a pairt ari."
 Niop labair an pi gios aet éixteact leis i
 gcomhróde, cé guri óeacair leis jin.

An triomhaú lá éuanair ari ari ag
 feucaint ari pónaire an pi. "Náé bpeág ári
 an pónaire é jin?" opp an pi. "Seoú, ári,"

apí an feair eile, "máj ná facaoir pónaire mo mórapi. Féarann gac aon léas ve anáiltoe 'fan aer, agur ar fan go dtí an rpéig. Naic fuas tpi gheagán cinn aca do téidim-re gac aon marion Domnaig ag éisfeacht aifíunn ins na plaitseaspaid! Domnaic d'á ratabar éuas, d'eisig ré éun gaoithe agur gála, agur tpeasgártach gac aon léas muam aca. Tógaí féin mo lóiptin mar a pairb agam an oróce-jin. Um marlin on lae apí n-a báireacé do éinieas pómam tinnall ibaile. Do casraó tuiúr ban opír ag cártaó éorice i i dtáirgeadh do na plaitír. "A dtiubhiaod fíb aúbair fúgáin dom?" apírta mire. "Tiuibham opú," apí riabhran, agur tuisgeadair. Cárás mo fúgán, ériochas leis an rpéig é, agur leogas anuas me féinig leis. Bí go maite go dtána i n-aécomairiúcht do'n bun, ar apí imníg pé luto beag éasta bí ann; 'nuair éánaig go dtí fan bhrí ré agur seo anuas liom apí bior mo éinn. Díreacé agur me tréó tui pláit ó'n otalam do léim mata-fuas im' éinnib agur do fgiob an ceann viom do'n fgiob jin. Do mheas i n-aónair, fuas ar eaphall apí agur do bior ag gabál airí go dtusgas feacht gceád cic do; i n-diair gac aon cic do leog ré feacht gceád bheirm, agur gac aon bheirm aca fan feacht gceád uairí níos mó uiscear 'ná bhrí-re do piúg muam!"

"Tugair do céad éiteac," appír an pi. "Agus ní do céad éiteac tugair, acht na milte marbhá aca."

"Tá plán! Tá plán!" appíra mac na bain-treáibhce, "tá t'ingíon agam aonair."

"Tá," aip seirion, "agus nápi fágad 'úr' utairbhé aphaon, agus nápi leoogaíodh Dia u'á céile ríb i bprao!"

Do pórach iad, agus ní doig liom go bpruaipi an fean-dvine a gúine oippa, marí do marpeadar aí a céile go mbádári comhliat le luit.

Oileán na gCúig mbeann.

Do bí pi agus do cailleadh a bean. Do pór ré apír i gceíonn rsgatáin, agus má pór ní raibh bprais áctair aip i utaorib a gnótha, marí d'iontach a bean imac go hole, agus do bí i n-a dhoicheadann dá leascloinn—mac agus ingíon. Do éuirpeadar puaig léi i bprao, acht i nteinguadh na vála éait an pi iad do éuri aip deilt uaiti. Bí oileáinín deap tamall maic ó n-a éairleán, agus ann do-ghen ré óróib aphaon cùmpt álunn aolva, gan bun cleite imac ná báppi cleite ipteac bhualte le plataib bpruin, a táirgeac de gceanaib

beárrícta agus fárhoisius do gnáthadaiib cnuairte: cleite péacóige ag tábairt an t-foluis if bheárgta do'n cúnicht go léir. Annfhan do éuir píré a beirft clóinne ipteaċ ann cun comnuiūč, agus v'fógsair fada agus geárrí ari fuair a migeact gan aon roimh duine do dul cúca, nó dá uterideas go mbeas a jéala ari. Do gnáim buachaill imac faoi déin an oileán, agus do fuairi an t-ealaġ ari an gscailin, ari flíge guri geárrí go haib rí ag dul i mbheir. 'Nuairi támic an t-am ruig rí—priéacáin! Go ceann lae agus Lán-Bliaóna nioi coppuis ré imac, aċċ ari a jonjan agus uile bī ag teact ann. Lá do ċpoit píré a fgiatáin, agus eus an doruż imac ari. "Cá haġair anoir?" app a máċair leip. "Go uti an Túipín Tuatari," ari reiġion, "ag feuċaint cionnur atáċair go' leaq-máċair. "Jan ja' baile opu a mio-fojtúin," app a máċair leip an bpriéacáin, "agus ná biss aon bac agat lérija. Ni beag linn a bpreacamairi vi ċeana gan tufa beit ag għuobairt aijru ariż." Aċċ nioi leig an priéacáin ari go għualaró píré i, ag eixiġe jidha ari agus ag imċeact ari ċom meaqi i n-Ēiġiun agus v'feu u píré, agus nioi jta' go utámic go ruig an Túipín Tuatari, agus do tūripling ari ċparr leaqtmuiġ do'n doruż V'ajriġ an tfean-bean é, agus do támic ari an

otáinig agus anubairt—

"Cao ar duit a phréacáinín?" aip ríre; nō
bí a phios aici comh maith agus do bì aige féin.

Ó Oileán na gCúig mBeann," aip an phréacáinín, "mápi a bhrúil fiadó marpi a bhrúil fiolaí, inéidion an phig agus mac an phig, agus iau go léiri go lán láidir"

"Oíré, a phréacáinín, a gcheanáeadh tú?" aip an gcheanbean.

"Cipeo nú ná cipeo," aip an phréacáinín, "aict tám-re ag innfint na fíjunne duit."

"Seo mórf eadó," aip ríre, "cuijum-se de chéist agus ve bheit agus ve móri-ualacé aip mac an phig gan an tapna bhéile v'ite aip aon bhor, gan an tapna deoč vige v'ól aip aon éupán, ná an tapna orúče cóitlach i n-aon leabharó go bfaigheá ré domha laoř na bó béisleimge." Uiméig an phréacáinín leis annfian, 'nuairi éuairiú ré an caint-peo, agus áctar a chiorúe aip marpi fil ré guri b'é an rgéal ba bpreagha aip domhan do bì aige. Nuairi éuairiú ré i báile, v'fiapáis a máctaíri de a pair aon tuairis aige do báppi an lae, agus tubairt reisfion go murtapaic go pair, agus nári rgéal beag leis é, agus v'innis vóib aphaon focal aip focal do néip map a bì agus marpi a tubhar leis. Rug a máctaíri aip, agus do bì ag gabáil aip mi an úpláir, go pair fuis ag

gríleád i n-a bprionnaibh aif, pé beag móri dí b' ann,
agus i f deallplaíatac ná riab aon an-pieirse ari
faoi dí ann. Aict pé rceal é, do jugs a mártair
aip an bpréacáinín aipis, agus dubhaisit leis, "O !
omá, milleád oif agus marom márb oif. Cad
airge nár gheimir juts oifm ?" agus do éaiti juaif
aip an locta é.

Aip marom, an lá aip n-a báirneac, t'eirig mac
an mhs, do mhs a aghair agus a láma, t'feucl roim
ó óear, agus t'iaipi trócaire agus cabhair aip
Día, ná marí aip iappi do leos vo. Do ghléas ré
aip a léine sioda fíoplír fliofrac cúnneac
coileapac iocáparac uacáparac bécileac bean-
nactaé, faoi énapaibh na hÓróipe, t'a hiaodaí
agus t'a hogairt, faoi cúa agus faoi ghríeata
gairgsiúig; a bpróga tiojma teó do leatáip na
hoghbó ná jugs gamain agus ná béalpáir, nár
luis agus ná luisfriú, muija luisfreadh aip éaolaibh
a dhroma ná aip bárrhaib a haodair; a meanóig
fseine fgoct-ghéipe 'n-a béal do ceapt iapan,
t'a maortheam agus t'a riab jupi b'é réim feair
coifeartha na copróineac agus feair na cóirac do
éagairt, agus ná tuisbeata ceapt ná cóir t'aon-
ne(aé) aict do'n té aip marí leis féin. T'imeig
ré annfan agus éugas leim truisfóige éapi móin-
teánaibh fada fiaóraile, agus éapi dá dtúim an
vomáin móiri, agus b' i ag cup te jum agus

coiréce go piabh d'fhiúcht deimhonnaíse agus meiris ceoirí ann, an lápi bán ag dul faoi r'gáit na cupóige agus an cùpós ag teicíodh riompi, agairí na mbó ari an mbaile, agairí na gcoileac ari an luait, d'fhiom na mban ari an leabaró agus an t-eudaic oppia anuas. Táinig ré go carpleán marí a piabhbhean uajal agus i n-a fhiúde ari éataonar aipisíos, ag cíoraíodh a cinn le cípín óiri; do m'fí le p'gairíb é d'fhlúic fí le deopairíb é agus do tiofmuis le éadaigibh riota agus f'fhlóil é.

D'innir ré d' iad tuig é agus aduibhapt ríre leis nápi b' é an ceud duine é cuaíodh ari tóp-urúeact laoig na bó béalveinige, agus gacé aon toimhne duine d'á ndeagairíodh gupi b'in a piabhb' d'á báppi aige, é fém do cùp i n-umair na hamailéise, agus gan teacht ar go deo. "Agus," ari ríre, "is amharodh bionn an laoigh-fan ag feinn an cheoil is binne d'á gcualtas fham i n-Oileán an Uaignír do'n bó béalveinige, agus muha mbeaoí an ceol-fan vo fhlugraibh fí an toimhne. Cowlann an bó uain áirithe agus dá b'fheadaradh an t-éalaig d'fagáil ari an laoigh annfan b'fhláisté é giora, acht dá nfuigheócaíodh a mácairi le linn na huairé-fín vo mairóbaibh fí an t-faoisghlaict dá mbéannaibh oppia." Tuig ríre plaitín vo agus duibhapt leis an ceud r'fhiotán dapairíse buailfeaoí leis ari imioll na triága vo bualaibh

Léi, agus go mbeaó i n-a cúiacán brieágs Láit-peac. Do gheim ré víspeac mairi tuibhiaó leis, agus d'íarlaíct no bí an cupiacán ba brieágsca d'á bfeacatais riám ag luasgaó ari an muiri of a cóimhí. Do léim ré iptimeac inni agus d'ájroungh a seoltá bogóirdeaca bán-dearla, a mbun i gceannán árth, a mbárrí i gceannan íseal agus do gluairí airi go nveagairí of gaoit i gála óo. Annfan do éuirí ré imac a marvídé binne bána buana bofleaetna, do bun na ruin-reorise nú do bárrí an éaoíteain, do éuirpeaó cubair na fairsge i n-ioctair agus ghean na fairsge i n-uactair, miola móra éirgintíre agus péirtintíre ari bogaib agus ari bogaib, agus ari flearaib a marvídé binne bána buana bofleaetna; gur seolaó é 'fan áit ná pairb tonn d'á bualaó, tonn d'á luasgaó, acht tonnta dubha cubrián d'á éipi ari éuantaib na rábhala. Do léim ré imac, do éuairó i dtíri, agus do ghearr airi go dtáinig go dtí an áit mairi a pairb laoigh na bó béaldeirige. Bí an bó 'n-a fuan agus an laoigh ag jút i n-a tíméioll ag déanam an éoile i f binne d'á gcuialatais riám. Do buail ré an laoigh le n-a flaitín víspeac, agus do lean é, agus do jút feirion com meap ari domhan agus do bí i n-a éoraib, do léim iptimeac i n-a cúiacán agus do léim an laoigh i n-a óirí go prieab-

amail. D'ájtnaig ré a feóltá bogóideaca bándearga, a mbun i gceann árto, a mbárr i gceann íreall, agus do gluairí aip go neaighairí ar gaoit is gála do; agus é tamall maic imac do óuiríg an bó, agus nuairí móruig rí a Laois uaité, do jn anonn 'r anall agus do éuirí géim airíte do éuirí an domhan toiri agus an domhan tiairi ari son-érit, agus do bain imac an tráig agus do éonnaic an cupracán ag gabáil béal an éuain imac. Do léim rí lomláitíneac iosteac fán muir móir, agus do jnáim i n-a óirí, agus do bi ag bheirt fuas leif gupí éuirí reisíon imac a maridíde binne bána buana borseatna, do bün na fuinfeoige nú do bárr an éaoitáin, do éuiríeab cubair na fairsge i n-ioctar, agus ghean na fairsge i n-uacatar, miola móra, éigseintíde agus péistinidé ari borseab, agus ari báraib agus ari flearaib a maridíde binne bána buana borseatna. Do hártaí an bó. Do léim reisíon ari an talam tírim. Do léim an Laois 'n-a óirí. Do buail ré luille o'á flaitin ari an gcupracán agus bi i n-a jmotán dapaige aipír. Táinic ré go cairfeán na mná uairle agus o'innis vi cionnus do éuairí do, agus éug an trflaitin dpaorideacca ari aip vi. Do gléas rí biaib agus deocé do, agus v'ic agus v'ol ré a óirí an agus do gluairí aip annfan aipír, agus níopí jcaon agus níopí jcaon go dtáinig go Caip-

leán Oileáin na gCúig mBeann. Do bhí a ñeirib-
fíupi 'fan dojuris riomair, agus do mhit rí 'n-a
comhniú agus do bheiri bárríos air agus do phós
agus do theoc é, agus annan do éuit i néall
áctair agus o'fan ann logonoróche. Do biondair
anoirí ari a ruaimhíos, gan ciorcár ná cachuigao
oppia, an laoigh ag déanamh ceoil dóibh ná beitheá
tuillpeac go veo ve, go utí lá 'n ari múrgail an
priéacáinín, do chroic a chuir gualachán, agus éug
béal an dojuris imac air.

"Cá bfuileann tú ag dul anoirí ari?" aifra
a máctair leis. "Ní férfeid gupi do'n Túipín Tuatáir
beitheá ag dul."

"Cá ionad eile?" ari feirfe.

"Miochóeisim teinn opit," aifra a máctair,
"fan ixtig 'ra baile, agus ná bi ag cuig tuille
galair míreáin im céann, i bfochair a bfuil ann
céana.

Aict ba beag an bpríos vi bheit leis. D'imreig
air agus níor fítar do'n fcpib-rin go utúipilis
ari chéann do bhí ag fáil leasctmuig do dojuris an
Túipín Tuatáir. D'aipiis an bean do bhí ixtig é,
geallaimh-re ómit, agus éamisg ari an utáiríos
agus aitubairt —

"Cao ari tuuit a priéacáinín opú?" ari físe.

"Ó oileán na gCúig mBeann," aifra an fimp-
leoirí eile, "mar a bfuil fiaó, mar a bfuil fiolapí,

inéidion an phig, mac an phig, laog na bó béal-
deirige, agus iao go léiri lán láidirí?"

"Ni chéireofead éu rtois," aip an bean marú
leasaitig, ag leagan airí.

"Céird go deimhn," aip an simpleoir beag
airí, "mári is fios a n-abhráim."

"Sead már eaó," aip ríse. "cuijum-re do cheirt
agus do bheit agus do móri-ualac an mac an
phig, gan an tapna báile biú v'ite aip aon
bóir, an tapna deoč vige v'ól ar aon cùpan,
ná an tapna oróče còrlaó i n-aon leabair go
raočrócaro ré vóim-ja banb na cránaé bheac-
dúibh." Niop labair focal eile, acht v'iompurig
iúteac v'i fén, agus v'imcraig an prieacáinín leis,
leis an rgeal do bí aige, agus do bí v'a dualao
fén mi gac aon túigtán agus túigtós v'ón
caoraí aip fa' trilige, faoi déin an baile le
bárrí átais agus nú niop gábaó do vul cún na
trioblóide marí fuaipi ré a vóicín agus bheit
agus a v'a vóicín v'éag 'nuairí fiosc ré an cùint,
agus mo gheinn é is vóca guri beag de géanfaod
é. Aip noul iúteac vo, seo ag bprácaoil é.
V'fiaorpurig a mátaír ve, cao é an mí-ádó-fan do
bí ag gabáil vo. nú cao aige go mairb ré aip an
nórfan. V'innír seirion pún a rgeal v'i go
hácair, péipi marí vo bí, gan focal faoi ná
éapair. Rugaó aip aip mullaé-cinn agus bí rí

Úá ghabál de aip lic an teinteáin gupi trúc ré an teine le dóbipeaca pola, agus do caiteadó aip an locta riapí annsan i n-aonm an diabail 'fan deamain do.

Mardon an lae aip n-a báipeac t'eirig mac an piúg, 7c.

O innis ré do cad do éug é, an atuaipí, agus duibhíte ríse leis gan aon earrbaird crialte beit aipí, agus b'fíréid go utiocaí leis banb na cránaí bpeacbuióde goid comh maic le laoigh na bó béisdeirige. Annsan o innis rí do gupi ab amhlairí bionn an banb-fan ag gabál timchioll na cránaí-fan i gceónuirde gan aon ríctar, ag reinní an cheol is bpeágáta aip domhan do, ag iappairí i éupi éun suam le heagla go n-iorgád rí an raoighal go léir. Do chroalaí an éamáin am áiliúche, agus úá bpeudfaróde teaict aip an mbanb annsan, b'fhuairte é goid. Éug rí flaitín oifáorúdeactha ó, agus duibhíte leis déanam nóir marí ghein ré ceana. O iméig ré annsan agus táinig go bhuac na tróga, agus do buail buille v'a flaitín aip an gceant rímotán vapairge le n-aip buail ré, agus do bi i n-a éupaícan álúinn aip noidiot, ag luarasaí of a cónaíri imac. Do léim ipteacé innti, agus o'áitníg a feolta bogóideaca, 7c.

Do léim ré aip an utriúig, agus níosí fan aict

bualaó aip go meap go dtáinic go ruis an áit
 marí a phairbhanb na cíanaí bheacanúibe. Ói an
 érián fén i n-a cooldao, agus gáe aon grian do
 chuiread aifti, do feasaó gáe aon rube gluaise
 aip imac an ruis, agus do ériúeaó trí huairie.
 Bhail ré an banb agus do lean é, agus níor
 lag eor go dtáinic go dtí an tráig. Do léim
 ré ipteacá rí' ériúeán, do léim an banb ipteacá
 i n-a óiaró gan maig, agus d'óidhír is ré a
 feolta bogóideaca bándeapaisa, a mbun i grianann
 árho, a mbárrí i grianann ireal, agus do bhi ag
 gluairiocht go meap, 'nuairi do thúirír is an érián
 agus ní feacairú rí a banb i n-aon tréo. Cuir
 rí griancaill aifti do leag na cnoic muajutim-
 cioll aipinn, agus do mót anonn 'f anall, agus
 do léim le bunle agus le neapiglunle, agus do
 éuairú aip balaíte an bámb go ruis an tráig, ag
 déanam tonntríotairg do'n talam 'n-a óiaró, agus
 do éonnaic an cuíúeán ag ghabáil béal an éuain
 imac, agus do fnaím éuice agus a craos aip
 neapigleacá, agus do támairi ruan leí i noidiot
 agus do ruis an cupacáin riap riap i n-a hols
 go dtí an chéann láir, aict do éuiri seirion imac
 a mairidé binne bána buana bofleacna, 7c.

Do gceárrí an érián a reóirnaí leir an fnaím,
 agus do bog d'á gheim, agus do bácaí i. Do
 léim imac an ruis imac aip an tráig, do léim

banb na crónaċ bheacadh uibe i n-a óláiró. Tug buille d'á ḡlaicitín do'n éupaċán agus do bí i n-a ċmotán uaparige aqis. O'imtigħiġ agus do tħáimic go caifleán na mná uaparle, agus o'mmniż vi eion-nużiż do ċuarò do, agus tħug an tħlaicitín vi aqis. Do ġleuż ri biaċ agus veoċ do; o'it agus o'ol feiřion a óóiċin, nō marapi ġejn ba mōri an t-amadán ē. Annan do tħug ré na cora do'n bótari agus nioji għtao do'n ġtājji-riżi għiex ġiocoċ ré a cūiġi fēlin. Do bī a őnejibxiuji aqip an vtājji-riżi aq-żejtie imac; nioji fàg ri an áit-riżi fad a bī feiřion imurġ, aq-żul 'iż-żag gollán ċap a n-imteoċċaō aonnī aqip. Do jidżi ri ċuġe agus do jidżi baqqiġiż aqip, agus i n-a óláiró do tħuit i néall átariġ agus nioji tħániġ cūiċe fēlin go ceann lae agus oróċe. Biċċav aqip a roċċavuċċ annan, gan ciex cár ná catuċċaō; an laoġ agus an banb aq-véanam ceoil do rċaippreaō bpiċċon an tħaġoġail do clouppreao ē. Aċċet ní jaib an pħeacċainiñ unctiona. Ba ġeajji għiex ċpoċċiż jidu a ċuċċiż unctioni aqip. Do jidżi a māċċavu ċun an dojjiujiż joimix, aċċet do bī an taob imurġ aq-żejt-riżul aqip ġiocoċ l-ley kien na tħalliżi baint imac.

"Ná tħalliż i n-aonħall ap aqib jaħbi aq-żebi," aqip jiġi leij, nuarji ná jaib aon leiggiex eile aċċi aqip, "aqus aqip do bār ná cuimniġ aqip vu l-ġo uti an Tuiġiin Tuatari." "

"Ca n-a éaoibh ná nágaíonn opú?" aip seifion.

"Deirim leat fanaímant fa' baile," aip rífe."

"Maire tám fada go leor fa' baile," aip seifion, "agus ní móire mo buriúeaċar 'n-a éaoibh, aċċ i ndiu go háipte beró aepioċt agam."

"Do bi a máċairi cùn vissuġġad aip ariż puoħi leat seifion a fgiatċána agus v'ejxig go hájro 'jan aej, agus v'imċiġ go nneagħaiò do jisqis an Túipin Tuatariò, agus do tūiplig aip an għejjann għiex tūiplig ré ċeana aip. Dá mb'āt jaċċu għiex aip an mnaoi māiċ leaqtiġ náji ēt-oqgħiex i bixx teat aqbi an nedoru, do ċu ipi a vā huillinn aip dā ujxfain an uoju, agus duħżejjit —

"Cao aq ruu a ppreacċámin a għneinn?" aip rífe.

"Ó oileán na gCúig mBeann," aip seifion, "maji a bfuil fuad, maji a bfuil fiolap, mġidjan an jisgħi, mac an jisgħi, laoġ na bō bēldeiżże, agus hanb na qħanac bpreacċu, agus iao go leiri go l-ġan Láridi."

"Opú a għejru fead tu?" aip rífe.

"Cieito imara," aip an mac mi-ārò eile.

"Seadu mā'ej edu," aip rífe. "ċuġġum-je ve ġeixx agus de bixxet agus ve mōraħlaċ aip māci an jisgħi gan an tapma bēle bixu v'ite aip an bixx, an tapma veoċi viġe v'ol aq-saqqi, ná an tapma oruċċe coulau i-n-aon leabarū go

þraðaró fé ómórra an Teampán Uaine."

O'iontuirg rí iptimeac anndan agur clab aillinn ag gáiríod i dtaoib a nouðairt rí, marí bí rúil aici go scailfriod mac an mhs gan aon agó, an tríomhaó huairí. O'imreisg an ppreacáimín leir, agur dá gionnra bí fé ra' trilige b'fada leir é, bí an oirpead-pan deitnír aip cún a rgéal vo chupi d'á chroide, marí fil fé gur b'é ba bheagsta 'ná a ceile; nioi gheim an ðatralil muainne marí vo. Nuairí éuairó fé iptimeac vo mótuig a mótaip an t-ácaír aip fad aip, agur nioi ðain rí aon fát rosganta ar.

"Ni fláipí," oí pipe, "nú tá eactiarde móra agat é'riéir an lae?" "Tá," oí reifion.

"Agur ead é jo marí rgéal agat anoir?" oí pipe. O'innír fé vi gac ní marí a bhi. Is beag náip éuit an t-anam aifti nuairí innír reifion vi go þaib aip ag a veajþráðair imteacht agur an Teampán Uaine d'fagáil vo éorí nú d'ea. Nuairí taimic rí cúcí réin nioi maoríte oí an bpreacáimín é; nioi fág rí cleite aip ó'n gcnám imac agur leaptig vo'n cnám, má téigéann ppreacáimín na gcleitiró cóm fada-pan, gan ftaðau, agur vo éait iad annran i gcomleatán na temneau, agur d'faduiig anuas oírla go þaðavai cóm dótte ná þaib fagáil ná feicrin amáin oí a luat. Caireamh an loimhiceac bocht

riapí aip an locta, agus do leogaó do beit ag cupí cleitidó ériu imac aipí nō leogaint dóibh féin cia 'ca a céile b'fearáinn leir.

Mairtin lae aip n-a báipeacá d'eisimh mac an mhg. 7c.

D'innír sé di cad do éug é an triomhaó huairí, agus aubairt go raibh eagla aipí ná eipeócaó leir an uairí seo, "Acht aip a fion-fain agus uile," aip seirion, "beitó mo frúil fuas," "Biodh," aip ríre. Éug ri an tflaitin oíraoiréaécta do agus aubairt leir gacé aonni théanamh nór mapí ghein sé an dá uairí cheana. "Anoir," aip ríre, "nuairí na gairí isteach san oileán, imteig go dtí an chúirt do círpí aip mullaóc an énóic, agus bí aip t'fearáint féin, mapí," aip ríre, "dá nruíseocá na maictinidé bionn ag feigil an Team-páin Uaine. Tírpharaidh ó céile éu, agus ní feicfeadáid vume ná beitriúeaé leatobh ná jibín díot go bpráid. Do geall seirion go nuéan-paó rur aipí. Agus aubairt ríre mura nuéan-paó guri b' é féin do beaothú ior leir agus a beit aipí féin. Agus imbhara d'imteig aipí, agus nuairí táimis sé go bpráid na trágha, buail sé buille d'á flaitin aip smotán napaighe bí aip imioll na páile, agus láipeacá do bí cupacán bpeágs ag luargáu roimh aip an dtaoide. Do líom sé isteach innti agus d'áisimh a seoltá bogóineaca, 7c.

Do léim pé imac, éus a agairó aip an gcnoc, agus éáimis ghrusig an cairpleán, agus do éonnaic agus do cóimhniúg ceitíle maectiniúe pícead 'n-a nuaibhíoilaó taoibh imusig de. Bí eagla aip go ndúilreó'daoif, agus do ghaibh éárra agus do éuairí irtseac fá' cairpleán, agus do éonnaic an Teampán Uaine aip criocheaó agus do buail u'á flaitin dphaoiúdeactha é agus do ghsioibh leis é, agus do éuairí éap n-air ghléirí, éupa ndúilreócaú ré an gseimíol maectiniú, agus do ghaibh éárra agus níor éiupreatar copí ná coimín diobh. Nuairí fuaipi pé a fála glan uatá, agus ní glan do biondari acht falaí—tá an ceapáit agat, bí a éirí bhríogh uime, agus is vóca nári leogádar aon guta irtseac ní 'láir. Acht pé ghséal é, do bain pé an éupracán imac—b' é bu òear aip—agus do phreab irtseac inní agus v'áruisig a feolta bogóirveaca bándeapága, a mbun i gceann áiriú, a mbárrí i gceann íriol. Agus é ag gearraíodh riomairí gan mairis, cad do cífeadh anuas le pánaró an énoic acht na maectiniúe go léirí agus iad ag caiteamh lúffrósigh rcalpaéa agus mollácloé fáid do nádairis fá' rpéirí le bárrí na tiomána. D'airí ghearrápi é ag gabáil béal an éuain imac; nuairí éángádarí i utreibh na trága do ghsaoileandar leó féin imac agus do biondari ag teacht fuaip leis go meap guri éiupí pé imac a

maráinbhe binné, 7c.

Éipe beit aip do fíeirfeáil na maictinióde iao réin, agus ní pairb pioe d'á bárr aca, aict amón gup báctadapí iao féin, agus tuille do'n cubairtse éuca. Táinig ré go carpleán na mná uairle, agus d'innis a rgeal vi go muiscrae, agus tuis a plaitín vi. Do gléas ríri biaó agus deoc do, agus o'ic agus o'ól a óráin, agus tuis a éora do'n bócaí ari. Nuairí bí ré ag teacáit éun a' tige, bí a ñeirbhíúri ra' táirisijs riomis, agus gan inni aict rnam na beata, ó beit ag sol 'r ag gollán fad do bì reifion imuris. Nuairí connaic sí é agus an Teampán Uaine aige, bí a fios aici go maic gup eisius leis, agus do chuit i laige le aiteall, agus niop támhig éuici féin go ceann lœ agus oróce. Annfan do biondapi aip a rásgrántaict; aict niop b'fada biondapi moj fin, nuairí éisioit an ppiéacáinin a rgeatána—iñ dóca gup eisius fár go maic le n-a éuid cleitrió. Tuis ré an doisus imacé aip ful aip feudao é ltop. Táinig a mátarí agus do lean imacé é ag iarríaró aip aip ion a pairb tios agus anáipide fanaíaint ra' baile. Aict ní pairb beann bhoib aige-rión aip a pairb tios agus anáipoe. Bí a fios aige, iñ dóca, go mbeiti 'n-a cómairí nuairí roghaú ré éair n-air, aict oísgair leis rípiocan do rgaoríl ré éun cinn go dtáinig go uci an Túirín Tuai-

éaró. Seallaim-re óuit ná paib aon réim i
rúilib na feanbainmioigna. Táinig rí ari an
dtáirgeas agus do ghein an-iongna maijige do'n
phréacáinín, agus duibhírt—

“Cao ari óuit a phréacáinín oíré ?”

“O Oileán na gCúig mBeann mai a bfuil
fiadó, mai a bfuil fiolap, inéidion an riúg, mac an
riúg, laog na bó béaldeirge, band na cíanaic
bheacanúibe, agus Teampán Uaine Oileáin an
Uairgír agus iad go léiri go lán láidir.”

“Oíré a gceisteofead éu ?” ari fíre.

“Cao fá ná cpeirteá,” ari fíreion, “agus copp
agus anam na fírinne agam ?”

“Sead mó’r eaó,” ari fíre ariú, “cuiptim-re de
ceist agus ve bheit agus ve mórualaí ari mac
an riúg gan an tarpna béisle briodó v’ite ari aon
bóirí, an tarpna deoč vige v’ól ari aon cíupán,
ná an tarpna oíoché choulaó i n-aon leabaird go
brogaird ré óom fa an Áluinn innmeac.”

D’iontuisíg rí ari fálaib a brios annfhan, agus
v’imteig ipteacá, agus an t-anam ag dul airtí le
báppi áctair, mar fil rí gan aon círaðaragal go
paib ré tiaip ari mac an riúg, mar atá a léine ari
an mbíteamhnaí, a ceist do péiteacá. Aict mar
leis an bphréacáinín de, do gheao ré ari, cón
meají i n-Éirinn agus do bí ré ‘n-a ríglatánaib;
faoi’n am gur bain ré imac an cíupt, bí a anáil

i n-uacáití an uicta aige le ionfhaotáir, bí an oipead-řan deitnír aip é cun a eactha innriunt. Nuairi éuairí ré ipteacé d'infriucé a máctaip é, agus má infriucé ní paib aon truíl aici le fgeal maic; braití ri an t-áctar aip fad aip; acht do éirigír ri aipri fén agus niop Leos aonni aipri. Niop éisrigír ri é lag ná láimír; ír dócha nápi beag léi a luaití beaoí an dhoicéigéal aip láim aici.

“A máctaip,” aip an ppeacáinín, nuairi bhus aip an bpoisne aige, “naic iongna ná fuileann tú ag cupí aon tuairisgeó oípm oíru.”

“Maire,” aip ríre, “’ré íf móri cráitíte liom a dtugannn tú éuigáinn ipteacé nuairi ghabann tú imac.”

Vinnír ré vi annfan a fgeal áctaip; ní deasgarí ré fios leíti-ri ’n-a áctaip. Tuití ri i large i bpháónaire na ceineadó. Muia mbeaoí a deapbhláctaip do beit iptigí do dóitíriodh i, mar ní paib ré de neapt ſan ppéacáinín i tarras imac, tá mbeaoí fonn a déanta aip fén, agus atáim deimneac ná paib. Nuairi éamic ri é cùicí fén fuairi an ppéacáinín é aip a óá étaob agus aip a bolg. Tugadh an oipead-řan muícheaoí óo, ná paib húm ná ham aip. Acht niop éimp ſan aip a máctaip. Niop gein ri acht é caiteamh riap ſa’ locta, agus beit óá éaoineaoí fén aip a fuaimníor.

Mairtin an Laoi ap n-a báirfeac t' eipisg mac an mhs, 7c.

Oinnisg ré thí cad vo éus é ariù, agus vo bi an-brisón airi. Do thíosg rí airi agus duibhaint leis a chraistte congbáil fuaig. Nuairí bí ré ag im-éacáit ni bhfuairi ré aon tráchtáin. Nuairí glan ré ari an otisg taimic ri ap an nuaig agus feo ag rgeaptaoirí i. O'fiaifuisg ré thí cad vo bi ariù. Agus duibhaint ríse go raibh cíur gáirid aici. "Cad é an cíur é rín?" ari feisíon.

"Feap," ari ríse, "ag cuairtac do'n juvo atá of cóimhí a thá fúil imac."

"Cá bfuil an juvo," ari feisíon, "nú cad é an juvo atá ari fhuibal agat?"

"Is cuma liom im fhuibal nó im gtao me," ari ríse, "aict aineisim-re leat guri misé an Áluinn innmioch."

Do mié rí cíuse, agus vo pós rí é, agus b'férion ná raibh aici aict a cuit ve. Do pós feisíon ipe, ní nár locht airi, agus vo pósadair réim a céile. Réip marí a chuala, is beag nár pósadair na béal ar a céile le pósair, Ní theagairi ré níos ria aict t'iontuig ipteacé agus vo ghléas ríse biaid agus deoc vo, agus t'ic-eadar agus v'oladar araon a nuaicín, ní marír gheiniodair b'angabair óróibh é, 'ré rín má bhi aon ocras ná taist oppa. Do ghluaig ré

aipi i báile annphar agus ríre i n-éimhreacáit leir. Bí lán a chioróid e'áctar aipi. Niopí miste úo, agus an bean ba bheagsta aip an dtalamh aige, cois aip éoir, go utáinig go dtí a cíupit. Bí a ñeirbhfíupí aip an nuaorúr, agus gan innti acht na ceitíne uaitne ó beit ag gur 'n-a ótarú. agus nuaipi connaic sí an bean bheag éapí báppi le n-a éoir, d'imreig sí imac agus do leat a dá láim, agus b'é ba beag léi a paib aici ótob; an méid vo bí vo leat agus do cíupí na milte milte fáilte púmpa aphaon. Do biotápi aip a dtail annphar, agus ghlacadapí go leóri aip imac an phíos ag cíupí riop t'á ñeirbhfíupí aip a cíuio fíubhlóide agus ag molaó na mná uairle, agus nó éoilí ri é. San geaint dóib, vo téalluis an phréacáinín imac i nganfios dóib, agus niopí fíad go ndeaighairí ghlwíg an Túipín Tuaċarú. Ni paib aon manna-leatápi aip fúilib na bainmioğna; táimic sí imac agus dubairt —

“Cao ap duit, a phréacáinín?”

“Ó Oileán na gCúig mBeann,” aip reisrion, “mep a bfuil fiaú, mep a bfuil fiolapí, inġision an phíos, mac an phíos, laoġ na bó béisveipge, band na qipánaċ bheacouiħe, Teampán Uaine Oileán an Uaġnej, agus an āluinn inniċċ, an bean if bheagsta aip an dtalamh djiomórdeac, agus iao go leipí go lán láidipí.”

"An gceisteofear tu?" ari ríre.

"Máire imarla," ari seirion, "ní feadair-ja
cau do gheanfaid i dtaoibh vo cos' éperdeamhna
aict cperdum-se féin é, marí connac gac aon
cheann aca."

Nuaip éuala rí an éaint-ri, do éuit rí 'n-a
pleisr marb marí a nialb rí. Óiméig an ppreac-
áinín aipi agus do támig ibaile agus o'innis a
rgéal—rgéal is dóca nári bain deóri airta. Pór
mac an ríg agus an Áluinn innmioch agus bí
raogál bheag aca ó ran ruar. An uairí
véritionaí do bior-ja 'ran cùirt, bí an t-oileán
lán te clóinn aca.

An Chroch Seal.

Ní mire cheap. Ní fuil agam-fa aict marí a chuala. Ní chuala aict marí aonúbhraó, agus ní duibhriád aict bhréaga ná éiteacá ari fao. Sean, bí dearbháitair ag Árasoifteatoil o' ari ab ainm an Báro-rgolóig. Bí triúr mac aige. Ní raibh fan domhan toiri ná tiairi beirit ba mó rógluim ná an Báro-rgolóig agus a dearbháitair. Agus i ntaobh triúr mac na Báro-rgolóige ní raibh aonni faoi flaitheas Vé (agus páirt ve sin leis b'férdirí) ná raibh eolas aca air; aict imarla bí aon trí ceirftionna amáin agus do chuaró díobh iad fan do péitiocht. Sgéaluithe b'eadh an céad mac agus ní féadfaidh sé déanamh imac cia' ca ari fein ná ari feari an tise ba cheart do'n cheud rgéal dul. Buachaill bó b'eadh an tajma mac, agus do chuaró de phios o' fagáil cia' ca bu giorra i ngaol do a aictairi ná a máctair; agus feari aomaird do ghearrfaidh an tajmáid feari. D'fheuc sé sin gac aon chúnre ní bu géipe ná a céile ag iappairi 'fagáil imac ari fra uaoi an

doman tiosf ná an doman tuar, aét é cait ré é
chabairt suar maoi ni paib aon mairt do bheit
leir.

Dubhradarí go raibhainis go dtí an Domhan Tóisí
cún fios o' fagáil ari na tuisi neitibheo, agus go
raibhainis go iuris Áraoirteatoil ari dtúis, aét
ná cuimhniúis fios a ngaol do. Nuairí bioradarí
tamall o'n dtig, o'imreis an té bu sine aca agus
do éuairí fá óeín Áraoirteatoil agus o' fiafhusis
de a bhagáidh ré aimsire uairí.

"Cao o' feudhá déanam dom?" ari seirion.

"D'inneórlainn rgealcta bheaghta vuit," ari an
peap eile.

"Comhgeóbad go ceann pácta tú," ari seirion.

I gcionn tamaill eile táinig an taiméad mac,
agus o' fiafhusis a dtógraróe é féin i n-aimsire.

"Cao é an tseilige maijeadhna tá agat?" ari
seirion.

"D'feargáilfainn ba nú do ébúrlainn," ari an
peap eile.

"Ni gábhacairse peap eile," ari seirion,
"fan go ceann pácta go háinite."

I gcionn tamaillín eile táinig an duine
doman dérionnaí, agus o' fiafhusis a paib
buachaill ag ceartbáil uairí?

"Cao is féidirí leat déanam?" ari seirion.

"Do gceárlainn aúmaid go mairt, agus tá

mbu gábaó géanfainn céad aicillidéacht naé é," aip seirion gan cuimniom d'á ólum, marí bí gád aonni aige i piinn éin méipe.

Tuit an oirdé aghus duibhao leip an rgealurde rgeal d'innisint.

"Ni feadar," aip seirion, "an oím réin ná aip feapí an tigé téigéann an ceud rgeal."

"Atá an ceapt agat," appa Áraoistteatoil. "Is aip feapí an tigé réin gan aimpior."

D'innis Áraoistteatoil an ceud rgeal, annsan do éorpuis an feapí eile, aghus do lean ve go pairb fé am leapaícaír.

Aip marvin do glaoiro Áraoistteatoil aip buacaill na mba d'feigil; níos fíreagair aonneac é ám; do glaoiro aip agus aip eile aict b'in a pairb d'á báisí aige. Cuaíodh ré go piúis an Leabharó mar a pairb fé. "Cao atá agat úa déanamh annsan?" aip seirion. Is amhlaoibh bí ré aict úa léine aige, éuirpeadó ceann aca uimis, baineadó ve i aipí; éuirpeadó an ceann eile uime annsan, do baineadó ré ve i aghus éuirpeadó ré an céad ceann uime aipí eile.

"Cao é sin aip piubal agat?" app Áraoistteatoil leip.

"M'atáir agus mo mótaíri d'fág a léinteacá agam; ni feadar cia 'ca díobh is atácomaire :

ngaoil tam, agus i mairi sin ní fiúrach dom cia'ca
léime ijr ceapáit dom cupi lem' chneap."

"Is fúrairte an cheirt sin do réitioch," oifigh
Áraoisteachtoil; "is atácomaire t'acáin go móri
duit."

Ní raibh an Lá níos-fhean-chionna aip fao i nuairi
do ghein Áraoisteachtoil aghaidh aip an gcoill; 'ré
an cuma i n-a bhuairi ré feapí geannáinata an
aómaid acht a énáig greamhaiscte go docht aige
i n-a óráid, énáig taimh faoi'n tréipli uairi
agus taimh faoi buille tabhairt do'n talam
uairi eile. Uain agus trácht cé tiocfaidh aip acht
Áraoisteachtoil.

"Cao é an mí-áodh-pan oírt," aip seirion, "nú a
bhuil ríplannas meannraí i n-aonrói idh plaois?"

"Ní fuil imár," oifigh an feapí eile, "acht idh
cheann-ra.

"Cao é sin aip riubhal agat?" aip seirion
"fileas guri cuimheadh tu ag baint aómaid."

"Cuimheadh leir óra," oifigh an feapí eile, "feuch
annro me; acht b'an-maité liom fiúr d'fagáil
an atácomaire dom an domhan tios ná an domhan
tuair."

"A amadán óinrigise," oifigh Áraoisteachtoil,
"atáoi i lápi an domhan, agus ná fagmhaonil a
buille uov' gáitriúib uait."

T'innéig ré aipi annsan, agus t'fág an feap eile
 ag baint an aómaid aip lán a thíoll, agus b' é
 bu bheag éuirge, geallamh-je óuit; nobh aipi bu
 gíopra móill an oipead do geapraod agus
 do ghein Áraoirteatoil go ceann peactmaine agus
 bheir. Ápi tuimín na horúche biondapi i dtuimín
 i bhoícaip a céile i dtig Áraoirteatoil, agus t'ar
 éip tamall do'n oíche éaiteamh aip l'séalaítheacht,
 éuanaip a choulaú. Aict ní cùn covalta é ámacht.
 I n-uaigneap na horúche, éuipseadapí umpa a
 gcuin éagairg—ní feadapí go deimín a ndeaigh-
 aip cùn an oipead-pan t'fhuoblóide agus é
 baint viob fém nú ná deaighaip, agus ní ró-
 éuma liom leip map leip fín de. Aict pé aip
 vóman é, glanadapí leó fan doirícheacht, agus
 biondapi ag cupi viob go dtángadapí go coill
 móri. Bí a fiúr aca go maic suí geárrí go mbeiti
 i n-a dtóir, agus éuirge fín cheapadapí go maib
 ré com maic aca fanaímant rocaip, agus a
 gcuin tuijfe éupi viob, "ré fín má bí a Leithead
 oifia. Nuairí t'fingis Áraoirteatoil aip marún
 do glaoiú ré go hainmneac aip feap na mba
 t'fingil, aict rá mbeasú ré ag callaipeacht aip
 go lá an luam ba beag an bhris do é
 "An mbabal," aip feirion, "ní beas-ja ag
 tabairt bliú, virge, agus vil vuit-je atá ag

cooldaoí marí ro, imac go heanapfuit!"

Cuaró fé go dtí an leabharó marí bu éeapt
dóibh, darp leir fén, go mbervis; acht nuair
d'orogail fé an dorúr do leairt a fúile aip, marí ní
raibh duine do'n truári le faigáil ann, ná i n-aon
treo acht comhbeag. Do cuaró fé láthairpeac éun
aatac do bhi aige, agus do bhealait leir imteact aip
go meap agus a gcainn do cabalait éuige, nú
marpa dtiuibhaoí ñeit aip fén, agus d'imreis an
t-aatac leir go humal éarfainn.

An uairi connacadarí é ag tríall aip an áit i
n-a raibhadarí do rúgadair aip uan; do marbh-
uineadarí é agus do éuimilideair a éuit folá d'á
gcionnaigéibh agus d'á lámaibh, agus do gsear-
piadar trí triomh-géagáin agus seo iad ag gabáil
aip a céile. Connacair seirion iau, acht ní raibh a fiúr
aige cé aip b'iau am. Do chait fé é fén eatopria
ag déanamh eadairgabála, acht sin marí is mó do
lúipeadarí a céile maijge. Faoi déiridh fuaír
fé a rúgamaint.

"Cao is fáit leir an tríoró-feo?" aip seirion.

"Mar ghiúll aip an scoill seo," aip an té ba
fine óiobh, acht is liom-fa i."

"Ní leat," aip an taimhne mac, "acht liom-fa."

"Ní le haonne' 'gaib i anoir," aip an tríomhaoí mac, "ó tácaoi ag dul éuige sin, acht ní
liom-fa i."

"Cionnus is leat-ja i ?" aip seirion leir an té ba fine aca.

"Maj," aip seirion, "o'fág m'ačairi a bpuil epión agus glas do'n coill agam.

"Agus cionnus is leat-ja i maj rín ?" aip seirion leir an tapna mac.

"Maj," aip seirion, "o'fág m'ačairi a bpuil cam agus díriéad do'n coill agam-ja."

"Acht cionnus is leat-ja i ám ?" aip seirion leir an té ab óige aca.

"Maj," aip seirion "o'fág m'ačairi a bpuil faoi čalam vi agus of a cionn agam-ja!" ag feučaint suar go neam-fuiseac aip an atáċ. D'infiuč an t-ačaċ iao i utphúri i nuaicid éin činn, o'feučaint a nabadaři várpiub leir, acht niop čuipieadapí oíriead agus rmiota gáipe arca, acht iao com manla le feanċat 'n-a fuire i bpuil-naire an ġpisoruġ.

"Ni férdiri liom-ja, néitioċ eadraib," app an t-ačaċ, "biċċ an viabal agairb fém agus ag 'úp n-ačairi." Agus o'iontuġġ ré aip a čulaib agus v'imbriġġ ré uata. Čuaró ré čap n-air cun āraor-steenatoril agus o'inniġ ré a rseal do.

"Mioċoċiom ċuġat," aip seirion leir an ačaċ, "l'in iao iao; ca 'n-a čaoib náj bamiġ na cinn viub, a! ba čaillte an maire agat é."

"Eirt, eirt, agus ná habairín sin go róil," aipír an t-aclaí, agus le n-a linn sin do léim. "Níor íte na cait an lá agam rór," aipír seiríon aipír, agus reo cun riubail leis le tortha huairé an oileáin fuaodair. agus do bhi aipír dtúir. D'airíodh na buachaillíde céúca é, agus d'airíodh seiríon iad-fan. Cuaodar i dtorthúir iptimeac i gcuibhl mar a phairt torthúir fúisteoimhíog ag bualaó coimice.

"Buail gneas," aipír riad-fan leis an dtorthúir do táchair iptimeac; agus do mhus an torthúir do táchair iptimeac aipí na rúiptíóib uathá, agus reo ag bualaó iad go meap lúcthamai léiri, agus b'íad bu bheágsa énige. Cait an torthúir eile iad féin aipí an tuigé b'i buailte. Ba gairid d'óibh go dtáinig an t-aclaí iptimeac, agus gan sin focal do labhairt cun aonne, do gaoil ghuair aipí na chéatúirib do bhi ag tógaint a ghuairínír d'óibh féin, agus do bain na cinn diobh; do mhus aipí stutá oppa, agus éis a bocári aipí go raigiléaréa, agus níor píod do'n stáir-jín go dtáinig cun Aphaointeatoil. Do cait ré 'n-a riadánairé iad. "Seo iad anoir," aipí seiríon, "ní fuláiní ná taoi fártá."

Rug Aphaointeatoil oppa, i noidiú éin cinn d'infhúic iad go géarí agus anuasairt—"Ni hiuairí iad; innír dom cé b'fhuairt iad-ro," aipí seiríon. Agus d'innír an t-aclaí vo gae aonní mairi do bhi.

"Miochtóireom oifte," ari reisfion, "agus ná raibh sé oifte ve; rinneas do bhi ag bualaodh an chorpseach mo ñeapábhriádtair."

Do léim an t-aithéac agus do léim pé comháiltí-rafan gupi beag nápi léim pé imac ar a chorpseann, agus reo ag glamaingín é.

"Beidh agam-rafan," ari reisfion, "niorainn oróche."

"Léiri oifte, agus rítaod, a bheallfum!" aifreann Áiriaointeaitoile, "Leig leó, ari eagla go nuaéantá a chuitte ar an tráighe; agus ní beag a bhuil déanta ceana agat."

Ní raibh an t-aithéac fuaimeanniochtach 'n-a airgean ná nápi fágaoileadh leis.

Oíráig tráthúr mac na hAiltíor-golóige an t-siocháin agus do chuidí go muisce tráighe tabhairne, do cheannuigeadarai tráthúr buirdéil fuisge, agus duibhíadair go raibhadaoir ag coigeadh feasa ar Dallán an Chúppairg, éun a phágáil imac uairí ead do bhi geallcóna óróibh. "Agus," ari ríat-rafan le n-a céile, "ní fuil aon tráighe nios géar-éigise éiginse rinne ná leogaint opainn beirt ari meirge agus rinn féin do éup i n-aice an chorpáin maraif gnáth leis riubal gacé aon lá i n-éinfeacht le gialla."

Cait an té ba sine aca é féin i láp an chorpáin. "Tá feapach marb annso," aifreann an gialla leis an Dall.

"Leos mo Láim aip go fóil," aip an Dall.

Rug an giolla aip Láim leis an nDall agus
do éinig ré i aip an bfeapí do bì tmeafgártá.

"Ni fuil ré marib i n-aoncoiri," aip reifion;
"ré ná fuil marí jin; berò ré jin i n-a éaptaen
Loinge fór."

Úrágadair annan é. Ba gheárrí go dtáin-

gadair aip an tairne feapí; bì ré jinte i nois do
bì i ngair do'n chorfán.

"Tá feapí ám marib annso," aip an giolla
leis an nDall.

"Leos mo Láim aip," aip reifion.

Rug ré aip Láim an Daill, agus do leos i aip
an bfeapí bì jinte marí jin nois.

"Ni fuil baogal aip," aip reifion, "niériù
leis jin go maic fór, agus berò ré 'n-a céann
aip airmáil jin Domhan Torí lá u'á dtiocfaidh."

Úrágadair é marí do bì aige, agus do buail-

eadaip oppia go dtáin-gadair éin jmuca bì taobh
leis an georán. Is amharbú bì ná an té b'óige
do macairb na Báirtsgolóige jinte ja címuic, a
céann oír ciornn uigse i dtéannnta leis an mbanc,
agus an t-uigse 'n-a tuleair ag dul éapí an
geuin eile ve, iubhí copp anam, agus buineal
fuirgí faoi n-a chorp ag nochtáu a fíriugail anior
aip poca a casróige.

"Tá fearsi annro," aipí an giolla, "agus mara
bhrúil ré marb imníos 'r imac tá feamhós na
gceitíle gcluas ari iomáin aige."

"Leog mo lám aipi go fóil," aipí an Dall.

Do leog.

"Saoisal vuit," aipí reifion, "iñ fada uairí é,
gceobairí ré jin an Chroí Seárla."

"Ni gan i éuilleam é máír eaó," aipí an
fearsi do bhi ari a támá-anáiríte fa tigrimé, agus do
léim fuas comh meári agus do bhi ann agus do
glan leis. Táinig ré é cun feandouine bhoí ag
véanamh píghinió, poipíainréipearó agus a leitíeidi
jin. Do éuairí ré le céimh é cùnge. I gcionn
tigrimére éuairí an páfar imac go paib an banch
ba bheagásta bí ag aonan(aé) marí ag méime na
catraí-jo marí a paib an bheirt é cun comhnuioche,
agus guri móí ab jiu dul agus é feicint. Is
vóca go ndeagairí a lán ann, aét do éuairí
píghinióraí fearsi na píghinió véanamh ann go
háimhne, pé duine eile éuairí ná ná deagairó.
Nuairí táinig ré ibaile ó bheirt ag feucáint aipi
marí cáí, d'fíarífuig a máigístípi de cionnuí do
éatín an banch leis. Dubairt ré guri éatín ré
go marí leis, aét go dtaitneocád ré níor feáppi
leis dá mbeadh smot de aige faoi n-a éirí
fíacal, "Aét mara bhrúil," aipí reifion, "iñ geárrí

le congnam Dé go mbeiró."

"Cao é rím a deirí oíru?" aipr an maighistír leir
"Deirim é rím," aip reifion, "ná cualaorí
me?"

"Cuala ír doisg," aip an feanduine, acht —"

"Acht!" aipr an printípeac, "cao é an eagla-
ran oírt a óruine? ca 'n-a taoibh ná cuireann tú
ceann aip do ríseal, ná beirt marí rím ag fom-
aóil aip an nór-fan?"

"Tá an ceart agat," aip reifion, ag cupi
fomata gáipe ar.

"Cao é an éuir gáipe rím oírt anoir?" aipr an
buachaill, d'á infhiucaó go geup.

"Ní feadair," aip reifion, "tá ré ag miút ériom
rádómuillíríb, acht ní éugairt éun mo éuininte
anoír é."

"Ní feadair aoir imáig!" aipr an buachaill, "acht
marí bfeadair aoir fén ír cuma fan de. Tá a
fíor agam-ja go maicte cao aip do bhrí ag maect-
nám nuair éiurír an fomata gáipe úro aipat."

"Sgoil éugairn é," aipr an feanduine.

"Tá," aipr an buachaill, "guri tu bhead
fásta dá mheáó alp do'n bhanb úro faoiur
éulfiacailb agat, agur ír tu éogaineodcaó go
grámaorfach é dá mantairge taoi."

Ní duibhírt an feap eile faic; do pháitgáillimh

ré am. Acht éin rgeasol geáipi vo téanamh de,
 cuadair aphaon faoi téim na muice fan oróche,
 agus bairligeadar leó go baileacé i. Marí of 50
 riabhadair fa baile níor fágadh aon fuaict aip.
 Do chrocaadar coicín uirge aip an ttemrú, agus
 do marbhád é láitheadach, agus comh luat agus bi
 an t-uirge aip riucáid, tógaadar de'n temrú é;
 do níseadar, do glanadar, agus do ghearradar
 i miotaibh beaga an bainb bocht, agus cùlpeadar
 é aip ralann, agus riapadair riortha fan tobán é,
 naé móri i n-a ríteille-beataid. An lá aip n-a
 báilpeac fuaireas go marbh an bainb imcigthe gan
 riortha é tuaistí. Níor leog an méipe píoc aip,
 acht do éuirí loig aip Dall Bán an Cúrraigh.
 D'innis ré do focal aip focal, agus d'íappi com-
 airle aip. 'Si an comairle fuaireas ré acht báillaille
 Lán uairgíos do éuirí fan áit mar a mbioadh an
 bainb aige u'd éairbeáint, poll do éuirí leart-
 muig de, agus pic leactha agus tairis a meafusca
 aip fuaire a céile 'dúi an báillaille agus an páil
 i slíge éigín ná triubhád on biceamnaé rá
 nuaearia é, tréo ar go utiocfaid aip agus go
 mbéarfaid aip. Tug an méipe toraid aip éaint
 an Daill, agus do ghein gac ní mar aitubhád
 leir. Níor óbairí ná go ngeábhád an buachaill
 an bóthair aip. Cuaird ré ibaile agus d'innis

gáé aonni marí bì u'á máigírtí, b'fúrfaíte an dhoic-feólaó éupi aip. Seallaim-re óuit, tá liatáct do bì ré, marí bionn an dúil i ndiaidh na tathúigéice d'imciseanári aphaon aipír, i láí na horóce nuairi éangadári go uti an páil, adubairit an buacáill go maighdadh ré féin i gceac, marí bu luanche agus bu léiríe, acht ní fuairi an feandouine aon blar aip.

"Pan," aip reisíon, "agus maighdadh féin; tá an phadair níos séipie agat-ra ná tá agam-ra, agus véanfaij-re níos feáppi éun faijre."

Nó bì an oíoché a óuibeaict-pan ná feicpeá an té éuirfeadó méar ro fhlil.

"Bé i f feáppi ná a céile," aipír an buacáill. "Lean do fhlón;" agus do lean. "Is amhlaidh bì eagla aip an feandouine go gcuirfeadó an buacáill cuiro de'n aipgíodh i brolac aip féin tá ntéigeadó ré i gceac, agus annsan go mbeadó bheir aige aip féin. I gceac lem' feandouine marí fin, agus nuairi léim pá óein an bárraille cá maighdadh acht go chiomán i nduibheagán an tarríparó agus na pice, agus nuairi éug ré iarrhaict faoi féin do éarríac aip, is amhlaidh éuairi ré níos doimhne agus níos doimhne, aip fliúge gupi geáppi ná marbh anios de acht a marbh ó n-a smigín fuas.

"Dia linn," aip reisíon, "atáim caillte!"

Bí an buachaill imníos ag feicteamh aip aifigead vo élop d'á cápmáil imac éuige. Bu gseáilli go scualairí ré an feandúine ag piád—

“Tusla do'n diabhal érigam, dá mb'áil liom fanaíaint aip mo fuaimeanach fa baile.”

Do ghaoiroí aip an mbuachaill, aict ní piabhs feisíon an oifigead d'amadán le n-a máigístí, ní nacl locht aip. Leois ré a ucht aip an bpáil agus vo érom iptimeac. Bí an feap iptis ag úrffinnamh ag tappairí an piuda bí éis aip vo véanamh. Níor b'fada go ndeaigairí an tappairí agus an píc iptimeac i n-a béal agus riapri siors a gsoílnaé, agus vo fígluiris ré i gclionn tamall agus an buachaill ag feucáint aip agus ná feudraodh cobairí éorse ná láimhe cabairit vo Cualairí an buachaill tuairit, agus fil cónaimh-máipeac go piabtair i n-a comhairí réin leir, aict ni táinig aonne(aic) aip ám. Dubairit re leir réin annsan go bhrisgáil imac cé bí ann nuairí éiocfaodh an marvion. “Aict tá a fíor agam-fa cad vo gheanfaod,” aip feisíon, ag baint an cinn d'á máigístí, agus vo fíglóib leir é, agus níor leor d'aon féapí fáid fá n-a éofairí go dtáinig ré go dtí an gáipróin vo bí i n-aice an tise agus vo éuigh annsan é. Nuairí éuairí iptimeac i baile d'fíorfuins an tseanbean de cá piabhs an

peanduine. Níor labairi ré gios aét do gáinig. Céard is é ag gol 'f ag gollán. "Cá bfuil ré?" ari ríre, "inniúd tam amáin cá bfuil ré?"

"Cá cuma duit fa diabhal cá bfuil ré?" ari reisfion, "mára bfeicfír éoróche é. Ná fuilim réin i n-a malaist níor feárrí agat!" Agur imbaşa do fcaidh sí annfian d'á dhúrapaict, agur is i bì go rósta i gclionn tréimhse.

An lá ari n-a báipeacé fuairtear an feoir fuair marib, aét ní feadairi aonne(aé) cia no dioib nó caid aif é, ná ná riabh sior, fagáil, ná feicfint ari a céann, agur bì gae aonne(aé) ag déanam iongnaiò do'n mbíteamhnaíc ná tuig a céann leis ag déanam na gaoiúiseacfa. Cuataípp ag tuiall ari Dall Bán an Chuppaig. Si an cóimhle tuig ré uair aét an éolann do éeangal roip caplaib agus i tairisc ari fuairt na caépae i lópi an lae, go dtiocfarde ari an táirigeas maras do beiti ag gabáil éapi an nooruír aca, agur go noéanfaidh an té ari leis é olaigón, agur d'fheudfarde méap do éipi ari a muintiri Láitpeac bonn. Do gheimeadh maru uibh-ártar. Nuairi bhoítaípp ag gabáil éapi an mbótháin 'nári marí ré, táinig a bean imac agur do éar sí olaigón go fada sioc, agur annfian éuairi igrteacé cun an phintíseac do bì igrteig ag déanam píosimh do réin. Do lean an gárrda

írteacáit. Nuairí fuaipi ríomhion ag ceacht iad, do leor ré lúirín a láimhe clé ari an gceap-fniomhais airí agus do gcaípíte i leis an dtuairis; ann-ran do lím ré 'n-a feapí buile ari fuaid an tigse. Óiliúis ré fáoi an ngráma, agus o'fíarfhuis díob cao do bhi o'á dtabairt írteacáit, agus cao é an iongna bí oppa i dtaoibh an bean do bheit ag gol nuairí bí ré féin geárríteá comh dona rím, agus gian aice do'n traoighil act é. Agus é cùsgadair an doilur imac oppa ag gabáil páirvúin aige. Ólóadar ag imteacáit ó ceann ceann na fíáiðe go dtí dair ndoirí, fá déimiocht ná páibh na cnáma féin fágáca ann ve. D'innseadh do'n méipe ná fuaireas aonne(aic) do'n éorpán. Cuirp ré iarrhaíodh ari an nDall ariú, agus d'innis do ná páibh aon maitheas 'n-a comháipé.

"Má's eaó," aifí an Dall, "ní fada bheit fan le piád agat, aict déin puro opim. Cuirp gairim rcoile imac agus tabairí cuimheach o'á bfuil o'ós agus o'asrao muarntiomh pall opt; ann-ran cuirp t'ingision i pum fé glear, tabairí buroéilin vi, agus má téigeannd aonne(aic) ag t'fíall aíppim—ní piagaird aonne(aic) aict 'máin an té goid do bhanb—cuimheach sí cura o'á mbeit ann i gcláir a eudain moji comháipé."

"An ag magair pum caoi?" aifí an méipe.

"Seao ag mágadh!" aifir an Dall, "b'fharé liom
r'an!"

"Dá mbu tóigéid liom gupi b'eaó," aifir an méire,
"do phiocfaínn na rúile imac aghat; ni b'eaó
ré níos luigh a agat."

Seao cùinneadh an gairm rcoile imac, támairg
gac n-aon; nó ní pairb uatac acht an focal. Fuair
cuid d'á dtáinig fios go pairb inngíon an méire
ré glas, acht má fuairi réin ní pairb an spainc
ionta tabhairt rúite. Bí iú agus ól go leór
aca, pinceadó agus aibhláin, agus gan aithriúis
beagán bhrúighe comh maic céadna. Sula pairb
leat na hordóce caicté, bí gac neac ari dearg-
meirge, gan aitne a mbeart aca. acht 'máin pprin-
tíreac feair na bpíosíníù théanamh. Do chuaidh ré
anáirte agus ari cuma éigín cùinneamhail fuair
ré an glas do baint anuas do dorias an rúim
mair a pairb aon-ingíon an méire agus seo iarrteach
leis go huigheaptágra. Cuiri sí cuid do'n rúif
do bi r'an mbuirdéilin ari cláj a euain, acht do
goid feirion an buirdéilin uaiti, agus do chuaidh
fios agus do cónarbháis gac aon dorán duine
d'á pairb ré iadha 'n tighe an oíoché rín, agus ann-
r'an do luis fios agus do ghein feair meirgeadh 'n-a
measg. Táinig an méire go mocheolusge ari
marún agus d'orláid an dorias do bi dúnca
go daingin ó'n dtaoibh-imníg. Seo imac le feair.

Lámuigéadó é go meap.

"Tá beoijéa oírt, mo bhuachaill mait," aipr an méipe.

"Cao i an chóipi seo déanta agam?" aipr seífion.

"Cóipi do chroícta!" aipr an méipe.

Le n-a linn sin tagann feapí eile imac. Conaítear an méipe a cóimhíte aipr go deas. Rugaod aipr go capairó.

"Tá beisit bítéamhnaí agairb ann," aipr an méipe.

Imac le beisit eile agus a gceoilísin duib ariú cláir a n-eudain aca, agus beisit eile 'n-a ndírialó sin; agus bu óian-ghairid go pairb an dorúis pulscaigthe le daomhíb ag teacth imac, agus gan an oibread agus geil gan a cóimhíte aipr a n-eudan. Do leait a fúile aipr an méipe agus taimis uaethbár aipr.

"Mo inéigion, ó m'inéigion, mo inéigion," aipr seífion, "nú cá bfuil Dallán an Chúmpaigh? Cuiridh loigrí aipr go meap go mbainfead na fúile ar an dallacán viaibail. Iñ lág an t-áctar dom beisí moír seo aige!" aipr seífion aipr.

Cuirfeadó. O'óiridh an méipe, Lá áirithe, béal-tríseacá do déanamh, agus na cosa agus na Láma éeangal ag an nDall, agus é chaitéamh róipí copra anam iptimeac innici. Taimis an lá Óairíse muinnteapí na caitíteac aipr fad — an méiro ná

maib puinn eile le véanam aca. Nuairí cean-glaó an Dall bocht agus biotáisí ari bhrúas é caitream i gcomhléatain na teineadóireachta, cé leimfead imac acht mac na Dáirírgiolóige, agus aonubairt ná maib fán ceapit —

“Is mire giora an band,” ari raierson; “is me bain a céann do'n mbíteamhnaí; is me éuairí os tríall ari ingín an méipe nuairí bí sí fé glosaí i n-a rúm féin; is me gheim ceud rudo naé iad,” ari raierson, “agus má tá an teine-reo tuillte ag aonne(aí) is liom-fa tá”

“T'fum vo láim,” ari an méipe; éug. “Tuilleann tú m'ingision-fa,” ari raierson, “agus bio ó sí agat!”

Sé an t-ainm bí aithinn acht An Chroí Seoil, ari flíse guri b'fhiobi do'n Dall go ngeobhaó ré i. Róraí iad ari aon annfan, agus bí faoisgal brieád aca i gcaitheamh na coda eile d'á n-aimhrí, agus ba thóib nári mírroe.

Sin é mo ríseal-fa, agus má's bhléas é ni fuil leigíor agam-fa aonair ari!

An Fiolar Fealltaċ.

Bí pi ari ēipinn agus bí aon mac amán aige. Mardon tajr éip eispiġte do na buaċaillib aim-rije fuapadaji an t-iċċla lán d'eanlaitib éag-ramla, agus tuġanapi tgħéal do'n juiġi go jaħadaji ann. Dubajt an pi gan bac leo go n-ejjeoċċaō réin, agus niop bacaċċa.

Bí an mac i n-a ċoolao aileip, akt má bí do tuijiġ an ċaint ē, agus do ċualarò an cōmpani do bí aca. D'ejjiġ jidu nior luuħe ná a aktar; ċunji a ċu idha āvadajġ u me. O'żeuċ amac ċpiv an bkuineoġ agus do ċonnaic na héanlaite go leip; do juu ċun a għuna; do ċaiet ujčċi agus do leóniġ fiolari pan ċoix.

Ari n-ejjiġe do'n aktar ċonnaic an fiolar bacaċċ agus o'fiappujiġ de ċad u imċiġ aji, agus ari bferidju a leigsear?

"Do mac-ja do león me," ari jidu, "agus ni leigseppar aonnī me akt reaċċ magħiex na reaċċ mbliaxan."

"Ni puinu pan," ari an pi, "agus do ġeobair iad pē tħad idha mian leat."

Annan dubajt an fiolari le gaċċ a jaib ja' ċu ġej idha imma ġo pöll akt mac an piġi amām.

Do éuadairí, agus nuaipi biondairí go léiri amuig duibhaint an fiolarach le mac an phig dul ari a dhúinim. Do éuairí aict má éuairí níorí bfreidir leis teacht anuas ariú go dtuig an fiolarach éun an Domhan. Táiri é do'n ríphib-rín. Mac fean-caffailge b'eaó an fiolarach ro.

Nuaipi fhoicí ré ceann a phain v'innis v'a mátarí go paib a cos leointe aict go paib an biceamhnae do leoin i aige.

Bí an pi agus luict a cíupite ari an bfeast-ro ag feitheamh le h-iad do glaoródaí i gteac. Nuaipi b'fada leo biondairí ag riocadhúi gheacáit éuadairí i gteac, aict mocht ná marc fiolarí agus mac an phig ní paib le fagáil.

Tus an fean-caffailleac óriongád do'n caillín aimsire mac phig Éireannach do éup i cónlaó, agus deoč caol-leanna éabhairt do. Do éupi an caillín i cónlaó é, aict ní ari an leabarú v'órtuig an fean-caffailleac dí. Do éorlug sí a leabaró féin do, agus annsan v'innis do go paib tpi cíupairí gníomhartha ag an gcaillig le cupi pionme, nári bfreidir le neart duine a ndéanamh, aict go dtiubhlaó sí féin cobair agus congramh do, agus san ceann-phaoi ná miteacáir beirt ari.

Aip marún imbháipeac t'riéig eaguigthe do, duibhaint an trean-caffailleac leis, an loé do bi phaoi bun na cíupite do éaoisgád, agus páinne óiri

do éaill a ríon reanmátarí ann feacht gceann bliaðain pojme jin do beit aige rula naðau an shuan i bprailpise um tpiácnóna. Tug cupan éun taorgráta do annran.

Oimchrí agus do éuaró éun oibrithe ag taorgrád, aict b'fánaí do a gnó—i n-aigairí an aon cupán do éaurgrád imac éagaod feacht gceapán ipteaé. Siúl ré ríor i gceonn tamall marí bi ré comh maíte aige, agus d'fan marí jin go dtáinig an cailín éinge le juid le n-icé. Sul ari fhois leirfion beit icte aige bi an loch taorgráta aici agus an páinne ari faigáil.

"Seo," ari ríre, "an páinne agus comeád é; b'férth go dtéarctócaóth ré buait ari ball."

Oimchrí an cailín airí anndan, agus d'fan ríofion marí bi aige go tpiácnóna téritóronaé; nuair do éuaró abaile agus d'innis do'n éaillíth go bfuairí an páinne. Niop iappí an éailleac an páinne ari áin, agus do mearaduris fan go hanmóri a éirid átarif.

Le linn dul i cooldao do, dubairt an tpean-éailleac leir an gcaillín an caol-leann do tabairt marí do gheim an oróche pojme jin, aict b'fada-fan ó n-a cumhne. Do ollmhuris ruipéar de fógnróib do, agus d'éir a éaiette tug a leabaró jéim do.

I mbairiseac tug an éailleac pice tpi-ladraíac

vo agus dubairt leis aileac vo ghlanaó ar eaclann i náib reacáit gceád capall vo níct reacáit gceád bliaðan, agus fhnáctao vo caill a sion fean-máctaíri ann vo ðeit apí fagáil vi.

Tug a bótari apí agus tóirnúig ag caiteam an aoirig imac go luat léir, aict b'fánaí vo a gnó ní go dtáinie an carlin éuige, tug rudo le n-íte vo agus fad a bi óá caiteam vo għlan ri fém an t-eaclann, agus vo fuairi an tgnáctao bi apí feoċao níct reacáit gceád bliaðan. Dubairt ri leis an tgnáctao-fan vo ċongħdáil, agus gan i ċabairt vo'n fean-ċaillig.

O'mtig an carlin abaille annjan agus niop leig aonni aipju. Um ċpiácnóna deipionnaċ táinie Mac Ríg Ēireann ifteac, agus dubairt go náib an tgnáctao aige. Bi an tfean-ċailleac i n-a furiex apí a copaqiob le h-air na teinead, agus ní dubairt huq ná haq, agus nō niop bheáppi le Mac Ríg Ēireann magi bi aci.

Nuairi bi jé am codalta aca, vo għlaorò apí an għażiex, agus v'όprouig vi go hajnejneha ē an caol-liunn vo ċabairt vo Mac Ríg Ēireann, agus dul i ċoulað go meap. Bi jippreap bheáġ ollam aici i n-a cōmairi, aict valla ná viuji vo'n caol-liunn ni uċċaċiù i n-a beul, agus ní tug rife vo ailejx aict com beag. Vo ċuiji i n-a leabarò

réin é o' éiſe jin, agus vo cōdail jí réin i néiō-leabaró.

Mairim an tríomhaó lae ēuġ an t-rean-ċail-leaċ tuaġ vo Mac Riġ Ēipeann, ēuġ go uči an dojus ē, vo ċaiġ-beáin qiann mój ājtu t-eagħarha vo. Dubajit leip an qiann-jañ u ġeappija. Go jaib bocxa i n-a bájji agus laċa ann ap għiġi apj aon ub ammā, agus an t-ub-jañ vo beit aige vi jaqi an t-piċċonha.

Vo ġieav aip go učiūnic go juiġ an qiann, v'infiuċ ē ó mullaċ talam, vo ēoġ a ēuaġ go neaprtiha neamnclé go hájtu jañ aej, agus vo ċuġi i go cùl i mbun an ġrajina. Apj učiġġiex na tuarġe vo, vo rżejt rġaom folia imac aj-riżiġi għiġi ġeappi go jaib luċ folia timċeall bunn an ġrajina. Agus vo ċaċ Mac Riġ Ēipeann teiċioó, agus vo bi an luċ aġ vul i lejże agus i leaċċav go učiūnic an cailin, ēuġ jidu le n-ixx uo, agus vo ġeappi an qiann i réin jaqvo vo bi ré aġ caiteam a cōo' biu. Ajx go bpràċ leip an laċa, ķuit an t-ub ja' luċ folia, agus ķuit epur idu Mac Riġ Ēipeann com mati' leip, maġi fil go jaib a għnō uéanta, aċċi ni jaib; voġiem an cailin madjuu jidher vi jidher, agus apj iontak na boże vo bi an t-ub aċċi o foċċaji an luċa, agus dubajit lejżeen a ċuġi ķuġi agus vo ċormeado i bproċċaji an jidher agus na jnáċċaw,

agus ar a bár ná ar a básta gan iad do thabhairt do'n caillig go n-iappifaó iad..

D'imirig an cailín annraian agus o'fág reifion marí a bhí aige. Um ériúcnóna támh Mac Ríg Éipeann agus dubhairt leis an gcaillig go mairb an t-ub aige, acht níor leig ríre ailtinn go gcuailaró é, agus ní dubhairt reifion gos ná gios eile, acht o'fág i ag rmaoineadh agus ag rmuirial gan bac gan huaint léi go dtí raoi Óeiríosó guri éuit sí i n-aon cíul-éanáin i stearc fa' teinidh, agus doibh go ndéantaoi ghléirí agus ghlúofaí di féin agus o'á rmuaintib—pé rásar rmaointe b'eadh iad, agus is baoighil ná labhairt blasta.

Nuaipi bí ré am ruain dubhaó leis an gcaillín an caol-liúinn do thabhairt do Mac Ríg Éipeann agus tul i cónlaó Láitcheacé, acht ní Óeacáin aon-ne(aé) aca i cónlaó agus o'fan ag ájmheán, ag beirbhiusgád agus ag bácaíl lom doibh féin i gcomáiri an dótairi bí rómha marí biorápi cún teicíosú an oróče rín. Tí huaire an oróče rín o'fíarfhuis an cailleac vioth a ndeaċadap i cónlaó fós. Dubhaó do'n céad fpeasára ná deagħanap; do'n wara fpeasára go labbanap ollam; agus an tjuomád fpeasára ni ruaraó fós marí bí an cailín agus Mac Ríg Éipeann ag teicíosú rómha i n-a óa feabac.

Bíodarí ag imteacht agus ag riop-imteacht go noubaírt an cailín le Mac Ríg Éipeann feucáint ari a cúlaib ful a mbeao aonan(aé) ari a dtóir. "O'feuc ré agus ni feacaró dubairó ná dadaid. "Feuc ari," ari ríre i gcionn tamaill mait eile; o'feuc, agus dubairí léi gur léir do thá óúpiadán acht go piabairí i bhfad uacá fór.

"Sin iad an éailleac agus a mac," ari ríre, "agus trácht beirí ag teact i ngeair dúinn caic an páinne cúca; faro beirí ag cuairtac de beamne i bhfad éin tosaig oifia. Doğeim feisíon marp o'óipouiseaú do.

I gcionn an-tamaill eile dubairí an cailín le Mac Ríg Éipeann feucáint ari a cúlaib; o'feuc agus ni feacaró aonni. "Feuc ari," ari ríre. O'feuc. "Cím thá óúpiadán atá ag teact fuaor linn go triéan tapairó,"

"Sin iad an éailleac agus a mac," ari ríre, "caic an tgnátaid cúca anoir."

Do éairí, agus faro do bíodarí ag críomach agus ag cuairtac vi bi an beirí eile i bhfad 'r i bhfad éin tosaig oifia.

"Feuc ari eile," ari an cailín le Mac Ríg Éipeann. O'feuc agus ni feacaró ré aonni "Feuc anoir ari," ari ríre, gcionn tamaill-eile, agus o'feuc. "Ni feicim," ari ré, "aict aon óúpiadán amáin an uairí seo."

"Sin i an chailleac féin," aipí an caillín, "tá a mac coitá. Tóig amach an t-uab go meap agus má bis dea-ghairmhaí i ghnáth anois an t-am, agus má r' féiní leat aimsear i gcan aóthair atá i n-a hué; mara n-aimsearcaí támaoibh aphaon i gcorraibh eisíodh."

Nuaír b'í rí ag teacáit i n-a ngair éait ré an t-uab i n-a coinneab, d'aimsear i gcan uét, do chuaró an ceann caol de'n ub ari bhoi a cinn i bhfolaclach fion aóthair, agus an ceann peamáin go lántapairó i n-a óirí. Do l'fhearr agus do l'fheireac an chailleac le pian agus peannair. Do l'fheireac an t-anagairí ar an aóthair agus, éuit i n-a tulcaó go dtí an talamh; éuit ríse i n-a óirí, agus éuit an t-anam airte.

Cuaró an caillín agus Mac Ríg Éireann go dtí an Domhan Tiop d'éife-reo. Tángavair go ruisig címit Ríg Éireann, duibhaint an caillín le Mac Ríg Éireann dul i gteacá.

"Raighad," aip ríse "má raighair-fe lem' éoir."

"Ní raighad anois," ar ríse, "aict geall dom ná leigfír do'n coin éairí ata ag t'acair tu fhliobad."

Cuaró ré i gteacá ann fion go h-airmeisgeamhail marí fil ré go bhranfaidh rí i n-a fuair, agus go mbeadh marí minaoi aige. Bí fáilte agus ríse

Is an aimhior aca go léiri poimé. Tamall éap éir dul isteach do, do léim an cù ciap fuaif aip agus é i n-a furié le hairf na teineadó, agus do fliob a agairó. Ó gan fuaif ni· pairb cuimne aige aip an gcaillín.

Tug an caillín a bótápi aíppi, agus bí ag riúbal agus ag riop-riúbal go pairb d'fhiúct agus deirionnaíse ann. Do éuaird fuaif aip épáinn, agus do bí d'fhiúnn aíppi fanaímain ann jút na horóche. Do bí abha le hairf an épáinn agus ceárhocha feal uaró. Do bí tapit aip an ngaba(in). Dubairt le hingín leir dul agus briaon uifge tabairt énige. Fuaipi sí an épúrca, agus do éuaird go briuac na haban, agus do éonnaic an fcaíl brieág éapi báppi ; síl sí nō gúilab i a fcaíl féin i. Do éait an épúrca uaité, ag sláó ná beadó bean com brieág léi féin ag tappiac uifge do ghaba ghlána. Cuirp pé ingion eile amach aict b' é an rgéal céadna é. An tphonad uairp éuirp pé a bean amach, aict bí sí sin peacht n-uairp níor meara ná aon d'á hingisionaib.

Bí tapit maic aip an ngaba(in) faoi òeirpeadó. Éait pé féin an bótápi do bogadó annsan. Nuair tainic go briuac na haban do éonnaic fcaíl na mná, do fieuć fuaif aip an gcaillín ; do éuirp an bean do bí éuairf fa' épáinn fmoda gáipe aifte.

"Bí beagán magaró agat rúinn go léir," aipr an gobá.

"Bí aileir," aip ríre.

Táinig rí anuas agus r do éuaró i bhoéair an gába(in), agus r'fhan aca go ceann an-tamaill an-faoa, agus ír aipri ba mairt an viol marí ír i ba éoga agus rogha na mban cún gac aon traigear gnócha, min agus garb.

Aon oróche amáin éuaró rí go cúirt an mís; níor aitín aonneac i. Do leis coilleac óiri agus ceapic aipriod aip bóro an mís. Do éairí rí Spáine coipice cúca; rúg an coilleac aip, agus r do fhuig te éapagoin é.

"Ír olc an ceapit rán duit," aipr an carlin, "an cuimín leat an t-am do faoi rí t'anam duit?"

Bí Mac Ríg Éipeann láctaireac, agus ag éisfeacht. Tug sé cún cuiminte a imcheacht rán Domhan Toiri. Do thuriot sé taobh léi agus r' iníshuic i go mairt, rúg bairiós aipri, agus r do cheann le n-a uet i. Pórlaó iad aphaon. Ni feadápi-ja cionnus marí atátarí aca anois agus ír ró-éuma liom.

máire ni róigáin.

Do bí bean i gCíappurthe ñapí b'ainm Máire Ni Róigáin. Bean bheágach b'áppi b'eaó i, acht mar mórán o'á raígar bí a locta féin airí. Le feabhs a bheágaícthíl gacé ní agus iudairíe guri aige féin beaó rí; ni beag ve seo ari cailleadapí o'óri agus o'airgead faíant a bfeudfaroirí teacht i n-a tipeo ari aon chuma. Ní nápi b'iongnaó nícth ré leo go bfeudraó fadó-bhearf an tseaoislaíct do meallaó. Ba gceáppi ám go bfuairíadapí imac go iubadapí féin meallta; níor fheadarapí aon bogadó baint aistí. So deimhní féin ní feadapí an amhlaoí bí rí airgiodamhul a vóctain nū cad é bí ag eisíse ñi, acht go háinche ní iubad aon chaitreamh móri aice i ndiaidh aon neac díob-feo do bí go móri ari a tuairíse. B'férdirí nápi beag léi a luata do pórfað; cé guri vóirí liom guri b'm galapí ná puil gnáthac i meajg ban. Pé fáit ba bun do, duibhítear rí ná pórfað rí aon duine coróche acht an té do iubad o'airgeapí aonlae ó Cíappurthe go Baile-átha-Cliat agus do éisicfað éapí n-airg ag iarratadh fáinne an pórta. Do bí a riord ag gac aontuine ná iubad aon dul ari rín, agus

v'fágao mo Máiře Ni Róigáin aři a máitíreacáib
fada go leor i ndeinioò na dála.

Do mít an r̄géal agus do leat ré mar iř béal
ó beul go beul agus ó duine go duine go paib
ré i ngsé aonball fæc ceann tamaill. Do
éuala Donncaú Daoi é. Do léim ré agus do
phreab agus do gbeit a chioróe le hárta. "Ca
fios," aři feis, "nač uom-řa tátar u'á
fágaint!" An piabac de náp beirb lón agus
náp gleur é féin iř na balcairióib ab feárr do
bí aige, agus do gluair aři go fácta fógsac aři
a pórgrář. Niop b'fada vo ſa truibal gur
cafaó é aři feoř fada lútmar. Do bí r̄geoin i
n-a fúlib már eaó, agus eor leis fæc n-a émorf.
Nuairi éonnaic mo Donncaú é, tânic fonn gájiró
aři, ačt nuairi éuimníg ré aři féin i gceapt
dubairt ré leis féin náji b'aon éuir gájiró a
lechéir. Ni abraim ná go paib leat eagla aři
leis, ačt bí ré com cpráifteamail ſin ná paib aon
neapt ag aon třařas eagla fanařaint i n-a
éuibhionn i b'fada, agus imbařa cao veiři leis,
ačt go noeařaró ré éuige agus vo éuir caint
aři, agus dubairt—

"An miřoe tam labairt leat?"

"Ni miřoe," aři an feap eile, "muřan miřoe
leat féin."

"Ni fuiř uaim ačt caint," aři a Donncaú.

"Seo móreab," aifí an feapí eile, "ná bio ó
eagla opt go mbeiró aon eaibaró cainte opt fáu
oo bairí i n-éinfeacht liom fa maran tu féin is
ciontaí leip."

"Is fúrairte péitioch liom-fa," appa Donn-
caó, "aict coigí, caróe t'ainm?"

"Coif-fae-Ólios," aip feirion.

Cuala teacht éorat go minic," appa Donncaó ;
dian gur tu bí uairí dípeac, ám fileas go mbair
marib, agus go pairb deiluoib do maitir fágálta
faoi ó."

"Atá bheit agam aip an mbárf," appa an feapí
eile, "is feáppi lá aip an uairg ná lá inte."

"A, abairí é," aip Donncaó, "agus iubh eile,
mó tá aonni fáganta le fágáil tall tá an
tSíopurrídeacht fada ápi nochtain éuirge."

"Dípeac," aip an feapí eile, "bainis aip mo
béal é; aict caróe seo is ainm duit?"

"Donncaó Daoi," aip feirion.

Is beag nápi pléasg gáimíó aip Coif-fae-Ólios
nuairí éualaró ré cia bí aige, marí fan am-fan
ní pairb fiú bprónce ná pairb a fios aige go dian-
mait gur bé mo Donncaó Daoi an Leat-amadán
ba mó bí i nÉiginn. Do éirig ré aip féin móreab
agus do bprúig éuirge comh mait agus d'feud, aict
do bpréacnuig agus d'infiniúc ré é go géap. Nó
du fil an feapí eile gur bpréag an iubh an feuc-

aint-geo, agus tu labhairi ré ariú agus t'fíarfaidh
ré de cad aige cos leis beit faoi n-a ériu, n-ú
cad tu bí ari riubhal aige 'n aonchóir?'

"Sínó ait atá ari láim agam-ra," aifí a Cor-fae-
Ériu; "tá feirim annró i n-a bfuil reacáit gceud
ráipe; i ngeáic páipe aca-ian atá reacáit gceud
n-acra, reacáit gceud beárná in gáic páipe, agus
reacáit gceud gealpífraí i n-aighaird gáic beárnán.
Caitheas-ra gáic aon céann pianam thíobh do
comhcheád i gteacáit."

"Caithefir?" aifí a Donncaid.

"Caitheas go deimhn," aifí an feap eile.

"Diabhal go bfuil feiróm oit," aifí a Donncaid,
"níor mairt liom beit iu bhrógaibh, aict carde an
ráit go bfuil cos leat feistigthe suair fád ériu
agat?"

"A ówine," aifí mo Óg-fae-Ériu, "mítim-re
com meají-ian na c gábaí óm aict cos, dá
mbeaí riau arión fum marí tá fút-ra if uóca
ná feuorfainn itaí nuairí ba mairt liom."

"Ni fuláipí ní go mbionn pád an-áijo duit aif-
ian?" aifí mo Donncaid.

"Riadaíte muainne mairfe aict aon érig púintín
amáin go hataí.

"Tut, tut, agus ná bí ag magadh fum," aifí
Donncaid.

"An ann meafann tú go mbeann ag itreac-

Lao éitig?" aifreann Cor-fae-Ómhor.

"Ni headó, fainne, ni headó, acht gur lag an viol aip é cleasaíore pípí marct-ra éuig púint sa mbliaodam," aifreann Dónncaidé, "acht cogaid aleit go fóil. Tiuḃpiad-ra deic bpúint agus culait éadaig duit acht teacáit liom éoir."

"Ca bhfuil an t-airgead, stóig, aip utúir?" aifreann Cor-fae-Ómhor, mar táinig iongnaid aip an oipead-aran airgead do bheit ag leabhbán mar é; nó fil ré, ni náip locht aip, gur ag liminiusgaibh bhéag do b'í ré, agus ná pairb píu cianóige aige. Imbaşa do éuiri mo Dónncaidé a láim i n-a phóca, agus éis an t-airgead do aip an láchairi pín. Do b'í Cor-fae-Ómhor comh rásra-aran gur beag náip leas an tairne éos faoi. Níor bhac ré leis an eudaic, acht d'imreigeadar aip aon leo go meap. Mar le Dónncaidé bocht, do chaoradhállus de, acht Cor-fae-Ómhor comh thíomh le rípiúor gan taighisgaibh aip.

I gcionn lae ná marí pín, tángadair aip feap i n-a pháram i bpáirc an-mór. B'í baist leis aip a leat-éluair aige. Do éuadair faoi n-a déin, agus do labhradair éuige. Óríaparlagéadair de carté an t-airgead do b'í aip, agus caid aige do bheit aip an nór-aran. Dubairtear seirion leo gur b'é féin Cluar-le-héileacht, ná pairb aon aodal-laoine aip, go scloisceadh an feap ag fáis ran

Dóman Toiri, agusf gur leorí do aon cluairí amáin éuirge-rín.

"Cloírim," ari reisrion." gacé aonni; "agusf na c'eoct an viol d'am c'úig púintín fan mbliaóam?"

"Bocht, an eaó?" ari Donncaid, "ní headó mairse acht rppriúnlaite; cao aodéarrfá d'á bhruiğ-teá veic púint uaim-re aonir?"

"Déarfainn ná heiteoċainn," ari Cluair-le-heirteacét.

To éuirí ré Láim i n-a pórca agusf do éairig na veic púint do. To glac ré iao go ceanaṁail, agusf do għluairiowdapi a wtixxu ojjia annfan go tixx teafar. Faoi ċeann lae nú marji minn do caravòi adan ari feap eile, ait go leorí, vāla beirte eile. Bi a Láim clé ari juił leir, agusf guna i n-a láim eile, agusf é marj beað ré aq tabaixit faoi éun nó ainnmiede éigin marji minn. To ċuadapi éuirge agusf v'fiajixwżeoadapi an aq a meamaiji do nó an aq magħaw fuċċa fém do bi ré. Nό ba mόri an ionsgħa nápi mairibb ré iao, bu tħababil an ċpaliżte bi aq piaca aċċa do labaixi leir, agusf an guna ari l-leyg aigse-rean, agusf d'á jutċċeað leir go bfeuvarba iao v'fagħaint tħreit.

"Ni juiłim aq mo meamaiji," ari reisrion, "agusf ni opaib-re a buiðeaċċaj. Tá għo mόri ari Láim aġam — pálja ċpaliż-nejha aċċa atá annha le béal bainte. Tá feaċċ n-éin fan għreibi anāju ve-

n-aġaró gac léir tá ńfuiл ann, agus tá ńfeud-
faroir teacht anuas ní jágfaroir joileáit ve le
céile."

"Agus cao tá óuit ar?" apha mo Donncaó
bheád.

"Cúig púint," aphi reifion.

"Lag go leor agus nól-lag," apha Donncaó, ag
cruċiaó a cinn le t̄muaġ óo, maijge."

"Ni fuiл leigjioř aipi," aphi an feari eile, "tois
għan aon p̄lej̄ ńbeit aphi jōcamid, tá aipgħio
tearie."

"Tearie nú pereamuił," apha Donncaó, "reo
veiċ púint agus ta'pi liom-ja; má bionn tú iu
buacaill ńma ġeobbaip ball ēaduig nū b'fieriġi
culat ó mullaċ talam i għiunn do bliaóna
óuit."

"Biod i n-a mājgħad," apha Súl-le-Feuċaint
— b'mi ē a amin.

Do ġluuix an t̄mūri i n-éinfeachet le mo Donn-
caó annjan, agus nioji jaqtanawapji do'n jaqtar-
iñ għiżi jiproċeawapji cūiġt Máire Ni Rógaín. Do
buail mo leat-ambawdán go huxxapċċaraċ ag an
nżeata; leir an bplab t̄uġi jkun jipproċ-
tiġieejha ēiġin anmōji do bi imuig. O'orġlaó vo
go meaġi, agus v'-fiexxu ġieavu cao vo t̄uġi ē. Oħnniż
ré do'n ġeatorip għiżi b'i an ċailin óg vo
bi uarid.

"Agat féin atá a phágáil nó a cailleamhaint," aipí an feair eile.

Tugadh Donncaidh i Láchair na mná óige. Dubh-iaú leis beirt ollamh go moch aipí marún. Fuaireadh féin agus a chuir feair iarr le n-icte agus le n-ól, an méid ba meon leó agus leapaíodh. Le deaigíodh an dá neull bí Donncaidh i n-a fuithe, agus icte agus ólta aige féin agus ag a chuir feair. Do éuadair imac aipí an maéad; bí mo Máire imnítear níomha, níeiroi manta é bun ailtíoch.

"Bfuil tu ollamh?" aipí ríse le Donncaidh.

"Dúin-uasal feadó mire," aipí ríseion léi, "agus fad atá buachaill agam ní fuil ré ceapáit agam dul leat; níos gaoth ríe seo leat," aipí ríseion, ag pointeáil aipí Coir-fae-Émíor. Bí rí ríoga. Aipí léi féin agus Coir-fae-Émíor annraian. D'imiríseadair agus d'imiríseadair guri cailleadh níos dípic oifha. Máireadh ríe Coir-fae-Émíor bí aipí toraíodh. Ní fheudraíodh an gaoth congabail fuaig leó, comhghéar-riam a nglieadaidh agus a ngluaigheacht. Ba ghéarí guri ríseálaíodh Máire Ni Rógaín. Do bí Coir-fae-Émíor i nglinnntibh é bun cinn ailleui D'fhan ré léi aipí mullaíc cnuic.

"Táim triaoctá," aipí ríse, "leig do céann im uict go fóilín."

Do leig. I nómhitín vo éupi rí an bhoipíán fuaim i n-a cùl, agus vo éuit rí i n-a chouláu go

róm. O'éigis ríre, agus do gheao sí léisti agus v'fág reisíon annsan. Do bí an tsmúr eile ag tig Máire Ni Róigáin, agus faoighal bheag aca moí ná pairb iarram forme-jín. I láp an truilt agus an rpóirt do léim Cluas-le-héisteact fuaif. "So néiró go sóil," aip reisíon, "cloisim moí beaoi fíann." Do éiuimig an éirí eile, agus círeidim gupi ñeacaip leo é. Do éuir cluas aip féin aipis. Is ann bí ná Cor-fae-Émios ag fíannatajnaig aip lán a dícoll.

"Bí imuisg, bí imuisg," aipra Donncaó Daoi, "agus feucé."

O'éigis Súl-le-feucaint agus do mít imac an dorúar; ír beag nári bhpur ré ceann o'a cónaib leis an bhruidarai do bí faoi. Do mít ré ipteac tají éis feucaint go mairt géar do le n-a leat-fúil. "Tá Cor-fae-Émios i n-a úubcowlad, agus fean-cloigeann fean-cápaill pá n-a céann aige,"

"Tá an eaó?" aipra Donncaó, agus do éunt a épioróe aip an Leabóib bocht, agus o'a éigis a líte.

"Sm é dípeac an tríantajnaé do éuala-ra," aipra Cluas-le-héisteaet.

Do éuadai imac i bphocheap a céile annsan. Ni pairb fíomog aip mo Donncaó Daoi, moí fil ré cónaimheac go pairb an bean-uafal caillte aige. Do éuir Súl-le-feucaint a gúna le n-a leat-

gualainn agus do éusg iarrhaíct faoi Chor-fae-
Chios, agus do éu:ri an réan-éloingeann do bí pá
n-a ceann, na reacat léig éun reacpháin. Do
phreab ré fuair agus do éuimil a fúile o'fheuch-
aint cá paibh ré 'n-aonchor, agus nuairi éamisg ré
éuige féin, agus o'airbig an riadairc aige do
rgaoil ré ra tuisiball. Rug ré ag Baile-átha-
Cliait ari Máire ni Rógráin, agus i iartísg i gropa
ag ceannac páinne. Do ceannairg mo Chor-fae-
Chios páinne eile. Nuair éusg ré an t-airgíos
éun viol aif, nioiri fán ré leir an mbliuiseadh
o'fagáil, aict comhluat aif do fuairi ghlacim ari
an bpháinne vo glan leir, marí aif go scuirlpeá
na gaothair leir, agus nioiri fíradh ari énoc ná
fliab, ari bócaí ná i n-aon áit eile guri fíorí
ré marí a paibh a márigírtípi agus an bheith eile.
Do bí an lá buaróte aige, agus mo leabhadhán
leat-ónigríse buaróte leir go neo. Póraidh mo
Dhonncaidh Daoi agus Máire Ni Rógráin nó Láit-
pheac bonn. Do éongairbh ré an tuisíúr-ro iut a
raogáil, agus nioiri leig ré riordóillia a feabhar
o'imreandair do nuairi bí ré i n-an-éair.

(Deirioidh.)

Gluaiseanna.

Taobh Líne.

- 1 2—Treo : áit dóthnúróite ; áitro ; ní fuil treo air ; ní féidir a fágáil ; caré an treo ? cá hait ? i ntreo na háite seo = timéall an baill-peo ; i ntreo go ; ar flige go ; i ntreo duit : n'á furiúgad, deapdadh duit.
- 1 6—Teilgíot : ppáplac, coiglteac. Tappairgeat nō tap-pairgeat ; gan an-chaiteamh do tabairt ar ní.
- 1 8—Trátar : tappátar, tollacán, gleuf nō áit le n-a utolلتar aðmav.
- 1 8—Ragadaor : racadaor. i gCúige Mhuhan ni úráid-teap racao, racai. 7c. ; racann, racá. 7c. Cuirteap g : n-áit é. Sin a bhríl de verfiprdeac. i nGaeilis reana agus meadanaig do gheildeap rag—. n-eg—.
- 1 10—Teangócas : teigeóthas ó teanguigim 7 teaghain.
- 1 13—Imbáipeac : a mbáipac. nō amáipac.
- 1 16—Cao doib' aíl lib pe abaire ? Cao é bun gnó abailo ? cao is gnó tib abaire ?
- 1 17—'núp : i bup. i n-ionao "bup." veiptí for. fap fao ó. Do leigeadh ar f 7 támig ré cún op. úp. ní duala fa aet úp. 7 ní thíg liom go geleactap aet é i Murham.
- 1 18—Ná fuileam : nac bfuilimro. ní abapteap "nac" i gCúige Mhuhan poist bfuileam—
 (a) Dubairt nac cat do b' ann.
 (b) ní vudairt nac tu.
 (c) ní vudairt sonneac nac bog do b' pé.
 (d) ní abairt nac go mairt éard ré of.

Taobh Line.

- (e) an te nó fuis, bens
- 1 24—Cairteachtam (túi n-ap); túi n-ap d'éigion; caim; i fí éigin tam. Comhleatan; ceapt-láir.
 - 2 2—froc (oo); vo tappraig.
 - 2 5—cpó; bár. 1 georaid cpó, le béal báir, ap bhuachaib báir.
 - 2 7—tímplig : tímpling, táiplingim, tagaim anuar ap. nó de puro.
 - 2 16—map. Óip nó oip. i fí eol doth-fa, i fíorat doth-fa, i fíorat mo, tá a fíor agam go..
 - 2 23—torna: vapa.
 - 2 26—ag dul de : ni féidir le, ni thí le.
 - 3 1—vípeac donn : go vípeac ceapt. Neartuigír donn chail an focal ponche.
 - 4 3—nómioit : móimint beirbead, bhuil; beirbim, beirbóibcurde: bhuilfríe.
 - 3 9—tphuath: tpear. Ni úig liom go bfuil tpear san gcanadhant.
 - 3 12—cún: i "cún" agus ni "cún" adeiptíop san dearfeapt. Sginnibhim cún i georthnurde, map meafaim nae tpuallinge ó cún é, aet foirmreile. Ap uairib phoglingír an gmeasthnac. Ap uairib eile an tabaptac.
 - 3 13—earbar: earbar, tipee, gamme, ag cup aifpi, ag déanadh vise vi.
 - 3 20—lomláipeac: ap an ucoipt, gan aon thoir. gan fuipeac.
 - 3 22—niácan: beagánin, bláipín, giota beag. aileir, leir, coth maic céadna. Deiptíop aileir.
 - 3 24—cup fion ré : go páim ré ó fiondím nó poicim.
 - 3 26—go puig : go puige, nó gonuige, go uti. Cioppaig fion go gnuir go minic; cu pic i n-allóir.
 - 3 26—leagon. Sontap ea san focal-ro map ea i mbeag,

taobh line.

- peab, 7c., nō map eo i noeoib. peab, 7c.
- 4 6—ná deargaidh-jin; ná briug-jin, ná bhrum-jin.
Dearga: níosadar nó níosga díge, i., an éind is meara do thíg.
- 4 9—leastig: taobh-istig. Cloisteap iao-ro fóir—(a) leastcoir, leastiar, leastuair, leasttear, least-
muis (learmuis), leastig, leastall, leastbui,
leastcior, leastuas, 7 (b) leastmac. ionann iao
7 (a) tair, tair, tuair, 7c., 7 (b) imac; least=leat
leap-mátaip, 7c.
- 4 16—má téigeann vioit: má téipeann, élípeann, cim-
beann, heatlúigéann opt.
- 4 21—iŋ beag an briug beit léi: iŋ beag an thait, taipbe, 7c.
- 4 22—go noeagaró: go noeacard, 1 gCúige Muirhain deir-
teap deagair, deagair, deagair, 7c., 1 n-áit deacair,
deacair, deacair, 7c. seic taobh 1 line 8. De gníoth
go seo: o'ndip anfhón.
- 4 24—mupa nō mapa: muna.
- 4 25—vogemeab: pinneab.
- 5 2—beag naé. ionann beag naé agus naé móir. ní
ceapt a pád—tá ré mapb beag naé, aét tá ré
mapb naé móir. nō—iŋ beag naé mapb.
- 5 3—v'fágaint: v'fágáil.
- 5 5—cappac na téi: cappang na téi.
- 5 8—rán-pit: pláinte thait. Corthear an reanpád-
ro—Duine ag gul, iŋ duine ag gáiread, agus duine
'n-a fánput éun na h-uaga.
- 5 11.—láitheadaí bonn: gan aon thoill. go capair.
- 5 27—léafad: tpron-dualad, ag dualad go tpron tpron.
- 6 1—neirpead na vála si n-vi: i noeirpead tair, i
noeirpead tair tall, fá ñeirpead, fá ñeirpead. Do
fóiréall, do fóiréall, do líim imac.
- 6 2—ap fuaro: ap fuo.
- 6 9—cé buailfead: n-a tpeo: cé cappard eip.

taobh. líne.

- 6 11—niop d'é fin dála dónib-fan : niop thar fin dónib-fion.
a dála, i n-ionnláine. im dála-ja, mar mife ; ro
dála-ja, mar tufa. 7c. Dála an fgeál. Caipír fin.
or a cionn-fan. Gup b'é a dála duit ! Gup ab
athlaird duit ; áthacht : áth-act, ionann agus a pád—
act d'innis feirion dónib áth.
- 6 17—tóbaint : tógbáil. Peic taobh 5 líne 3.
- 6 20—gan aon puro : gan aon bpón. Ru : bpón, ait-
peasach. Tá puro opim i rtaobh a déanta. Ruadain,
rognim. Ruadaithe, poilbíp, fíbailte. Ru, maoin,
airgios. Infiúe puro fan pád-jo : ní paibh pé aonni
caillte leip. puro d'innreas-ja do=ní paibh pé aonni
caillte leip. agus d'innreas an puro fan do.
- 6 16—veipiod (ó túip). Leigtheoir imad go i n-íapthuthaim
go minic : ó túip veipiod, i. ó túip go veipiod ; ó
bun bápp ; ó tóraíc veipiod ; ó ceann ceann ; ó lúib
ládaip ; ó cùl cùl ; ó pinn trácht ; ó fál pinn ; ó
tub tub, 7c.
- 7 8—bliadain an caici-peo : bliadain an taca-jo, i.,
bliadain ó fom.
- 8 2—iobh crómád agus liataid do : nuair bhí pé timchioll
rá fiúeo nó caogaí bliadain o'aois.
- 8 7—biopánad : buachaill ag fár suar, timchioll cùig
bliadana deug nó capair o'aois.
- 8 8—doct : cruaid. Glap : ap éigin.
- 8 11—fáid gáé n-oíprio : le pé fáva, le cian o'aimpír
aipet nó oípet, i., pé (Seán Ghaeoilealg).
- 8 12—leóta : leo. B'fériong gup leóbta atá ran brocáil
jo ; ce b'fériong eile nád easá. Dógeibhtheap leóta
fan n'gaoedilg áppaird. aon gnioch do déanadh leip :
teacht cún péitig leip, nó viol leip. Tá an dá ciall-
peo leip.
- 8 15—cap : ful.

taobh. linn.

- 8 18—vo(r). Dípeac map cuimteap "r" le "le." "go." 7c., i gád cùige. map an gceutona vo "vo," "og" 7 "o" i Murham.
- 8 19—grípeac : gríonnadh, gríoparó. Macántacht : neath-urcúró. gan deit ophorod, deit píteac.
- 8 21—deag-thoc : an-thoc.
- 8 24—dearg-leatað : forgnulte go leatan ; cm. dearg-lotað. dearg-therige, dearg-ár. dearg fiucað, 7c.
- 9 5—beata na n-eug : bár.
- 9 11—féigion, i. éigion ; cm. aot 7 faot, aill 7 fáill, aotath 7 faotath. éagthair 7 péagthair, aignéir 7 fáignéir, orgaile 7 forgaile, 7c.
- 9 13—cap n-air : ap air ; cm. ap n-agair, i., ap agair (Connacht).
- 9 16—go háipte : ap aontrlige. ap aon-bor, ap bor ap bit. an bótap vo bogad : imteact air.
- 9 24—deaphad : deapmad ; analúigtion "m" : leit mhoga.
- 9 26—peanbalcairfe ; balcair, éadað críona caidte nó leat-caitte. feap ríubail : déipceónip. duine bocht.
- 10 2—cuimteashail : móp : cuimt, cuif, méio.
- ib 4—ag cup te : ag riubal leis.
- ib 6—ná : ná. ní abartap "nó" fan deaspoeapt dom eólár-pa.
- ib 7—tácaimhín : neul, gríallán.
- ib 9—faippiog : faipping.
- ib 13—b'in : bu fin ; cm. b'íeo. i., bu fiúo ; b'eo, i., bu feo ; b'ait liom ; bu fáit liom : fáit, i., olc : etep maist oíur fáit—leabhar na huidre. 17a ; uis maist fáit (Passions and Hamilites : Atkinson). Leabhar doibh aige nach Laibeópa tú pe taobh go maist ná go fáit. Gen. xxxi. 29.
- ib 15—vo cíup feision oppa : vo labair feision leo.

taobh. líne.

Seácad, tuine dpochtúinte nō uobéarfad.

- 10 16—dearf-bealaé, cliste aét dpochtúinte.
 ib 26—glan ař ap liontaib : glan ař ap flige, glan uainn.
 V'fancaip : v'fanfain.
 11 1—uobpaet : uopcaet, neath-fáilte ; uobap, ... uub
 nō uopca.
 ib 3—pioc : fac, bláipe. pagáltaip, faróbbpear, maoin.
 ib 7—Cuirthinn : cuirthig.
 ib 8—ann : athlair ; if ann vís, if é duip mbeur : cm.
 if ann popuroigeo : punc meonaé in doham, L b
 517 b.
 ib 9—rglog : rgópnac. Sglónodar : muftap, baotap,
 baoir.
 ib 19—rteang peata (ve) : rgiuirre peata, do piú veitníp.
 ib 22—anáite : ionfaotap, anáite, anfarb (?) ; ion-
 faotap, rgit, lag-anál, révoeogact.
 ib 27—repeatal : bláipe, miota.
 12 2—ceappáil : cleasairbeact. Sgathpath : rgannphab,
 mapairge, map aiveappá, aét go neath-fíor.
 ib 4—tailm : iappact.
 ib 6—roga, amur iappact faoi eipion — le ceapt faoi-ion.
 ib 7—peaván : grután dior ař feinm nō ař ceoltóipeact
 nō ař peaváil map aiveappá.
 ib 8—faoil plearg a ḫóroma : ap a tár anáiptoe.
 ib 15—go bpac, 7c, bpac, bpucat, vótat.
 ib 20—tpeáill (vo) : v'fene pseap eile leir.
 ib 24—popeaig : poptac, poptatt ; cm. tiopmat 7
 tiopmat.
 ib 27—uain agus tráit : annpan v'peac.
 13 1—faiol-ápo : piop thullaé, faml-b'fériong fáill, ...
 aill, ionaire : fenc taobh 12. líne 8.
 ib 14—mípe if beag binn opt : if beag é mo beann opt,
 cáim-pe neath-ppleádat leat.

Tadh.

- 13 18—gád ne mbuile: gád apha mbuille, i. gád vapra buile.
 21—neamh-clé: clíste, i. gan beir clé. 24—tug na
 ceisté. 7c., i., o'iompuig riorthuas é, do tpearsgaibh é.
 27—gréib: go périb.
- 14 1—ní beag liom viocht: tá mo dóbain viocht agam. 6—
 peaca: peacaf (nioph coitcínne anoir). 9—aorú: dphoib-
 aiste, eagaip aindteir. 14—agus an andoipriodh: le linn
 do'n an-tráid beir ann, nó do'n tráchtánaidh déibhronaí. 17—
 tpucail: tpucail nó caip. 26—mitheacaf: eagla. Róm:
 poibh. 27—fa dphuimh muais: fan dphuimh muaidh (?) i
 fan dphuimh noct: ag tchora
- 15 3—báptan: vit, vocap. 4—spearálím: tiomáinim
 go meap. 5—teime órpeasa: lapaip, an teime bainteap
 ar clucaib fan oróibh le buailte; n-a geomne. 7—
 teacht-riorth: lóiptin. 10—grungs, i., go vti. 14—mac-
 naifeacá, fáiltseacá, páth. 18—fgoet-buailte: buailte fan
 leir, fan fgoet, fan mbappa, gan beir buailte ap fad.
 Glan-buailte: Lán-buailte, buailte ap fad. 24—
 aiste: eagaip.
- 16 1—Sinn féin do leagan ap leisp: jin féin o'fágháil
 cum neapto. ap leisp: i nopho-eagaip. 4—vén—an
 fériong sup "fu daigin" (m. 5.) atá annro? 7—ní mó 'ná
 fada: ni pó-fada, i., ba gheapp Tá an Ghaeðealg ceann-
 aithil ap an nuiltaidh, go po-áspite nuairi mémintiof pao
 daingnithe vo neaptuigach. 9—ollpaet: miophail. 12—
 pao: luac-faoctair. 19—imara: ná, áth. 20—veall-
 patach: deag gnúirseacá. 27—cat-pul: meap-ſeuclant,
 poucaint tapard.
- 17 5—nioph leisg faic ap dorhan aip: nioph leisg pao ap bié
 aip. 6—ift oróibh: fan oróibh. ift, i., i jin t-: annfan iftint
 aipif ift'm, t, pao neapto, ift. 15—bpaon anuap: locht, cám,
 coip, eion. 16—an vó lá faochail: an fad, ni eol vóom
 ead if bun leisg feo. 17—ní geobadh: ni fuisgeadh, le
 ceapt. bappa: bappa, cail, ainn, clú. 19.—nioph d'aon bpig:

Taobh.

- niop b' aon thait. 24—niop fuit feabhs: go léir, ar fad
í f' círe fuit b'férdir ná fuit.
- 18 10—tar n-air: ar air. 11—tocht: ualac ar ériodh
óireann ná leigearán do labhairt. 13—na dromanta duha.
7c., rathas ná rópt éigin gearas; acht niop feudar a cuille
o' á utuairírg o' fágáil. 15—bpragadavil: cráobh-fgaoileas
beag, gaot an pún, fainneáir. 16—go mbeitti: go
mbeast daonne. ar na mapléibh maola léi: go móp ra
druim airí, ag a milleánu ná gan fteao. 19—briatáir
(tar mo): briatáir, ar m'focal. ní leogfaid mun mo
éluafaid opt: ní leigríodh riord opt, beao cuimhne
airiunt. 20—mé cup ar m'hiongáin: me cup ar mo gároa.
23—i dtéanmó an Lao: i dtéar an Lao.
- 19 13—og cabairt an fáraig: mapb glan imac. 14—giúl-
tanig: probán fgórnáigé. 19—cpuaiginteacht: aéilimé
go bucht cpuaig. 20—do geall na huipc agur na heaic:
do geall ré ro agur fúo, an fud do bi agur ná paird aige;
uirpe, (tolpaí); opc, flat, moigha, muc, rathairg, bpraván,
7c.; eapc, bó, doath. 7c. Meafaim gup biao na muca
agur na ba, na huipc agur na heaic, oip b'iau uile thaoin
éatic iad ap bualaod bonn. 23—fuas: ionann 7 beo
fan áit-peo. 26—cpaing: ppeab, ppriopair. 27—pppún-
lóig: bochtán, cpuaigán.
- 20 1—giúll (map): map geáll, ná map gioll. annró acht
rumpa ar an rean cabairtach. Latairt: mópán; Latairt
beag: cothas beag. Láthairfál beag. 2—manaois: imipt;
manaois: rathas fleisce. 5—go dti: acht atháin. Rool:
paol, bonn ré pingine. 10—poin: adeiptiop poin agur
fin go minic i n-áit pon. 11—éimig: éigin. 12—ceal:
earbháir. Sead: gal. 13—repeat al na ngráif: bláipe
ar bit. 21—réitge: créit, cnáitte.
- 21 9—cpurb: purpm, piocé. 10—cpairriog: pairriog, fiol.
13—ar an cplice: go héagcór. 20—i n-a fáctar: i ná
cúram.

Taobh.

- 22 2-1 n-a féala opt (beir): beir a pian. a cothairte a opt
 6-50 bpád: go bpád. 10-atá popéaoim annro. atá.
 vó céill le "ap do bár" -(a) ap. v'anam, 7 (b), uair
 vienga. bham áp Slánuitgeoir (a) ap. pároin (b). 16—
 fmuírt ná fmáit: cm. fmól ná fmál. ciúr ná cár. gan
 maor ná mór. 7c. 23-ní móp duit: baineann fan leo'
 gnó. Tá popéaoim ap "móp" annro freisin.
- 23 1-tangois: tángair, támg tú. 2-b'fáit liom ran:
 feic taobh 10 line 13. 4-imapa thaire: go deirfinn pén
 aet. 5-o'fiadaint: o'fiadaitb. 7-ní feuofá is dóig:
 ni ériodim go bfeudofá. 27-imáis: focál fionróirve
 atá annro.
- 24 2-rcpeille-beatais (i n-a): go hárfaid, muingneacáid.
 Steille-beatais i n-áitib. 3-ba gioppa moill: ba
 gioppa do moill. 1., niop d'fada do moill, nó niop pó-
 fada do moill. 6-lán: péim. 7-beopta: beopte.
 9-geobair (rula): rula bragair. 12-rcpeallais: ag
 ancaitear, ag caistíot imáid go meap gan cúram cá
 háit. 6-rcpeallaim, nó rcéallaim. 19-i noufhnaid: aith,
 móiseid. 21-ceap-ópo: ópo beag. liúpaid: bualaid.
- 25 6-búrpfead: búrpfead. 7-beirfide: beiri. Riaptáil
 (ag a); ag gabáil aip. muap-ctimcioll: mópotim-
 cioll. iontáil; iompáil; iompar.
- 26 4-ana-tamall: an-tamall. tamall móp. 15-thuige:
 go deirfinn pén. 17-gpeas: opeas (i gConnactaib). Cm
 gceas: ceas; dual; gual gpeas: real viúillat ap
 obair. 19-bpuro; deirnios ná deirip. 25-cothnápo:
 cothnáip.
- 27-tearfáid: tearfáid-1 gcuige mhúthair cialluirgeann
 tearf coirg bpearf éocuigé no deagfhanáil. 7-éadat:
 pó-thíspán. 13-miopán: meopán. 14-éiptípi: éipte:
 do éuala éiptípi. cíptairí. agus feáppairí. aet ní heol
 dom go bfuil aon deirip eatoppa agus cípte, cípta,
 feápp. 20-rguthair: lomaid; rguthair; lomaím,

Taobh.

- 28 11—bainim an epróiseann do puro. 22—*rgathpath* : *rgampad* ;
pó-eagla. 23—*rgathpath* : *pó-dúil*. 27—balairte ; balair,
cm. anaíte (anfeite (?)) ; feite, cumeasf.)
- 28 12—iocaé : eairiost ; iorigm, eairim. 13—cpordéacán :
cpordé ceapline.
- 29 10—ni berdeád deipioð agam-ja leis : ni leigfinn uaim
é. ni *rgaonlenn* uam é. 11—daom : *ruatharpuit*. Ur-
théríos : *dúil* viogaltaif. 12 téallugad : *eulán*. 15—
Innuish : *inuu*. 16—*riúblónneac* : *riop-riúdal*. Call-
pléataé : *cpoirta*, ag déanadh aépaim nó aigail. 17—
an tagta : an férdir go dtiocrað pé af. Tupeann :
taom. 23—1 *nteannnta* : i *bpoðaip*. 25—builein anglip :
builein, an oipeas fñata af téigeas ap feappað : anglip :
athleasa. builein anglip 1. cùis aépaim nó upéire; cm
miorgán meapurðe.
- 30 4—biotapp arge (cionnup) : cionnup do bì pé. biotapp 1.
biotaf nó biotap. Infiut iao fu—Cionnup tátap agat ?
.1. cionnup taor ? cionnup tátap leat ? .1. cionnup atá
doine uit—bfuileio mait nó ole uit ? 13—*ffpline* ;
cloé géap. 15—1 *geommib* : *geomme* ; cm. ap *gcúlaib*,
ap *béalaib*. 20—cuma : cpue. atá popéaom annro.
23—tahapt a v'a céile ; meaffta. 25—*rgearfpe* ffrog :
fhol ffrog.
- 31 11—glen viot : péiro leat. 12—faro géime na hó uait :
coh fada-pan uait ná peutfá bperit opim. 13—a émille :
go deo apif.
- 32 13—teaptabál : teaptáil. bhuaít 1. uait. 1 n-áritid
cupteas an b fu—bperim. 17—pot : poté : ole, ait-
peac. 21—poppán : pollin beag (?) 27—atháin : réim
naé móp ; áth if tpeipe atháin annro.
- 33 2—lag : *ftam*. 19—déim pud opim : déim map ademum
leat. 26—pé ap tonhan é : ap aontflige, ap éop ap bit,
biob pan map atá.
- 34 1—ni ro fópuigat-ja é : ni og cup éitig ro leit-pe é. 5—

Taobh.

- ni h-fragairn dul' i gceád : ni lengfírte me i gceád. 7—deipctiop : deipctiop ; deip daccne. ná fuiltear : ná fuil an fseul. an cár. 11—de bheis ná i gceád : ap aif ná ap éigin. 12—dá mb'at : dá mb'áil leat. is féroeip leat. níor beag doim. 15—fomhíp : fomhíp. 17—raoglaot : an raoglaot uile. 19—gúp gheimidórap : go noedápnadap. le ceapt.
- 35 19—opacodam : opacod. 20—ap a bog fcpic : ag riubal go mall pígin péar.
- 36 4—indbhor : indbhor. 8—cap-gao. i. an gao, teo ná fágán téigeas fán cap ná builg 7 ceanglaí na húgam-eáda ap an nochtum. 9—fumhípctin : fumhípctin beag déanta a chuirte ná feup. 12—leathairró : Láith ; ó Láithaim, Léigim. 21—iapaict : i fiaocháib.
- 37 4—caoi tug é : caoi ba éiríte do. 8—ca n-a étaob : caoi pá. 10—gom : ag me. Map an ceartana gao. i. ag do; gá. i. ag a; gáip. i. ag áp; gúp. i. ag bup; gom. i. ag an. 12—ap riubal : ag ubair. 13—hup ná haf, utóth ná ait : geab ná ní head.
- 38 5—map af ná maper : comh lusat af. 13—caillimh ná caillicín : cpann cpanns fáper ap áit bonc. 16—fáiter : na flata páictiop fan calaith nuaip biútop ag déanadh cipeam. 17—beipur : pugaf, le ceapt.
- 39 2—lúap : déap. 16—fáinnig : fáinn. Go dtána : go dtána ag ná go dtángar. 17—pé : eibe lúro : eip. 19—buip mo éinn : mullaé mo éinn. 20—cpeo : timéoll, cuipim.
- 40 12—cailleat a bean : fuaip a bean beip. 15—opac-deann : ceann ole. i. duine huf of ciann neac agus ugní ole do, i n-áit thartip.
- 41 6—ain tuathairn tuair e : tuine ap bit. pené : an tuine tuathairn tuathairn ; opacé tuinn (no tipeas' tuathairn) comh meap ap tuathairn ; tuathairn go pair. i. im bpráip go pair. 9—eolag : eolall. 13—ag tráit ann : ag raf. 21—ag gnuibheap airpi : ag cup agus ag cpan airpi. 23—comh

Taobh.

meap i níspinn : coth meap plam.

42 8—cruiscean : creibfeas. 26—vubras : vubras. 27—
mi an ; um an.43 1—pé beag móp : bioð gup beag nō móp. 2—an péise :
an-lionthaire, pó-tomad. Reifeathail, Lionthair, tomad-
athail. 12—fíoplis (?) 13—báileas (?) 14—Ophípe (?)
if eagal go bhrúilte reo tlualligte. 15—cuba : onír (?)
Sgneasa : ophuigas fuaithas (?) nō fsgata (?) cm. fteall,
ftteall, ftanncaón, fteanncaón, 7c. 20—ceapt-iapan :
cruas (?) nō veag-iapan.44 15—umap na hamairleire : áit naé péivid teacht ar ; gnó
vidéilliúde. amailéire, i. amail : ole 7 éir : báp ; an-
báp. 18—v'á geualataj : v'á ecuala daoine. 22—pup-
ipte : pupur. upur. 24—thapúbad : thupúbreast. *45 4—v'á bpeaca : v'á bpeaca daoine. 6—bogóideaca :
bpeaca.47 4—vo ðeoé é : pug bappás aip, v'fáig le n-a crombe é.
5—logonordé : lá go n-a orde. i. lá 7 orde. 6—
catugas : curha. i. bpón. 12—ni péiro : ni péivid.48 3—ftoig : if voig (?) ni creibfeas tu anoir — an
gecreibreao? 16—m : i geoinne Tuirtán 7 tuirtág :
toirtán 7 tuirtág. cnocán 7 cnapág 18—bápp átaip :
pó-átaip. naict átaip. nú : nō. 21—mo gpeinn é : mo
épuas é. 22—bpácanil : ag déanadh fuaime map
ppéacán.

49 2—vánbpeaca : vánbpeaca (?)

50 14—gpucáil : ut : gnáinn thuice. 18—conntrippasig :
conn i mbogat. 19—béal : béal, le ceapt. 20—cpaos :
an taob-iftig vo'n fsgórnais.51 7—mupap gém : muna noeánpa. le ceapt. 12—gollán :
caoi. 14—bappás : gpeim iorip na láthair leaitte ; fá-
gas. 23—fui ap fionn léi : fulap feudo fi.52 1—ca n-a taoibh? : cao fá? cao éinge? cao aige? 6—
dipiugas : dipigim ; cormuigim ag fpidiugas duine.

Taobh.

- 53 4—agú : agam, aithíup. 8—fil : faoiil. 9—niop geom
an báspál : ni òeápnaró an ghabál nó an buaslaó. 13—
fhláip : fuláip nó fuláip. 18—go paib aip ag a òeap-
bháctaip : go gcaitheas a òeapbháctaip. gup b'éigin do.
23—pneumha : pneuma nó pneumha. 24—stataó : tao-
paing ioríp ppréid 7 uile. 27—caiteach, .. caitead. Son-
tagh ADH fan imtigceadéil fulangta map uDH : gCon-
nachtuib, map amh ; nOipmhuimh 7 ; geudo o'lapmuimh,
agus map ag ; bfpurthóp lapmuimh. loimipeacá :
beiteacá lom bocht nó duine tanai leat-nocht.
- 54 3—cia'ca a céile : cia aca nó cia diob. 15—t'feasaint :
du feasaint nó du feacnaó. 18—leabhb ná ríbin : blog
ná bláipe.
- 55 3—mactín : mactipe nó maistín (?) 5—nouíreao'daoir :
nouíreocáróis. 9—tupa : rula. (eagla go; ap eagla
go). 15—guta : latac. ni 'láp : ni fuláip. (feic
taobh 53 line 13.) 22—púrpógs : cloé gáib géap.
Sealp : móta nó fúo. mollá-éloé : moll-éloé, ..
éloé neartap épuinn.
- 56 2—eipe deit aip : aip aon tráighe. Shéippreáil : épaot,
nó épaoc. 11—fnaidh, .. fnaidh (nó fnuad), feuðaint thair. t-
vesg gnáir. .. gnaoi nó fnaidh (?) if vescaip fnaidh do
éup aip ; cm. péic, .. veog-feuðaint, gnaoi. Tá péic do-
togaí aip. Map fionnúire ap étrúgaib foigheann ó nó é, ;
nó eipriúid focail feuð ríganpháid ríganphath, leug id leu-
gadh, 7 ríut —ppub, nó ríuf (Connacht). 15—aitseall : átar.
17—ráspháctaet : rásctáet ; rásphácta, rásphálta : ráspta.
23—bphodh : leárf, nó tráinenin, .. bphodh. Feic t. 56 line 11.
26—oígsas leir rípiocad : niop túrge nó rípiocraí ré.
- 57 22—cpaborgsal : grán éporde nó blair nó goile, ait-
peasdar. (B'férdirí epíri-peel. Feic epíre fan Iri-che
Texte. Go paib ré tráip ap thac an piúg : náib b'férdirí le
thac an piúg).
- 58—craig : luig, du bphuig éiné. 10—fuigne nó furone : fuigte.

Taobh.

- 19—tappas nō tappas : tappaing nō tappang. 24—húm
ná ham : gog ná giog. feic taobh 37 line 13.
- 59 8—rgeaptaoró : gáipró imac. 11—cuaptad : cuaptad
nó cuaptugad. 26—munaír gmeadair b' an geadaid óib
é : munaír neápnadar níop gobaid óib é.
- 60 5—gan minte aét na c. u. : gan minte aét an t-anam.
feic taobh 56 line 11. 11—púmpa : púmpa. 13—cup
riof : innphin. 16—1 nganfriof. 1. gan fíof. 1 n-ambriof.
18—manna-leatar : mapbaid le fuaet. 26—drom-
bhead : dtrombfóad (?)
- 61 7—pleirt : rudo gan bhus gan anam.
- 62 19—cúinfe : cleas.
- 63—10—a bhragadh ré aimsir uath : a noéanfaid ré roghnach
do ap luac faoileain nō tuarfaid. 21—gabatospad :
maetanae.
- 64 1—airilliðeadt : deas-láthadt. 12—am leapadair :
am dul a chonlaid. 15—b'in a paisb. 7c. : b'fánaid do a
gnó. 26—ciaca viob nō ciaca viob nō peoca viob :
cibe viob.
- 65 6—pean-épiona : aorfa, ní-aorfa, aorfa an iomao. ní
paisb ap far : ní paisb móran do'n lá
caitte. 26—gáitpe : cleas mancaif.
- 66 6—tuitim na hordée (ap) : ap tuitim big na hordée.
22—aircínnead nō aircínnead : feapgaed. 22—collair-
eait : glaoibh go háp.
- 67 1—enapsut : am epurte ap matom. 7—ataé : patat.
14—cunnraigte nō ceannraigte. eionn nō ceann 7
aighthe. gmeathnaid aighdiu (a gnúis) 22—map
gwall : map geall. 25—le haonne' gaib : le haon
neat agaib nō le haon agaib.
- 68 3—m'atap. 1. m'atap. analúngtúp m' porth guthairib
go minic. 13—neach-furfead : simplíte. 16—fmuota
gáipe nō fmota gáipe : fmígead. 26—maife : ioppaet.
amur.

Táobh.

69 2—niop it na caid an lá ogam : ní fuis an lá eitte agam. 18—stuca : ghuaidh an cinn ; polt neamh-cionta.

19—raigiléapta : páth. reafgair.

70 6—glathairgín : giorgán fiacal. 8—bpeallpún : amadán nó duine gan eolap. 17—coigeao (ag) : cuaptac nó ag cuaptuigató. ag iarrparó. 20—niop géapcúirige : niop géipo glioaca.

71—1 uiceannta leir an mbanc : 1 gcoinne an bainc nó an bpuairc. 23—tulca : tuile nó conn thóp obann. 25—fuirsi. 1.uirsi beata. Sgnugal : muineál caol.

72 9—cáp : bolg. 12—pigin 7 poppanréap : répt poiteat déanta d'ádmhar. 14—pápal : fgéala, cu aphiag. 15—méipe : bpeiteamh catrach. 19—ppintípeac : duine ag foglaim céipoe.

73 2—aderiu : aerírp. deir tu. Tagann ro anall ó'n crean ghaebhlíg. 8—ceann : cíclochner. ag ríomhaoil : ag tábait pmoit : noisaird pmoit de. 15—paóthuillibhe : ramltini : ag pié t. p. 1. ag pié ériom aigne. 18—peadóparois : deiptiop aois 1-n-áit aís, ap uairib. 24—cogaimentach. 1. coigeónat. 25—gratharac : deas. gároa. mantac : ap vit fiacal. 26—fátgáipim : rmigim.

74 9—mota : blog, bláipe, piora. 10—papairm : cumpim go meap. 20—páil : páil. 21—fá nteapa : fá ñeapa, fá n-a urde. 23—mbéappaor, 1. mbéappaibe nó mbéap-tam. 25—niop thóbaip. 7c. : bi pé map thi ab ap an mbuacail an botap do gábáil apír.

75 2—an tpoicé—feólach cúp aip : a cúp ap a airfilear. 21—duibheigeán nó tuibheigeán : poll móin tóipea : argeán, 1. fánpge 25—rmigin : rmeig, rmeigeao nó rmeigin.

76 2—capnáil (bá) : dá caiteamh ; geápnáib. 10—úppnáth (ag) : ag iarrparó gnáth 7 nó réavfach, 13—rgluig : d'eg. 16—cuapt : cípánn. Shil cípmáipeac : fáil go ceapt acht bi pé meallta. 17—go pobéapp : go pairb daivne.

Taobh.

- 77 7—dúraspaict : gol 7 geapán. 10—cra po tiobh nó ead ar é : cá tpeab nó tpeó do. 17—caplaib : capallait.
- 78 2—ceap fhiorthaigh : ceap nó bloc an a ngeáppatap 7 rgoilteap aomao. 7—1 dtáuib an bean : i dtáuib na mná. 11—6 éann ceann, .i. 6 éann go ceann. 21—pé glap : pá glap, le ceapt.
- 79 1—b'faij liom jan! : faine! ni déanfainn a leictóir. 15 feap : fip. le ceapt. 16—cúinfeastail : anglic. 23—pé iadá 'n tige : pá iadá, .i. vúnaid nó iadáid an tige. 25—moteóighe : mot.
- 80 2—beopta : beipte. 14—pulcaigte nó pulcaite : dingte ; cm. balc. .i. troma, tpeán, calma. 15—geil : duine, neac ar buile, .i. geilt. 20—loip : piop. 21—béiltigeas : temo thóir.
- 81 12—t'hum : tabairt Úam.
- 82 3—iotla : gáirpoin i gcoimeádtar péap, tuige. 7c.
- 83 12—riocadhúipeact : ag fanaíoint jan b'fuaict. 13—miot : meac (?) cm. rlior—rleas, riop—peap, emor—cneap. 7c. 24—ceann-paoi : mi-épáiste, mi-théigneac.
- 84 25—rogáin : puro po-blasta.
- 85 4—pean-tháit aip : pean-tháit aip thóir. 10—pendáin : fán. 17—copagioib (ap 4) : le n-a ceann púnti. 22—caol-liúnn : caol-leann. 24—dalla, .i. pl. Dúisp : veoirín, .i. bpaon boag.
- 86 1—pér-leaba : leaba leigte anuas ar an úplap lom. 5—téagápta : teann láirip. 14—fsgain : fsgúro, fsgéall. 20—bpac : bpáit. 24—maorpuríge : maora uirge. dothapó.
- 87 9—fmúpáil : ag cuitim a coolat. 12—fagat : fóro nó rópt.
- 88 4—dubharó nó davaid : dubharó (?) né davaid. 7—dúparán : puro beag dub, bláipeicín.
- 89 4—aóthar : oépar, neapóin. 12—peannad : pianad. 13—anagap : angapp. .i. gap. fidail, nó bpaom éagair ar aóthar. 25—athleisgeastail : pó-leisgeastail.

Cao. b.

- 90 3—glíobaim : liogaim, cuimilim leip an teangaird.
 92 4—muasipe : muispe. 6—fagaint : feucaint, o'fendaint.
 12—airgeadairail : faróibh.
 93 1—ap a máitpeacáid : gan beit pórta. 5—aonball :
 aon áit. 8—tátar : tá daomha. 9—an piabac de náip
 beirb : agus map fin de vo beirb ré. 12—pógráis : po-
 capiocht, poc-pár (?) cm. 45 poc-léimníg, i. go háratac.
 13—fgeom : feucaint fiabanta. 16—1 gceapt : go
 ceapt. 21—imbaia ná imbaia ná bafa ; go veithin
 anoir. 25—múpan : munap.
 94 3—vo beir : vo berdip. 1 n-áit beirthead, beirdir,
 beirhmio. 15piobaim bead, beir, beimio : agus i
 n-ionad bheirvhinn, bheirvhthea beirthead, bheirvhmis.
 bheirvthi, 15piobaim-beinn, beiteá, bead. beimip, beiti, oip meafaim gup b'iao i'f ceipte. 9—
 vian : go veithin. 22—brónac : leanb ap na ciocáid.
 Chriag : lung.
 95 15—reiftigte ; ceangailte. 23—piabac muainne : níl
 muainne ; piabac, t'ruailleadh ap diabhal (?) feut fórmne
 eile—vias, vian (?) piail. Deirteipn páidte map ro : (a)
 piail go nágao ; (b) vias gup ceapt fan oipead ; (c) vian
 gup dinné é.
 96 2—faipé ná faipé faipé : mo náipé é! ná pár map fin.
 3—mapr-fa : map tufa. Deirteipn mapm, maprfa, map-
 ann, 7 mapa ; mbéapa go minic ; n-áit map me. cu. é,
 iad. 10—ag liminiugadh bréag : ag fígeadh bréag go
 cliste le téile. 18—fripiot : fripioppa. Tairriugadh, flice ;
 tarf. i. bog, monfluic. 26.
 97 21—diabail : diabalta. Lároip. Uíráidteipn an geineath-
 nac vo thóipán ainmeann map feaptfocal. i'f cumair
 an feapt é ; tá ré ag obair go viéill, 7c. piaca aca, i.
 piaca aca ná pé aca aca, cibé neac viob, ná cibé viob.
 22—ap léig : ollath.
 98 2—poléit : flama olna. le ceapt ; annpo léap ná déap.

Taoibh.

- 10—preat nō preap, i. luac. Sócam : puto le viol, bó, campa, 7c. Sócam : malapt ; déanfaid pcam, i. opoc-thalapt. 12—prepeathail : lionthop. Néip. cothas naoi n-óplac. 14—ball éavaig : curu do culait, i. cota nō truir, 7c., aonair. 23—filteaf : do faoil daomh.
- 99 7—deargasáin tó neull : páinne an Lao, lócant (lonn-pab) an Lao. 23—1 nglinnitib : i bpao i' bpao. Glinn i. ppéin, cm, i bpripmidib.
- 100 líce, i. datá. Li nō lig, dat. D'éirip gup li-aigte atá fan bpocal-po, i. li a gnáire. Feud cionnaigte nō ceann-aigte. 25—fmog : focal, giog.
- 101 11—viol : ioc, le ceapt. Mi-úráctior an bpíotap-po VIOLAIM : geúige mhuthain go minic. Violaim, fíapaim le feilb ní ap a luac ; iocaim ; voldéipim uam luac an ni-fín ; feud. Do violas bó intiu, aét niop ioc an ean-nugteor me pór. 13—map ar go gcumppéa : vipeac map do cuimpeá. 20—huairte : déanta, faiobh. 22—an-cáip : tmioblóra, opoc-cáip.

NOTAITÉ.

Cé beag an leabhar-po tá móran neite ann ná glacfaid agus nac glacta le n-a Lán. Dom náig, ni fuil aonni b'fearaip ar a mbeidioip nios fuaethaipe "ná" "ná" jorth bpíotapaid gan analugaod gan upbúbaod i n-áit "nac" ag upbúbaod. Ni repioibfainn "ná" aét go bpul cleachtuite ar puto Chúige mhuthain, agus go bpíotap é go mon minic ; fíapimnd baineas le haimpiub fíapada piap. Ni fuilim o'is pór gun ceapt a atébeocean, ná le ceapt a contéonnugád, b'ip ta ré beo go leor fós, aét nac fuil contéonn leasfuirg do mhuthain, go bpíot doth-fa. Ni leipnam aon fát nac déanta é, má tá inreanta, ó rá. Go bpul upbúbaod iomáthail fan ngeairílg monu ip pollup o' amnead ; tá gleas annu le n-a bpíotap a lagtingas beagán, agus ni glacfaid

do Láimh é, do bpríg nac fuil an gnáip i gcomhaictaibh ná i nulltaibh níl aon agair ná go bfuil neite i ngac uile Chórige nac inleanta do rgsibneoir, aét annro go hárpité atá litriðeacit lionthap og neaptugad leip an ngnáip Muirtheacit, biud go bfuil an gnáip eile rofagala comh maist ceurona. Do beadh aonduine aincneairdha aodáparad gúp ceapt aon díob-ro do caiteath i leattaoibh, ap lóig beagán spasméapac do ceap agus do tús ap bun mópán oligte atá aphaon mideapt mio-dual. ap píg-rcolápiribh ni Labpaim, aét oppa-ro do faoiþríg eolus éigin ap an teanga Láitpríg ar leabhpáiibh, agus do bí aincbriofac ap fad ap an teangaird reanra. agus aineolacl go móp ap ghaedilg map labaptap i n-a liomhact i, ó phort-Láitpríg riap suar go Doiríre. Map aubapt céana ní fuilim d'á pád go bfuil "nac" aincéapt, aét aodáipim go bfuil "ná" comh ceapt leip, agus b'férion níor cípte. Le heagla ná cneirfeasó a lán ro uair, dobeipim beagán romplaid ar "Passions and Homilies," atcínforain, ag taifbeánaibh an níor dípeac map cleachtatap inoru i gcuige Mhuthain —

is fíp na fil celg. 786.

an glórí ic na fil depiuso. 7468

cumáctain fíp na fetaip fípteacht. 4439.

nac, do na tabhar fíceim. 7212.

ingnáip na dephnaid a inosfáin. 143,

Seúl map úpfárotiop "nac" —

in facca nac ludoide me-ri. 2707.

in ní nac leip féin. 7781.

pian nac poema o'fáignéip. 4315.

aubapt ap nac molta in t'faint. 7441.

NÓ : NÚ.

I n-áit "nó" deipróip "nú" i Muirtheacit. Róp níor caradh aon eipiompláip do liom 'fan litriðeacit. B'férion ó fiontac "nua," i. úr, map "nó," go nteápnach an t-átpugad ro, éop go bpeurofarðe an dá focal do deipírugad go foilléip.

F AGUS EÓ SAN OÍRTÉARAC.

(a) F.—Is na bpiacríb aithriagalta ní ceapt f act ionnta-ro atháim "dúim," "clumim," "tigim," áit tá ré ag pleath nugað iptimeac, nó tá iptime ceana péin. Agur coth fada fin anois go bfuilim eaglach nac péidip a thibhit. Dá mbu thait é péin. I gcuio aca tá ré ionnta coth daingin gup cinnte me nó dispeuthoed anois é; i gcuio eile diob tá ré coth miotaimebeac mideapt-ron gup cónaí a fsgnior Láirpeac. m. f., "iop rao," "naeprao." Ionnta ro tá ré ro fsgniorsta go leor; act. i móprán eile diob is doleigíte, fsgniorsta anois é; feud ap "aveipim," agur "vochnim." Ó fheorpaib iad-ro ó adéceapt ugað go heurgaird, dom dhoig áit ni vingéantap é idé, agur ní déanta b'fériod, dá nvingéantaoi. Caispeap a oirtháil ná fuit aon bpiacap coth truailligte; i gcaim, ná coth ilgnéiteac; litriugád le "vochnim." San deipceapt ní abaptap "vopinne" (vopigne, vopigne, ná vopinn, map caftap opainn iad uile), act "vogen" nó "gem" ("dein," ap uaivid). Ní déapadra a chaille i n-a ocráib-ro, act feolaim an macléiginn go "Tí biop-ghaoithe an bháir." Taobhúnig do "cáim," cuip-tiop an f iptimeac i n-o-pctiopact gac bpriéipe aithriagalta. Is na bpiacríb magalta, ap an leit eile, ionntap é map é— is dhoig gup fuigíoll an T oíptiopairg; Sean-ghaoibhle an T ro—muna gcpioenuirig le gút nó le fuaim guta, m. f., enaom, enaoifead; péidim, péisead, 7c. San bpoipm fulangéa ní Loguirgeap f go é cordé; ni abeoíteaoi "caftap," "caftaide," i n-ionao "cappap," "cappaide, 7c.

(b) San daga cothdeangan bpiacap, i. iad-ro i n—"vigm," atpuigéip i go eo, agur 5h go ch éum an oíptiopairg do déanach. I gcurse Murthan ní malaptuigéip an 5h ap aondop. Eipigeann ro, dom chuaipim, of suathainpeas do gaoibh-focháin ch. Map fin do fsgniorcap; ápráid, -air, -air, 7c., map áprongar, -air, -air; ná ápráro, -oir, -oir, 7c., go minic, agur pontap athláid fin; gcuifnuide iad. act is ceapt an dá

fuirm ro do éorú. agur aon aca vo éogád agur spaile vo vioigád, aét i bpilidéacht, cé gup feáppre aon fuirm annró leig, cipr go mbead aontorfas coitcinn.

AÓ, 1Ó I NDEIRIÓT FOCAL.

Go minic págam imníg "aó" a móran focal vo nac ceapt. Is píoraí dom go maíte gup cípte "cúigead" ná "cúige," "tuillead" ná "tuille," agur map fin de. Ni feicim caré an tsairbe iad-ro do sgúiobád, aét atháin vo deagán peoláin loingsí focal-eolais. Chiteap o'onneac go bpuil an iomao litpeacé bald céana i n-áir meafg, agur cura aca fan gan tigheortáir map atá "teit," "béit," "uaine," "niú," 7c., i n-áit "te," "bé," "uaine," "ni," 7c. Sgúiobáim "fagáil," cé gup cípte "fagbáil"; atá "fagáil" coth feanda-fan ná feicim caré an maitear "baldán" vo éar map ualac ann anoir. Ni círp óam a ñeapmára gup leigear imac litpeacá i "plige," "teine," agur a léitíeo fin. I ndeipead mbriatap pontap "ó" i gCúige Mhuhan map "ig," agur coth maíte céadna i ngemeathnac ainmeann.

LUCHT INNSTE NA SGÉUL.

1. Na Trí Ppreácáin, ó Thadg ó Laogaire	ó Papínjoe
Chillcaitiaipn,
béapa,
iaptap chopeaige.
2. Páirín O Dálaig. ó Dhorthnall O néill	
3. Ni na mbréag, ó Shéamus O Séagða	
4. Oileán na gCúig
mbeann. ... ó Dhorthnall O néill	
5. an Chpoé Ghéal, ó Dhorthnall O néill	iaptap chopeaige.
6. an Píolap Fealltaé, ó Dhiapmuir na Ceárochan (anoir mapb).	
7. Máipe ni Rógan, ó Peardar ó Séagða (bacat ar Ceapmuiré).	

Fuaifar leagan eile vo "Na Trí Ppreácáin": b'férdir go glóbuailepinn é uair eile. San leagan vo fuair an oileán na gCúig mbeann," ó Dhorthnall O néill ni paid aimh na

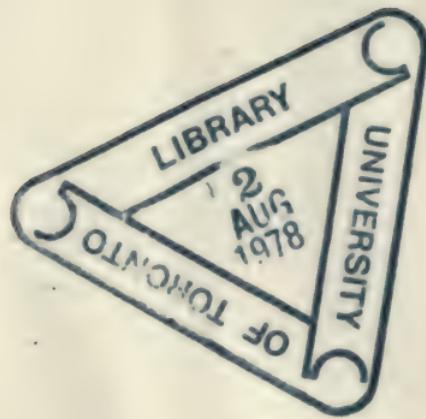
mina ailtne : aét fuaip fa é ó feanfhaoi anoir ap flige na fírinne. Tá "fiolap fealltae" ag Domhnall Ó Néill : bheat nois feápp ná map tá fan leabhar-fa. Agur tá fáil agam go gclúbuailpeas é ap a feabhar i n-éinfeacht le móran eile rírial o'á dtug an pi-rgéalurde cerona óam. Dom d'óig if ó pheadar Ó Séaghdá fuaip S. O S. " Ni na mbhéas," aét 'gá atair péim atá móran deas rírealta.

lochtaithe an chlochadóra.

1 n.-áit..	Taob.	Líne.	Léig.
Soilligeas	iii	8	soilligeas
Saróibh	iii	11	faróibh
óran-luigead	iv	1	óran-luigead
beirt	1	15	beirt
baineas	2	17	baineas
v'fágail	2	18	v'fágáil
báipeas	5	16	báipeas
vála	6	11	vála
pém	7	6	ann
v'fear	11	11	v'fear
fead	11	12	read
íopfae }	11	27	{íopfae
deanath }	11	-	{deanath
rseic	12	7	rseic
faogail	17	16	faogal
b'fagáinn	31	11	b'fagáinn
ceau	36	2	céau
bog	50	26	bog
fior	58	16	fior
deapáipataip	70	3	deapáipatap
éinfeacht	70	23	éinfeacht
r'glings	76	13	r'glings.
puinn	82	20	puinn
carlin	98	26	carlin
ap	100	9	ain

1 n.-áit—"capaí aran ap feap eile, ait go leor vála beipte eile," ag taobh 97, líne 14. Léig—"capaí iao ap feap eile, ait go leor, vála na beipte eile."

**PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET**

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

